

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI

1 ARALIK 2011

Bütün Dünya

192297

SAYI: 2011 / 12

FİYATI: 4 TL

2000

Erol Çevikçe
Haberal'ı Anlatıyor:

**Onbinlerce
Cana Sağlık,
Binlerce Kişiye
Aş ve İş Verdi**

Sh:14

Can Pulak:

**Vatani Sevmek
Suçu**

Sh:10

Mete Akyol Yazdı:
**Sessiz Seyirciler
Topluluğu**

Sh:6

Cengiz Özakıncı,
Yine Kökenleriyle
Açıklıyor:

Ulus ve Millet

Sh:39

E. Kur. Alb.

Suat Aytın, Silivri'deki
Koğuşundan Yazıyor:

**Deprem ve
Terör**

Sh:59

**Sinan Meydan
Yalanları
Yalanlamaya
Devam Ediyor**

Sh:24

ASIL ÖNEMLİ OLAN VE MEMLEKETİ TEMELİNDEN
YIKAN, HALKINI ESİR EDEN, İÇERDEKİ CEPHENİN
SUSKUNLUĞUDUR.

M. KEMAL ATATÜRK

AYIN TARİHİ

İçişleri Bakanlığı
BASIN
Genel Direktörlüğü
İstanbul, her ay nüfus edilir

Yayına hazırlayan:

ORHAN ERİNÇ

10 KASIM Öncesi ve Sonrası Atatürk'ün Vefatı

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Bütün Dünya

2000

Başkent Üniversitesi

Adına Sahibi:

Prof. Dr. Mehmet Haberal

Yayın Genel Yönetmeni

Mete Akyol

Görsel Yönetmen

ve Yayın Genel Yönetmeni

Yardımcısı :

Turgut Keskin

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Gülçin Örkut

Teknik Yapım Yönetmeni:

Faruk Güney

İşletme Genel Yönetmeni:

Sina Şen

Yayın Danışmanı:

Yaşar Öztürk

Türk Dili Danışmanı:

Haydar Göfer

Sanat Danışmanı:

Süheyla Dinç

Redaksiyon:

Fatma Ataman

Düzeltilme Sorumlusu:

Nühket Alicioğlu

Başkent Üniversitesi'nin bir kültür hizmeti olan Bütün Dünya 2000,

Başkent Üniversitesi kuruluşlarından

1. Cadde, No: 77, Bahçelievler, Ankara adresindeki Aküm Reklamcılık, Danışmanlık ve Yayıncılık Ajansı

Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin

3. Cadde, No: 2, Yenimahalle, Ankara adresindeki tesislerinde basılmıştır.

Seçiciler Kurulu:

Prof. Dr. Nevzat Bilgin (*Anısal Başkan*)

Prof. Dr. Ahmet Mumcu

Prof. Dr. Solmaz Doğanca

Prof. Dr. Sevil Öksüz

Prof. Dr. Ender Varinlioğlu,

Prof. Dr. Okay Eroskay

Prof. Dr. Fuat Çelebioğlu,

Prof. Dr. Sedefhan Oğuz,

Prof. Dr. Levent Peşkirçioğlu,

Gülbüz Atabek, Necmi Tanyolaç, Mete Tizer,

Kaya Karan, Alaettin Giray, Ayhan Erten, İlhan Banguoğlu,

Ahmet Aydede, Manuel Bilos, Cengiz Dolunay

Sürekli Yazarlar:

Yücel Aksoy, Pelin Hazar Aliabbasi, Sabriye Aşır,

Nuray Bartoschek, Cahit Batum, Haluk Cansın,

Yılmaz Dağdeviren, Rüştü Erata, Sema Erdoğan,

Ali Murat Erkorkmaz, Konur Ertop, Gülbüz Evren,

Metin Gören, İlyas Halil, Mümtaz İdil, Çetin İmir,

Muzaffer İzgü, Mehmet Muhsinoğlu,

Filiz Leloğlu Oskay, Cengiz Önal, Cengiz Özakıncı,

Saniye Özden, Bekir Özgen, Yaşar Öztürk,

Rıfat Serdaroğlu, İzlen Şen, İzmir Tolga,

Suat Türker, Engin Ünsal, Mehmet Ünver,

Dr. Mehmet Uhri, Orhan Velidedeoğlu, Mustafa Yıldız

Yönetim Merkezi:

10. Sokak No: 45, Bahçelievler, Ankara

Tel: (0312) 212 80 16 (pbx)

Faks: (0312) 234 12 16

İletişim Adresi:

Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok,

Kat: 3, Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul

Tel: (0216) 456 27 27 (pbx)

Faks: (0216) 456 27 29

Dağıtım: Yaysat

Renk Ayırımı: Mat Yapım

Basım Tarihi: 25 / 11 / 2011

www.butundunya.com.tr

butundunya@butundunya.com.tr

GÜNCEL
FRANSIZCA
TÜRKÇE
BÜYÜK
SÖZLÜK
GRAND DICTIONNAIRE FRANCAIS-TUR

Doğan YURDAKUL

KURMA

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

6 Sessiz Seyirciler Topluluğu

Mete Akyol

8 Bildiri:

**Türkiye'nin Unutulan
Siyasi Tutukluları**

10 Vatani Sevmek Suçu

Can Pulak

14 R. T. Erdoğan'a Karşı Olmak

Erol Çevikçe

16 Yargı Kimden Yana?

Emre Kongar

18 TSK'nın Yıpratılmasının

Amacı Polis Ordusu Kurlmak

Celal Şengör

21 Silivri'deki Aydınlar

**Türkmenmidir, Yoksa
Kızılbaşmıdır?**

A. Metin Akpınar

24 "Atatürk Kürtlere Özerklik Verdi" Yalanına Yanıt

Sinan Meydan

32 Yumurta da Yaş Pasta da Demokrasiye Tat Katar

Gülbüz Evren

39 Ulus ve Millet

Cengiz Özakıncı

46 "Ankara Kendisi Merkez Olmuştur, İstila Onun Karşısında Durmuştur."

Falih Rifki Atay

49 Hakimiyeti Milliye Yazıları

51 Hilafetin Kaldırılması ve Dinin Devlet İşlerinden Ayrılması

Cengiz Önal

58 4000 Yıllık Yasa

Babil Kralı Hamurabi

59 Deprem ve Terör

E. Kur. Alb. Suat Aytın

66 İnsanlık Sınavda

Nuray Bartoschek

69 Depremle Birlikte Yaşamak

Prof. Dr. Tuğrul Tankut

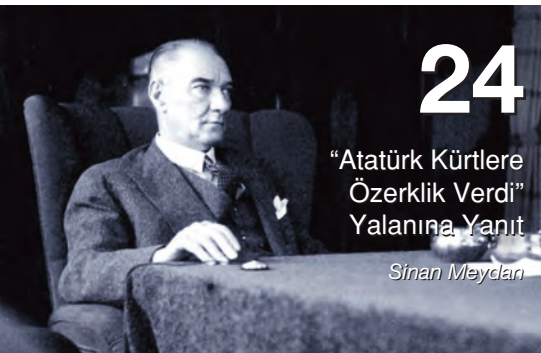
74 Bildiğimizi Sandığımız Deprem Sözcükleri

76 Sarsılma

Dr. Meriç Erten

79 Mustafa Kemal'in Ankara'ya Gelişi

Çetin İmir

"Atatürk Kürtlere
Özerklik Verdi"
Yalanına Yanıt

Sinan Meydan

Yumurta da
Yaş Pasta da
Demokrasiye Tat Katar

Gülbüz Evren

- 86 Bir Ailenin Akıllalmaz Serüveni**
Konur Ertop
- 93 Dinlemeyi Biliyormusunuz?**
Orhan Velidedeoğlu
- 99 Kara Yorgi**
Mümtaz İdil
- 103 Külleri Eşeledikçe**
Metin Gören
- 108 2 Şey**
- 109 Bu Yazının Bir Başlığı Olmalı**
Rüştü Erata
- 115 Sessiz ve Derinden**
Bekir Özgen
- 121 Noel Anne**
Muzaffer İzgü
- 127 Değer Biçilemez Tablo**
Yücel Aksoy
- 131 Kavanoz ve Kahve**
- 132 Onları Unutmayalım**
Mehmet Ünver
- 138 Daha Mutlu Bir Yaşam İçin**
Mehmet Ünver
- 140 İki Öğrencisi ve Bayan Frost**

- 13 Fırçalayarak**
- 48 İlk Dersimiz Türkçe**
- 85 Tıp Dünyasından Kısa Kısa**
- 112 Ufak Tefek Bilgiler**
- 114 Bilginizi Denetleyin**
- 145 Poldi**
- 146 Briç**
- 149 Sudoku**
- 150 Yarının Büyükleri**
- 152 Çözümler Sayfası**
- 153 Kareler ve Rakamlar**
- 154 Bulmaca**
- 156 Satranç**
- 158 Ayın Kitapları**
- 160 Bir fotoğraf, Bin Sözcüğe Bedeldir**

Deprem ve Terör

E. Kur. Alb.
Suat Aykın

76

Sarsılma

Deprem Sonrası
Görülebilen
Ruhsal Sarsılmalar
Dr. Meriç Erten

Bütün Dünya 'DAN SİZE

Mete Akyol

Sessiz Seyirciler Topluluğu

“Bütün dünya bir sahnedir. Ve bütün erkekler ve kadınlar sadece birer oyuncu; girerler, çıkarlar.”

William Shakespeare

Shakespeare'in dünyayı bir sahne olarak görmesi gibi, biz de Türkiye'mizi, üstelik seyircisi de olan bir sahne olarak görüyoruz. Türkiye sahnemizde de oyuncular, sıraları geldiğinde sahneye çıkarlar, rollerini yaparlar, oyunlarını oynarlar ve bittiğinde sahneden de, tiyatrodan da çıkarlar ama...

Bizim seyircilerimiz, değil tiyatrodan çıkmak, koltuklarından bile kalkmazlar. Onlar, biraz önce biten oyunu seyrettikleri hareketsizlikleri ve sessizlikleriyle, biraz sonra oynanacak yeni oyunun başlamasını beklerler.

Ve oyuncular sahneye adımlarını atar atmaz, onlar da yerlerinden yay gibi fırlayarak ayağa kalkarlar ve ellerinin tüm gücüyle yeni oyunun, yeni oyuncularını alkışlamaya başlarlar. Türkiye sahnelerinin seyircilerinin sayısız özelliklerinden biri de, bu uygulamadır. Biten oyunun oyuncuları

yerine, başlayacak oyunun yeni oyuncularını alkışlamak önsezisine, dünyanın başka hiçbir ülkesinin seyircisi sahip değildir.

Çünkü Türkiye sahnelerinin seyircileri, sahneden çekilen bir oyuncudan hayır gelmeyeceğini bilecek denli ileri görüşlülerdir. Bu nedenle enerjilerini, gideni alkışlayarak boşa harcayacakları yerde, sahnede “sil baştan yeniden” oynanacak yeni oyunun, yeni oyuncularını alkışlamak için kullanmanın daha akıllı bir yatırım olacağının bilincindedir.

Türkiye sahnelerinin seyircilerinin bir ilginç özelliği de, seyretmek istedikleri oyunu seçmek zahmetine katlanmamalarıdır.

Karşındaki sahnede ister komedi oynansın, ister dram, ister kanlı bıçaklı, tabanca tüfekli, ister ölmeli öldürmeli, asmalı kesmeli trajedi oynansın,

Türkiye sahnesinin seyircileri, karşılarında oynanan tüm oyunları gözlerini bile kırpmadan, parmak uçlarını bile kıpırdatmadan, bir televizyon dizisi seyredencesine büyük bir ciddiyetle seyretmeye zaten peşinen hazırdılar. Zaman zaman da olsa içlerinden bir ya da iki üç kişi ayağa kalkıp da, “Biz bu oyunu yıllardır seyrediyoruz... Bırakın bizi uyutmayı da bir takım yeni, çağdaş hareketler yapın artık” diyecek olsa, tiyatro güvenlik kuvvetlerinin o kişilerin üstüne acımasızlıkla saldırmaları karşısında bile Türkiye sahnesinin seyircileri seslerini yükseltmezler, rahatlarını bozmak istemezler.

Aslında hiçbiri kendi rahatını düşündüğü için susuyor değildir. Bakın, ne diyorlar:

“Viran olası hanede” diyorlar...
“Evlâd u ayâl var” diyorlar...(*)

Birşeyler daha diyorlar ama... Ses çok zayıf geliyor... Kulak kabartalım; dinleyin:

“Aramızdan öne fırlayıp, bizi uyarmaya çalışan cesur yürekli aydınlarımızı gördükçe, içimizden bir anda bizim de ayağa kalkıp, onları coşkuyla alkışlamak ve yüksek sesle ‘Yaşayın... Bravo size... Her zaman dimdik yanınızdayız’ diye haykırmak gelmiyor değil... Gelmesine geliyor da... Biliyorsunuz durumları... Hak verin...”

Sahneye bakıyorsunuz, roller aynı, oynanan oyun aynı, yalnızca oyun-

cular değişik... Başını da biliyoruz, ortasını da biliyoruz, sonunu da biliyoruz biz bu oyunun ama...

Seyircilere bakıyorsunuz, her biri bir heykel kıpırdamazlığında... Her biri bir heykel hareketsizliğinde... Her biri bir heykel sessizliğinde...

“Hişt, hişt” demek geliyor insanın içinden. I-ıh..

“Uyanın a dostlar, sahnede oynanan bu oyun yeni değil... Kendinizi unutacak denli kapılmayın bu oyuna.”

Türkiye sahnesinde seyirciler, oturdukları yerde sessiz ve hareketsiz oturuyorlar. Tek umudumuz, yeni oyunu oynayacak yeni oyuncuların sahneye çıkmasında...

I-ıh...

“Bu ne dikkat, bu ne ciddiyet... Bir televizyon dizisi değil ki bu seyrettiğiniz...”

Hııı?

Türkiye sahnesinde seyirciler, oturdukları yerde sessiz ve hareketsiz oturuyorlar. Tek umudumuz, yeni oyunu oynayacak yeni oyuncuların sahneye çıkmasında...

Çünkü, ancak onlar sahneye çıktıklarında anlayabileceğimiz seyircilerimizin yaşayıp yaşamadıklarını, yerlerinden yay gibi fırlayarak ayağa kalkmalarından ve ellerinin tüm gücüyle yeni oyunun, yeni oyuncularını alkışlamaya başlamalarından...•

meteakyol@butundunya.com.tr

**"Eş, çoluk çocuk olmasa ben yapacağımı bilirdim."*

B İ L D İ R İ

1995 yılında Washington’da kurulan Amerika Atatürk Derneği (The Atatürk Society of America, ASA) ve Londra’da kurulan Birleşik Krallık Atatürk Derneği (The Atatürk Society of UK, (ASOUK)”, kuruluş ve çalışma amaçları “Atatürk ilkelerini tanıtmak” olan bağımsız sivil toplum kuruluşlarıdır.

Bu iki kuruluş, geçen ay birlikte bir bildiri yayımlayarak, Türkiye’deki “Siyasal Tutuklular” konusunu dünya kamuoyunun dikkatine getirmiş ve bir yandan bu konuda sessiz kalan, öte yandan “Demokratikleşme bahanesiyle Türkiye’yi ayakta alkışlayan” Avrupa Birliği’ni, bu çelişkili tutumu nedeniyle eleştirmiştir.

Bildiride bu konuda yer alan tümce aynen şöyledir:

“Çok sayıda gazetecinin, eski ordu komutanlarının ve diğer rejim muhaliflerinin, çoğu uydurma suçlamalarla topluca tutuklanmalarına kayıtsız kalan Avrupa Birliği, Türkiye’yi, ‘Demokratikleşme’ bahanesiyle ayakta alkışladığı için sınıfta kalmıştır.”

Aşağıda, internet aracılığıyla tüm dünyaya yayınlanan bildirinin tam metnini yayımlıyoruz.

TÜRKİYE’NİN UNUTULAN SİYASİ TUTUKLULARI

AB’nin temsilcileri, Ukrayna’nın eski Başbakanı Yulia Tymoschenko’nun “ülkeyi yüz milyonlarca dolar dolandırmak” suçlamasıyla tutuklanmasındaki şüpheli durumu dikkate alarak, bu ülkenin Avrupa Birliği’ne katılma müzakerelerini kısa bir süre önce askıya aldı. AB’nin bu kararı yüksek not aldı. Bununla birlikte AB temsilcilerinin, çok sayıda gazetecinin, eski ordu komutanlarının ve

diğer rejim muhaliflerinin, çoğu uydurma suçlamalarla topluca tutuklanmasına kayıtsız kalırken, Türkiye’yi “demokratikleşme” nedeniyle ayakta alkışlaması açıkcası sınıfta kaldı.

Türkiye’de en az yetmiş gazeteci halen düşünce suçu yüzünden tutuklu bulunmaktadır. İki ünlü araştırmacı gazeteci Nedim Şener ve Ahmet Şık, bugüne kadar hiç yayınlanmamış bir kitap üzerinde çalıştıkları gerekçesiyle

uzun süreli hapis cezası ile karşı karşıyadır. Emekli Korgeneral Engin Alan, milletvekili seçilmesine rağmen parlamentoya girme hakkı elinden alınarak, “Başbakan’a hakaret ettiği” iddiasıyla mahkemeye çıkmayı beklemektedir.

Aynı şekilde milletvekili seçilen ünlü cerrah, organ nakli uzmanı Prof. Dr. Mehmet Haberal, “iktidardaki AKP partisine karşı muhalefet etmekle” suçlanmaktadır. Başka bir gazeteci Mustafa Balbay da “muhalefeti organize edenlerle temasta bulunmak ve onların görüşlerini haber yapmak amacıyla yasal toplantılarına katılmak” suçlamasıyla, üç yıldan uzun bir süredir hapiste tutulmaktadır. Ve her sınıftan 45 üst rütbeli subay (yaklaşık her yedi generalden biri), İslami görüşe yakın AKP hükümetini devirmek amacıyla 2003 yılında darbe planladıkları suçlamasıyla mahkemeye- de yargılanmaktadır.

Bu davaların çoğunda uygulanan genel prosedür önce suçlanana tutuklamak, sonra da çoğunlukla belirsiz kaynaklardan ve tartışmalı yöntemlerle kanıt toplamak olmuştur. Çoğu ikinci dereceden olan kanıtlar, sıklıkla suçlanan kişinin özel yaşamını ilgilendiren telefon konuşmalarına dayalıdır. Suçlanan kişinin elektronik cihazlarına uydurma dijital kanıtların yerleştirildiği konusunda şüpheler de vardır. Davalar, hakim ve savcılar hükümet tarafından tek tek seçilmiş özel yetkili mahkemelerde görülmektedir. İşbirliğine yanaşmayan hakim ve savcılar ya görevden alınmakta ya da emekliye sevk edilmektedir.

Burada devletin yargı erkine gönderilen mesajın, “Ya bizimle berabersiniz, ya da bize karşısınız” olduğu apaçık ortadadır. Kasım 2008’de Anayasa Mahkemesi, AKP’nin, Anayasa’nın laiklik ile ilgili maddesini ihlal ettiği yolunda karar vermiştir. 2002 yılında iktidara geldiğinden bu yana AKP hükümeti, tek parti iktidarı oluşturmak için sistematik bir şekilde Yargı’yı ve

...milletvekili seçilen ünlü cerrah, organ nakli uzmanı Prof. Dr. Mehmet Haberal, “iktidardaki AKP partisine karşı muhalefet etmekle”, gazeteci Mustafa Balbay da “muhalefeti organize edenlerle temasta bulunmak ve onların görüşlerini haber yapmak amacıyla yasal toplantılarına katılmak” suçlamasıyla, üç yıldan uzun bir süredir hapiste tutulmaktadır.

Parlamento’yu sabote etmiştir. İktidar, önde gelen muhalifleri içeri atmış ve yargıyı, basını, üniversiteyi, polisi, cumhurbaşkanlığını ve yasama organını kontrol altına almıştır. Ve bütün bu inanılmaz insan hakları ihlallerine rağmen [iktidar], Avrupa Parlamento-su’ndan ve katılım sürecini denetleyen yetkililerinden tam destek görmeye devam etmektedir. Bu tam anlamıyla adaletsizliktir. •

BK ve ABD Atatürk Cemiyetleri

ŞİMDİKİ ZAMAN

Can Pulak

Vatani Sevmek Suçu

Vatana ihanet serbest, vatani sevmek suç...

Bir insanın ülkesini sevmesi, iyilik ve esenliği için öneride bulunması, yol göstermesi suç olur mu? Bizde oluyor işte. Demokrasiyi tanınmaz hale getirenleri, oy çokluğunu (ne istersem yaparım) şeklinde anlayanları, yasaları işlerine geldiği gibi uygulayanları eleştirdiniz mi, her an başınız belaya girebilir.

Yıllar önce konuşmuşsunuz, düşünüdüğünüzü not almışsınız, hatta yazacağınız kitabı bastırmamışsınız, önemi yok... Değil mi ki iktidardan şikayetçisiniz, öyleyse suçlusunuz. Hem de adi suçlu filan değil, çete üyesisiniz, teröristsiniz. Bu anlayışla içerde yatan çok kişi var.

İçerdekiler soruyorlar, neden zin-

dandayım? Öyle şeylerle suçlanıyorlar ki, akıl hafzala almıyor. Bir gece evlerinden toplanıyorlar, kafalarına basılıp araçlara tıkılıyorlar, emniyette günlerce sorgulanıyorlar, sonra normal mahkemelere değil özel mahkemelere sevk edilip tutuklanıyorlar. Çoğu polisi, cezaevini hayatlarında ilk defa görüyor. Aileleri perişan, tutuklanan şaşkın, film gibi bir şey bu...

Aylarca yargılanmayı bekliyorlar. İddianamelerde öyle şeyler var ki, suçlananlar isyan edecekler neredeyse. Düzmece belgeler, hayali evraklar, üzerinde oynanıp anlamı değiştirilmiş telefon konuşmaları delil olarak gösteriliyor. O kadar ki, telefonlara yüklenen hayali ve montaj konuşmaların sahteliği anlaşılınca, mahkeme tutuk-

luyu aylar sonra bırakmak zorunda kalıyor.

İktidarın darbe korkusu, rüyalarına giriyor adeta. Nerede bir üniformalı görse, evinin önünden geçen bir askere rastlasa, ihtilal provası yapıyor sanıyorlar. İki profesör, üç gazeteci, beş subay bir araya gelse, "eyvah başladı" diye kendilerini yatağın altına atacaklar. Böyle paranoyayla çok kişiyi hürriyetlerinden, işlerinden, güçlerinden ettiler.

Vatani sevme suçluları, dertlerini yıllardır kimseye anlatamıyorlar. "Yahu darbeyle filan ilgimiz yok, eğer varsa açıklayın. Suçlu cezasını çeksin. Ama suçsuzları niye serbest bırakmıyorsunuz?" deseler de, kimseyi inandıramıyorlar. Darbe gibi büyük bir suç, binlerce hakimi ve savcısı olan bir ülkede, bir avuç hukukçu yargılıyor. İğneyle kuyu kazıyorlar adeta. Gönderin Silivri'ye 200 hakimi, iki ayda bitirsinler tüm davaları. Hayır amaç o değil, adaletin yerine gelmesi hiç değil, iktidar karşıtlarının içerde tutulması amaç. Böyle hukuk devleti olur mu?

Suç varsa, hemen açıklasınlar. Millet de bilsin, içerdekiler de bilsin, aileleri de öğrensın. İnsanları böyle yıllarca oyalayıp eziyet etmek, hapishanelerde tutmak suç değil mi acaba? Vatani sevme suçlularını özel mahkemelerin elinden alıp, normal mahkemelere verseler, inanıyorum ki

çoğu beraat eder, hürriyetlerine kavuşur. Ama yapmıyorlar işte, sonra da hukuk devletinden bahsediyorlar.

Peki, vatana ihanet edenlere ne yapıyorlar? Askeri, polisi taşıyanlara, resmi kurum ve araçları ateşe verenlere, memur lojmanlarını kurşunlayanlara, esnafı dükkanını açmasın diye tehdit edenlere ne ceza veriyorlar? Ülkeyi bölmek isteyenlere, bizi parçalamaya uğraşanlara, askeri tesislerimizi basıp Mehmetçiklerimizi ve polisimizi şehit edenlere, güpegündüz yol kesenlere, hüviyet kontrolü yapan teröristlere, Kürt eşkiyalarına ne yapı-

Peki, vatana ihanet edenlere ne yapıyorlar? Askeri, polisi taşıyanlara, resmi kurum ve araçları ateşe verenlere, memur lojmanlarını kurşunlayanlara, esnafı dükkanını açmasın diye tehdit edenlere ne ceza veriyorlar?

yorlar acaba? Onların siyasi uzantılarını mebus yapıyorlar, silah ve eroin kaçakçılarını tüccar gözüyle bakıyorlar, dağdan inenlerini törenle karşıyorlar, altlarına kırmızı halılar seriyorlar. Silivri'de hakimler yıllarca oyalanıp dururken, sınıra kadar götürülen

seyyar mahkeme beş dakikada vatan hainlerini serbest bırakıyor.

Teröriste, haine kardeş iltifatı, barış nutukları... Vatanını sevenlere ise, ne zaman biteceği meçhul Silivri çilesi. Böyle devlet anlayışı, böyle adalet olur mu?

Bunca rezaleti doğru dürüst sorgulayan yok. Vatansevere ceza, vatan hainine toleransın hesabını sorana rastladınız mı hiç? Nerede muhalefet milletvekilleri, nerede gazeteciler?.. Ne iş yapar bunlar? Muhalefet mebusu iktidarın arkasında nal topluyor. Liderleri depreme bile ertesi günü yetişebildi. Orada yağmalanan malları, fırsatçıları, organizasyon noksanını televizyondan izlediler. Paraları pulları var, akıllarından bir özel uçak tutup, hiç değilse iktidarla birlikte Van'a gidip, çaresiz depremzedelerin acılarını paylaşmayı bile düşünemediler.

Böyle bir aciz muhalefetle karşı karşıyayız. Terör şehirlere inmek üzere, bizim muhalefet oy kaybetmeye yeyim diye dikkatini havadan sudan

işlere kaydırıyor. Kamer Genç'le Oktay Vural da olmasa, iktidar dikensiz gül bahçesinde iş yapacak.

Yeni adıyla medyayı hiç sormayın. Birkaç yürekli gazeteci de olmasa, meydan resmi gazetelerle resmi televizyonlara kalacak. Gazetecilik hiç bu derece ayağa düşmemiştir. Hiç bu kadar yağdanlık, yalaka birarada görülmemiştir. Herkes işsiz kalmaktan korkuyor. Patronlar ihaleleri tehlikeye girmesin, iktidarla araları bozulmasın diye, yayın organlarında çalışanların gözlerini korkutuyorlar. Öyle olunca da, bunca rezaletin hesabını sormak mümkün olmuyor.

Kim ne derse desin, bu çarpık ve sağlıksız gidiş çok sürmez. Hürriyetlerin boğazlandığı, insan haklarının hiçe sayıldığı, vatanseverlerin korkutulduğu rejimlerin ömrü pek uzun olmuyor. Tarihe bakın, bunun çok örneklerine rastlarsınız.

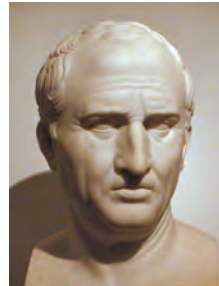
Eskilerimiz "gün ola harman ola" derlerdi. Doğru söz; zamanı gelince gün de olacak harman da...

canpulak@butundunya.com.tr

CİCERO'DAN...

Bir ulus kendi içindeki aptal ve hatta muhteris olanlarla baş edebilir. Fakat içindeki satılmış ve hainlerle yaşayabilmesi olanaksızdır. Sınırları zorlayan düşman silah ve aletlerini açıkta taşıdığı için daha az tehlikelidir.

Fakat bir hain, hain gibi görünmez, kurbanları ile aynı aksanda konuşur, onların çehresine bürünür ve onların argümanlarını kullanarak ulusun politik yapısına nüfuz eder, bütün kapılardan serbestçe geçer, sesi en üst düzey hükümet koridorlarında duyulur, ulusun ruhunu çürütür. Politik yapıya her türlü hastalık bulaştırarak yaşam gücünü elinden alır. Bir katil daha az korkuludur.

Marcus T. Cicero
(M.Ö. 106-M.Ö. 43)

FIRÇALAYARAK

Serdar Günbilen

EVİN SU FATURASI DOSYALARIN ARASINDA
KALMIŞ! 10 CİLT 10.856 SAYFA ARA ARA
YOK! DELİRİCEM!

GÜN
BİLEN
2010

Erol Çevikçe'nin
14-11-2011 Tarihinde
Vatan Gazetesi'nde
Yayımlanan Yazısıdır

R. T. Erdoğan'a Karşı Olmak

**Doktor Mehmet Haberal'ı, politikacı dünyasından
ilk tanıyanlardanım.**

1973'de Ecevit beni, Devlet Planlama'dan alıp milletvekili yaptı. Meclis'te bana verdiği görevler, özellikle ekonomik ve sosyal konulardaydı. O nedenle 1976'da bir gün çağırdı ve "organ nakli" yasasının komisyonlarda ve genel kurulda aksamadan çıkması için, Hacettepe Üniversitesi'nden o konuda görevli olan Dr. Mehmet Haberal ile işbirliği yapmamı istedi. Ertesi gün buluştuk. Sonrası, çok uzun bir yol.

Dr. Haberal'ın, 1991'e kadar, bir aydın olmanın ötesinde, politikayla ilgisi olmadı. Dur-durak bilmeden, gözüne uyku girmeden çalışarak ve çalıştırarak, yurdunda ve yurt dışında olağanüstü başarılarla imza attı. On binlerce cana sağlık, binlerce insana iş ve aş verdi. Çoklukları mutlu etti. Kıskanan karşıtlarını bile, sevdi ve sevindirdi.

1991 seçimleri öncesi, Anavatan Partisi Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın karşısında, memleketi Rize'den adaylığını koyması için DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in, Dr. Haberal'ı ikna etmeye nasıl uğraştığının, en yakın tanıklarındanım. Seçim sonrası kuracağı hükümette bakan yapacağı Dr. Haberal'ın, halkın en büyük sorunu olan sağlıkta devrim yapacağını hepimiz bekliyorduk. O nedenle, Erdal İnönü'nün partisi SHP ile kurduğu 1991 koalisyonunda, Başbakan Demirel'in onu dışarıdan sağlık bakanı yapmamasına çok kırılmıştı. Haklıydı da, çünkü her görevde olduğu gibi bütün varlığıyla kendisini politikaya hazırlamıştı. İşte o tarihten sonra, laik demokratik cumhuriyete ve halkına karşı duyduğu sorumluluğu, Dr. Haberal'ı da siyasete bağladı.

1994 yerel seçiminde Baykal'ın

Genel Başkan Yardımcısı olarak, CHP'nin Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı adayı olması önerimi, haklı gerekçelerle kabul etmedi. Çünkü Başkent Üniversitesini bu günlere getirmenin heyecanı içindedi. Halkın hizmetinde sergilediği üstün hizmet, politika çevresinin de takdirlerine neden oldu. O nedenle, 2000'de Başbakan Ecevit'in Mehmet Haberal'ı koalisyon ortakları Bahçeli ve Yılmaz'a, cumhurbaşkanı adaylığı için önerdiğini duyduk. Gerçekleşmedi ama artık, Dr. Mehmet Haberal ülkesinin ve halkının sorunlarını düşünme ve çözüm arama anlamında, her aydın ve her partili kadar siyaset adamı olmuştur. Ona yakışan da oydu. Ta ki, 25 Ekim 2003'te, 77 üniversitenin rektörünün Anıt Kabir'e yürüdükleri güne kadar.

O tarihten kısa süre önceydi. Haberal'ın rektörlük odasında, yakınlığını bildiğim altı aylık Başbakan Erdoğan'ı, bir konuda eleştirdim. Birden sekreterinden "Sayın Başbakan'ı bulmasını" istedi. İki dakika sonra İstanbul'dan bağlanan Başbakan'a, beni tanıtarak, çok sıcak ve dost bir girişle, "eleştirmi" iletti. O söyleşi ancak, birbirini iyi tanıyan, güvenen ve karşılıklı değer veren iki kişi arasında olabilirdi.

Aradan yalnızca birkaç ay geçmişti. Haberal'ın benim de aralarında olduğum bir grup yakın çevresine şun-

Mehmet Haberal ülkesinin ve halkının sorunlarını düşünme ve çözüm arama anlamında, her aydın ve her partili kadar siyaset adamı olmuştur. Ona yakışan da oydu.

ları aktarırken yaşadığı huzursuz hali, hep aklımdadır; Başbakan'ın Anıtkabir'e yürüyüşten iki gün önce, "sen katılma" talimatına rağmen, "cumhuriyet yürüyüşüne" katıldığını ve "bunun hesabının sorulacağını" iletildiğini, öğrendik.

CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, Bayramda ziyaretine gittiğinde Dr. Haberal, "Ben neden tutukluyum, şu ana kadar anlamış değilim" demiş. Sevgili Hocam, değerli dostum, yıllar önce seni uyarışlardı ve demişlerdi ki, "iktidara muhalif olma." Sen ne yaptın! Muhalif olman yetmedi, parti kurup, demokratik yoldan iktidarı elinden almaya kalktın! Dahası, üstelik seçim kazanıp Başbakan'ın karşısında muhalif milletvekili oldun. Hem de, Rizeli eski dostu olarak! •

Emre Kongar'ın

08.11.2011 Tarihli

Cumhuriyet Gazetesinde

Yayımlanan Yazısı

Yargı Kimden? Yana

Başlıktaki sorunun sorulması bile ortada bir terslik olduğunu gösterir! Türkiye'nin son birkaç yıllık yargı tarihine bakıldığında "Yargı kimden yana" sorusunu aşağıdaki eksenlerde sormak olanaklı gibi görülüyor:

iktidarın gücünden yana mı...
Muhalefet hakkından ve
özgürlüğünden yana mı?

Tecavüz edilen kadınlardan,
kızlardan, çocuklardan yana mı...
Tecavüz eden erkeklerden yana mı?

Doğayı korumak isteyenlerden yana mı...
Doğayı yağmalayanlardan yana mı?

Gençlerden, çocuklardan yana mı...
Yetişkinlerden, yaşlılardan yana mı?

Devletin bütünlüğünden yana mı...
Devletin ayrışıp, parçalanmasından
yana mı?

Teröristlerden yana mı...
Teröristlerle mücadele edenlerden
yana mı?

Türklerden yana mı...
Kürtlerden yana mı?

Alevilerden yana mı...
Sünnilerden yana mı?

Sivillerden yana mı...
Askerlerden yana mı?

Soruları özellikle farklı ölçütlere
göre sordum:

Kimilerinde soyut ilkeleri,
kimilerinde ise toplum içindeki somut

grupları karşı karşıya getirdim.
Çünkü bu yazıdaki amacım
Türkiye'deki uygulamalara dikkat
çekmek!

Aslında bu soruların hepsi yanlış
ya da en azından tartışmalıdır:
Çünkü yargı soyut olarak
yukardaki ikili gruplardan hiçbirinden
yana değildir...

Hiçbirine karşı da değildir:
Yargı soyut olarak adaletten yanadır!

Peki o zaman soruyu şöyle
soralım:

Adalet nedir?

Adalet kimden yanadır, kime
karşıdır, kimi veya neyi korur?
Masum ile suçlu...

Haklı ile haksız...

Birbirinden nasıl ayrılacaktır?

Yukardaki ikili soruları bu
kez adalet için de sormaya
başlayabiliriz...

Ve yine yanılabiliriz!

Çünkü bir ülkedeki adalet,
yukardaki bütün o ikili gruplar
açısından da eşit davranmak
zorundadır.

Neye göre eşit?

Hangi evrensel insan haklarına göre?

Hangi felsefi ilkelere göre?

Aslında bir ülkedeki adalet de
somut olarak ne evrensel kurallara
göre ne de felsefi ilkelere göre işler:

Bir ülkedeki adalet, somut olarak,
o ülkedeki mevcut hukuk düzenine
göre işler!

O zaman soru başka bir biçim alır:
Mevcut hukuk düzeni kimden

yanadır?

İşte bu soru, yukarda ikili gruplar
çerçevesinde formüle edilen bütün
yanlılıkları, felsefi ilkeleri, evrensel
insan haklarını gündeme getirir ve
onlara haklılık kazandırır!

Sorun, mevcut hukuk düzeninin
kime ve neye göre yapılandırıldığıdır.

“Mevcut hukuk düzeni kimden,
neden yanadır” sorusuna yanıt
verebilmek için, önce bu düzenin
ülkenin her yerinde her zaman aynı
biçimde işleyip işlemediğine bakmak
gerekir!

Sorun, mevcut hukuk düzeninin kime ve neye göre yapılandırıldığıdır.

Acaba son birkaç yıldır ülkemizde
hukuk, yukardaki bütün gruplar için,
her zaman her yerde aynı mı
işlemektedir?

Ve asıl soru:

Meclis veya referandum yoluyla,
anayasada ve yasalarda yapılan
değişiklikler, yukardaki ikili sorular
çerçevesinde, hangi bağlamlarda
gerçekleştirilmiştir?

Nasıl bir hukuk düzeni
hedeflenmiş... Nasıl bir düzen
kurulmuştur?

Hukuk düzenimiz kimden
yanadır? Kimi korur?
Bu sorulara “Masumlardan yanadır”...
Ve “Hak arayanları korur” diye yanıt
verebiliyor musunuz?” •

TSK'nın Yıpratılmasının Amacı Polis Ordusu Kurmak

Türkiye teröre karşı askeriyle değil, ağır silahlı polis ordusuyla karşı çıkacakmış. Bu haberi okuyunca aklıma tarihteki en meşhur polis ordusu ve ettiği haltlar geldi.

Yazan: CELAL ŞENGÖR

Adolf Hitler 7 (aslında 54) kişilik mini mini Deutsche Arbeiterpartei'e (Alman İşçi Partisi) 12 Eylül 1919'da girdikten kısa bir süre sonra liderliği eline alıp partinin adını National Sozialistische Deutsche Arbeiterpartei (NSDAP), yani Milliyetçi-Toplumcu Alman İşçi (yani Nazi) Partisi olarak değiştirdi; 24 Şubat 1920'de, aslında eskiden Alman İmparatorluk Ordusu'nun (Reichswehr) kalıntıları içerisinde kurulmuş olan Sturmabteilung (SA: Fırtına Birliği) resmen Nazi partisinin koruyucu birliği oldu.

Bu birlik hızla gelişerek devletin içinde adeta ikinci bir ordu halini aldı.

Hitler ve Alman SA birliğinin başkanı Ernst Röhm

SA'nın başkanı, Hitler'in yakın arkadaşı Ernst Röhm (1887-1934), aslında SA'nın eski ordunun yerine geçmesini arzuluyordu. Bu nedenle Nazi Partisi'nin iktidara geldiği 1933'ten sonra

Ernst Röhm komutasındaki SA üç milyon kişiyi bulmuştur.

Buna karşılık Alman İmparatorluk Ordusu, Versailles Antlaşması nedeni ile hâlâ 100.000 kişide tutulmaktaydı. Bu arada Röhm, SA şefi sıfatıyla ulusal güvenlik konseyine de alındı ve giderek askeri konularda daha çok söz istemeye başladı. Röhm artık eski Alman ordusunu yalnızca bir eğitim kurumu olarak görüyor, Almanya'nın ilerideki askeri gücünü SA'nın oluşturacağını söylüyordu.

Bu arada daha 1922'de SA içinde kurulan Saalschutz (SS: Toplantı Salonu Koruması) birliği, 1929'da son derece yetenekli, bağnaz ırkçı ve bir o kadar da acımasız bir adam olan Heinrich Himmler'in başkanlığında Schutzstaffel (SS: Korumaya Birliği) adı altında baştan organize edildi. Nazi Partisi içindeki pek çok lider, Röhm'ün giderek kazandığı güç karşısında tedirgin olmaya başlamıştı. Himmler bu korkuyu kullanarak, Röhm'e karşı bir komplo kurdu ve meşhur SS komutanlarından Reinhard Heidrich'e, Röhm aleyhtarı bir dosya hazırlamasını emretti. Röhm'ü seven Hitler bu dosyadakilere inanmadıysa da, onu destekleyen büyük sanayiciler de Röhm'ü sosyalist fikirleri nedeniyle istemiyorlardı. Bu arada Reichswehr'in komutanları da Hitler'e alternatif ordu fikrinin büyük tehlikelerini an-

Himmler, emrindeki SS polis teşkilatının subaylarıyla

latarak, onu SA'yı ortadan kaldırmaya ikna ettiler. 30 Haziran 1934'te ileri gelen SA subayları tutuklandılar (Uzun Kılıçlar Gecesi) ve 1 Temmuz'da

SA'nın karşıtları Himmler'in zekâsını ne yazık ki yabana atmışlardı.

Bu marifetli ve acımasız adamın emrinde SS giderek SA'nın yerini aldı ve onu geçerek tarihin en acımasız polis teşkilatlarından birini oluşturdu.

Röhm idam edildi. Almanya bir polis ordusu tehlikesini atlatmıştı.

Ama SA'nın karşıtları Himmler'in zekâsını ne yazık ki yabana atmışlardı. Bu marifetli ve acımasız adamın emrinde SS giderek SA'nın yerini aldı ve onu geçerek tarihin en acımasız polis teşkilatlarından birini oluşturdu. SS yalnızca Almanya'da kanun ve

Türk ordusunun tahribinin şu anda sistematik bir politika çerçevesinde bağımsız olmayan yargıç ve savcılarca yürütüldüğünü muhalafet partisi millet- vekilleri artık açıkça dile getiriyor.

kural dışı tutuklamalarla yüz binleri yok etmekle kalmadı, İkinci Dünya Savaşı'nda işgal edilen bölgelerde hem toplanan Yahudilere hem de her türlü direniş örgütüne karşı tarihte eş görülmemiş bir tedhiş ve yok etme harekâtı yürüttü. Direnişin moralini bozmak için, günahsız halk grupları topluca kurşuna dizildi, işkence gördü. Bu arada ırza geçmeler, haksız yere içeri atılanların mallarının yağması gırla gidiyordu.

SS ordu içinde de bir tedhiş mekanizması görevini görüyor, ordu subayları ve generalleri, bir SS teğmeninin karşısında titrer duruma getiriliyorlardı. SS ordu içi hiyerarşiyi hırpaladı, askerin moralini çökertti ve subay ve generallerin hem birbirlerine hem de devletlerine olan güvenlerini yok etti ve neticede Almanya savaşı kaybetti.

1933'ten itibaren bir de üstelik Waffen SS (silahlı) SS diye asker

görevi görecek ağır silahlı bir SS grubu kurulmuştu. Bu grubun yaptıkları da İkinci Dünya Savaşı'nın dehşet sahifelerinin en korkutucularını oluşturur.

Haberlerden anlayabildiğim kadarıyla iktidar, polis içerisinde güya teröre karşı çıkmak amacıyla bir Waffen-

Polis kurmaya yeltenmekte. Bunun gerçek amacı ise muğlaktır. Edinilen talihsiz izlenim, hükümete ve belki belirli çevrelere "yakın" alternatif bir ordudur.

Buna izin verilmesi Türk ordusunu tahrip edeceği gibi, ülke içinde karşılıklı güveni yok ederek tedhişi bir devlet politikası haline dönüştürür ve sonunda Türk milletini tahrip eder. Gerçi Türk ordusunun tahribinin şu anda sistematik bir politika çerçevesinde bağımsız olmayan yargıç ve savcılarca yürütüldüğünü muhalafet partisi milletvekilleri artık açıkça dile getiriyor. Bu dış basında bile yer almaya başlamış bir iddiadır ve tersini savunmak gün geçtikçe güçleşmektedir. Bu ortamda oluşturulacak bir Waffen-Polis teşkilatının kime karşı kullanılabileceğini kestirmek kolay olmayabilir. Türkiye'nin geleceği ile ilgilenenlerin SA ve SS teşkilatlarının tarihlerini iyi öğrenmeleri çok yararlı olur. •

Odatv.com

"Başkası düştü mü çürük tahtaya basmasaydı deriz. Kendimiz düşünce, bastığımız tahtanın çürük olmasından şikayet ederiz."

Cenap Şahabettin

Silivrideki Aydınlar Türkmen midir, yoksa Kızılbaş mıdır?

Osmanlı devletini kuranlar Türkmenlerdi. Osman, Orhan ve I. Murat döneminde Osmanlı'nın yönetici sınıfı Türkmenlerden oluşmuştu.

Yazan: A. METİN AKPINAR

I Murat döneminde Rumeli'de fethedilen topraklarda yaşayan Hristiyan halklarının yaşları 10-15 arası olan çocuklarından sağlıklı, zeki ve becerikli olanlar toplanmaya başlandı. Bu çocuklar Müslüman yapıldı, Osmanlı geleneklerine göre eğitildi, sonra da becerilerine uygun işlerde kullanıldı. Bunlara devşirme denirdi.

Hristiyan çocukların devşirilmesinin II. Murat döneminde bir sistem haline dönüştürülmesiyle devşirmeler Osmanlı'nın devlet ve ordu yönetiminde çok önemli roller üstlenmeye başladılar. En iyileri saray içindeki

Enderun mektebinde eğitildiler. Sadrazamlık, vezirlik, beylerbeyliği, sancak beyliği, kazaskerlik gibi en önemli devlet görevlerini daha çok Enderun'da yetişmiş devşirmeler üstlendiler.

Devşirme sisteminin Osmanlı'ya yerleşmesiyle Osmanlı'yı kuran Türkmenler devlet yönetimine pek sokulmadılar.

Devşirmeler Türkmenleri, Türkmenler de devşirmeleri hiç sevmедiler. Bunda devşirmelerin rolü nedir tam olarak bilinmese de, İstanbul'un fethinden sonra Osmanlı ekonomisi büyük ölçüde Yahudi kökenli Osmanlıların, İstanbul'a ve İzmir'e yerleşmiş

Fransız, İngiliz ve Venedikli tacirlerin eline geçti.

II. Mahmut devrinde devşirme sisteminden vazgeçilmiş olsa da, Türkmenler Osmanlı'nın yıkılışına kadar hep ezildiler, sömürüldüler ve zulüm gördüler. Ovalardan çekilip, dağlara çıktılar. Osmanlı'nın son dönemlerin-

Mustafa Kemal isteseydi Vahdettin'in yerine kendisi padişah olabilir, Osmanlı düzenini aynı şekilde sürdürebilirdi. Ancak o ve arkadaşları, tüm vatandaşların özgür ve eşit olduğu bir düzen kurmayı amaç edindiler.

de Türkmenler dağların zor şartlarında hayvancılıkla zar zor hayatta kalmaya çalışırken, İstanbul ve İzmir'de yaşayan Hristiyanlar ve Yahudiler (bir bölümü Osmanlı, bir bölümü Frenk) Osmanlı'daki ticareti tamamen ellerine geçirmişlerdi.

Osmanlı İmparatorluğu'nun başına büyük belalar açan Celali isyanları Türkmen isyanlarıdır. Bu isyanların en önemli nedeni Türkmenlerin vergi ve angaryalar altında ezilmeleri, Osmanlı top-

lumunda ikinci sınıf insan durumuna düşürülmüş olmalarıdır.

İsyancılardan Kalenderoğlu Mehmet'in, diğer bir isyancı Muslu Çavuş'a gönderdiği mektuplardan Anadolu'da bir Türkmen Devleti kurmak istediğini biliyoruz. Onun dışında hiçbir isyancı teşkilatın siyasi bir hedefi olmamıştır. Kalenderoğlu da amacını çok çabuk unutmuştur. İsyanlar haksızlığa, ikinci sınıf insan muamelesi görmeye karşı bilinçsiz bir başkaldırıydı. Hiç biri başarıya ulaşamadı.

Türkmenler Aleviydi, ama o dönemde onlara Alevi değil, Kızılbaş denirdi. Türkmenler Orta Asya'dan beri başlarına kızıl börk (kûlah şeklinde başlık) giyerlerdi. Kızılbaş adı oradan gelir. Bazı şeyhülislam, ki bunların içinde en meşhuru Ebu Suud Efendi'dir, "Kızılbaşları katletmek sevaptır" mealinde fetvalar yayınladılar. Osmanlı döneminde isyancıların yanı sıra on binlerce, belki de yüzbinlerce Türkmen, sadece Türkmen ya da Kızılbaş oldukları için sevabına öldürüldüler.

Türkmenlerin çilesi Kurtuluş Savaşı'na kadar sürdü. Kurtuluş Savaşı sadece Türkmenlerin değil, ikinci sınıf insan muamelesi gören tüm Anadolu ve Rumeli halklarının başarıya ulaşmış bir isyanıdır. Kurtuluş Savaşı emperyalizme karşı bir isyan olduğu kadar, iyice kokuşmuş Osmanlı düzenine karşı da bir isyandır.

Mustafa Kemal isteseydi Vahdettin'in yerine kendisi padişah olabilir, Osmanlı düzenini aynı şekilde sürdürebilirdi. Ancak o ve arkadaşları, tüm

vatandaşların özgür ve eşit olduğu bir düzen kurmayı amaç edindiler.

Batı, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının kurduğu antiemperyalist Türkiye Cumhuriyeti'ni bir türlü içine sindiremedi. Onu kendi çıkarlarına uygun hale dönüştürmek için hep fırsat kolladı. Türkiye'nin NATO'ya girmesiyle bu fırsat doğdu.

Önce Türk generallerinin bir bölümünü yavaş yavaş emperyalizm yanlısı, ezilen halklara düşman, Amerikancı generallere dönüştürüp antiemperyalist Kemalistlere ve sosyalistlere karşı kullandılar.

ABD, dinleri çıkarları için kullanmayı becermiştir. Bazı Müslüman din adamlarını parlatıp CIA destekli projelerde kullandılar.

ABD'de ve Almanya'da Gladio merkezlerinde yetiştirdikleri kimi gazete yazarlarını ve benzerlerini, emperyalizm yanlısı Osmanlıcılar iktidara getirmek için Türk halkının üzerine sürdüler.

Şu anda Kemalist ve sosyalist aydınlar Silivri'de yargılanıyorlar. Suçlu oldukları için değil, antiemperyalist düşüncelerinden dolayı yargılanıyorlar... Karar baştan verilmiş zaten...

Örnek verelim:

Odatv'de bir video görüntüsü yayımlandı. O görüntülerde bir polis Ergenekon kazısında bulduğu bomba tipinin daha iki gün önce Amerikalı bomba uzmanlarınca kendilerine öğretiliğini söylüyordu. Daha doğrusu o polis Ergenekon davasıyla ilgili olarak CIA tarafından eğitildiklerini itiraf ediyordu.

O görüntülerin Odatv'de yayımlandığı gecenin sabahı Odatv basıldı.

Boğaziçi Üniversitesi ve ODTÜ'den bilirkişiler Odatv davasının açılmasına dayanak olarak gösterilen belgelerin, sanıkların bilgisayarlarına dışardan virüsle yüklendiğini saptadılar. Sahte belgelerle, kim oldukları belirsiz (bir kısmı polis veya savcı olabilir) gizli tanıkların yalan beyanlarıyla, kimin gönderdiği bilinmeyen mailerle yapılan ihbarlarla insanlar

Şu anda Kemalist ve sosyalist aydınlar Silivri'de yargılanıyorlar. Suçlu oldukları için değil, antiemperyalist düşüncelerinden dolayı yargılanıyorlar... Karar baştan verilmiş zaten...

Silivri'ye tıkıldılar.

Silivri'de yargılanan aslında nedir? Silivri'de yargılanan Kurtuluş Savaşı'dır, Kurtuluş Savaşı'na önderlik eden zihniyettir, o zihniyetin kurduğu cumhuriyettir.

Yargılama Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre değil, Ebu Suud'ların fetvalarına göre yapılmaktadır.

Sizi gidi Kızılbaşlar sizi! Sizi gidi Türkmenler sizi! Boşuna inkâr etmeyin, suçlusunuz. Ulemalar uleması Ebu Suud Efendi yanılmış olamaz!•

SAKLI TARİH

Sinan Meydan

"Atatürk Kürtlere Özerklik Verdi" Yalanına Yanıt

Bölüm:2

"Atatürk Kürtlere özerklik verdi" yalanına geçen ay kaldığımız yerden yanıt vermeye devam edelim.

3. Ayak

10 Şubat 1922’de TBMM’de yapılan bir gizli oturumda Kürtlere özerklik verilmesi kararlaştırılmıştır!

Robert Olson, “The Emergence of Kurdish Nationalism and The Sheikh Said Rebellion, 1880-1925” adlı kitabında Ekim 1920’de başlayıp Haziran 1921’e kadar devam eden Koçgiri İsyanı’nın nedenlerini araştırmak için bölgeye gönderilen heyetin incelemelerinin ardından “Millî Savunma Komisyonu, Kürdistan’ın idaresini ilgilendiren bir yasa taslağı oluşturmuş-

Robert Olson

tur.” demiştir. [19] Olson, ayrıca aynı zaman diliminde bir diğer komisyonun aynı konuya dair bir diğer yasa tasarısı oluşturduğunu belirtmiştir. Olsen, bu yasa tasarısının TBMM’de 10 Şubat 1922’de görüşüldüğünü belirttiikten sonra bir yerde 65 mebusun [20], bir başka yerde ise 64 mebusun [21] ret oyu verdiğini yazmış ve tasarının 373 kabul oyuyla yasalaştığını ileri sürmüştür. [22]

 Olson’un bu iddialarındaki kaynakları, İngiliz Dış İlişkiler Dairesi’nin arşivinde bulunan, dönemin Türkiye Büyükelçisi Horace Rumbold’un, dönemin Dışişleri Bakanı Lord Curzon’a gönderdiği, “FO 371 / 7781 e 3553 / 96 / 65” arşiv numaralı bir telgraftır. [23] Söz konusu yasa taslağının bir özetini de içeren telgraf, Olson’un kitabının sonunda “ikinci ek” olarak sunulmuştur. [24]

Olson, bu yasaya TBMM’deki Kürt mebuslarının çoğunluğunun ret oyu verdiklerinin anlaşıldığını da yazmaktadır, çünkü yasayla Kürtler için ayrı bir meclisi olan özerk bir yönetim kurulabilmesine olanak tanınsa da, özerk bölgenin yöneticisinin Türk mü, yoksa Kürt mü olacağı gibi hususlar ve son onay hep TBMM’ye bırakılmıştır. [25]

Olson, Türklerin o dönem Kürtlere yönelik “sertlik” ve “vahşet” yanlısı bir politikadan yana olmadıklarını, fakat yine de “tam bağımsızlığa” ve hatta “tam bir özerkliğe” sıcak bakmadıklarını, TBMM’nin Kürt sorunu gibi bir konuyu bu açıklıkta tartışabilmesinin bu kurumun “görelî özgürlüğü-

ne” işaret ettiğini yazmış ve Lozan Antlaşması’nın imzalanmasından sonra konunun bir daha asla bu “açıklık” ve “özgürlük” tartışılmayacağını eklemiştir. [26]

Olson’a göre, bu yasa taslağı, aynı zamanda, genç Türk devletinin en çalkantılı döneminde, Kürtlerin desteğini muhafaza etmenin bir aracıdır. [27]

 Olson, “Kürdistan’a özerklik” tanıyan yasanın TBMM’de 10 Şubat 1922 kabul edildiğini ileri sürmüştür. Ancak, 9 Şubat 1922 ve 11 Şubat 1922 tarihli gizli oturumların zabıtlarına ulaşılırken, 10 Şubat 1922’deki gizli oturumun zabıtlarına ulaşılamamaktadır. O zabıtlara ulaşılamamaktadır; çünkü 10 Şubat 1922’de TBMM’de böyle bir “gizli oturum” gerçekleştirilmemiştir.

TBMM Gizli Celse Zabıtları’na baktığımızda 9 Şubat 1922 tarihli oturum “157. ini’kat” ve 11 Şubat 1922 tarihli oturum ise “158. ini’kat” olarak geçmektedir. [28] Başka deyişle, arada herhangi bir “kayıp oturum” yoktur. Üstelik, 10 Şubat 1922 tarihi Cuma gününe rastlamaktadır. Bu günün tipik özelliği, o dönemde “resmî tatil” olması nedeniyle o gün herhangi bir oturumun yapılmamasıdır. Cuma günü yapıldığını görebildiğimiz çok az sayıdaki oturum, o dönem sürdürülen Kurtuluş Savaşı’ndan kaynaklanan “olağanüstü” nedenlerden dolayıdır. Bir örnek vermek gerekirse; 5 Ağustos 1921 tarihli “gizli oturum”, “Başku-mandanlık ihdası ile bu vazifenin Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine tevcihi

Anlaşılan, önce İngiltere'nin Türkiye Büyükelçisi Horace Rumbold, sonra da Tarihçi Robert Olson, İngiltere'nin "Kürtlere özerklik" planına "tarihsel meşruiyet" kazandırmak için "Kurtuluş Savaşı yıllarında Atatürk'ün ve TBMM'nin Kürtlere özerklik verdiği" yalanını söylemişlerdir.

hakkında kanun teklifi" gündemiyle gerçekleştirilmiştir. Özetle; 10 Şubat 1922'de TBMM'de yapılan gizli oturumda Kürtlere özerklik verildiği kocaman bir yalandır.

Anlaşılan, önce İngiltere'nin Türkiye Büyükelçisi Horace Rumbold, sonra da Tarihçi Robert Olson, İngiltere'nin "Kürtlere özerklik" planına "tarihsel meşruiyet" kazandırmak için "Kurtuluş Savaşı yıllarında Atatürk'ün ve TBMM'nin Kürtlere özerklik verdiği" yalanını söylemişlerdir.

Sanırım, yalanın altındaki 3. Ayak da devrildi!...

4. Ayak

Atatürk 16/17 Ocak 1923 tarihinde çıktığı İzmit seyahatinde "Kürtlere özerklik verileceğini" söylemiştir!

Atatürk, 30 Ağustos 1922'deki Büyük Taarruz'dan sonra, 14 Ocak 1923'de bir yurt gezisine çıkmıştır. Bu yurt gezisinde Eskişehir'den sonraki durağı İzmit'tir.

Atatürk, 16/17 Ocak 1923'de Kör-

feze bakan tepe üzerindeki İzmit Kasrı'nda İstanbul'dan gelen gazetecilerle konuşmuştur.

Orada, Akşam gazetesi yazarı Falih Rıfkı Atay'ın bir sorusu üzerine Atatürk, Musul ve Kürtler konusuna değinmiştir:

Atatürk, "Musul, ulusal sınırlarımız içindedir. Bu ulusal sınır deyişini de ben bulmuştum" [29] dedikten sonra şunları söylemiştir:

"...Musul'u da kendi topraklarımız içine alan sınıra ulusal sınır demiştim. Gerçekten o zaman Musul'un güneyinde bir ordumuz vardı. Fakat biraz sonra bir İngiliz kumandanı gelmiş ve İhsan Paşa'yı aldatarak orada oturmuş. Musul, bizim için çok önemlidir. Birincisi Musul'da sınırsız servet oluşturan petrol kaynakları vardır. İkincisi onun kadar önemli olan Kürtlük sorunudur. İngilizler, orada bir Kürt hükümeti kurmak istiyorlar. Bunu yaparlarsa, bu düşünce bizim sınırlarımız içindeki Kürtlere de yayılır. Buna engel olmak için sınırı güneyden geçirmek gerekir..." [30]

Şimdi, Atatürk'ün aslında ne demek istediğini anlamaya çalışalım:

"Musul bizim için önemlidir, çünkü orada hem petrol hem de Kürtler vardır."

"İngilizler, Musul'u ele geçirirlerse sadece petrolü ele geçirmiş olmakla kalmazlar oradaki Kürtlere de bir devlet kurdururlar"

"Bunu yaparlarsa, bu düşünce, ya-

ni 'bağımsız Kürdistan kurma düşüncesi', bizim sınırlarımız içindeki Kürtlere de yayılır”

“Buna, yani, ‘sınırlarımız içinde bağımsız Kürdistan kurulması düşüncesine’ engel olmak için sınırı güneyden geçirmek gerekir”.

Özetle Atatürk, 16 / 17 Ocak 1923 gecesi, İzmit'te, Falih Rıfkı (Atay)'ın sorusuna verdiği yanıtta; sınırlarımız içinde ve hatta dışında (Kuzey Irak'ta) bağımsız bir Kürdistan kurulması düşüncesine karşı olduğunu çok açık bir biçimde ifade etmiştir.

"Atatürk 16 / 17 Ocak 1923 tarihinde çıktığı İzmit seyahatinde Kürtlere özerklik verileceğini söylemiştir!" diyenler, Atatürk'ün tam da o gün, Falih Rıfkı (Atay)'ın sorusuna verdiği yukarıdaki yanıtı nedense hiç görmezler!

Her neyse!...

Yine o gece, İzmit'te, Vakit gazetesi başyazarı Ahmet Hamdi (Yalman) Bey, Atatürk'e, "Kürt sorununa değinmiştiniz" diye konuya girerek, şu soruyu sormuştur:

"Kürtlük sorunu nedir? Bir iç sorun olarak değinseniz iyi olur?"

Atatürk, bu soruya şu yanıtı vermiştir: "Kürt sorunu, bizim yani Türkiye'nin çıkarları için kesinlikle söz konusu olmaz. Çünkü, bizim ulusal sınırlarımız içinde Kürt öğeleri öylesine yerleşmişlerdir ki, pek sınırlı yerlerde yoğun olarak yaşarlar. Bu yoğunluklarını da kaybede ede ve Türklerin içine gire gire öyle bir sınır oluşmuştur ki, Kürtlük adına bir sınır çizmek istesek, Türkiye'yi mahvetmek gerekir. Örneğin, Erzurum'a giden, Erzincan'a, Sivas'a giden, Harput'a kadar bir sınır çizmek gerekir. Ve hatta Konya çöllerindeki Kürtleri de göz önünde tutmak gerekir."

"Atatürk 16 / 17 Ocak 1923 tarihinde çıktığı İzmit seyahatinde Kürtlere özerklik verileceğini söylemiştir!" diyenler, Atatürk'ün tam da o gün, Falih Rıfkı Atay'ın sorusuna verdiği yukarıdaki yanıtı nedense hiç görmezler!

Atatürk, Kürt sorunuyla ilgili durum tespiti yapıp, görüşlerini belirttikten sonra, soruna şöyle bir çözüm önermiştir:

“Bu nedenle, başlı başına bir Kürtlük düşünmekten çok Anayasamız gereğince zaten bir çeşit özerklik oluşacaktır. O halde hangi bölgenin halkı Kürt ise onlar kendi kendilerini özerk olarak yöneteceklerdir. Bundan başka Türkiye’nin halkı söz konusu olurken onları da beraber ifade etmek gerekir. İfade olunmadıkları zaman bundan

Şimdi gelin hep birlikte Atatürk’ün bu sözlerinde aslında ne demek istediğini anlamaya çalışalım:

Atatürk, “Kürt sorunu, bizim yani Türkiye’nin çıkarları için kesinlikle söz konusu olmaz.” diyerek, gerçekte Türkiye’nin böyle bir sorunu olmadığını belirtmiştir.

Atatürk: “Bizim ulusal sınırlarımız içinde Kürt öğeleri öylesine yerleşmişlerdir ki, pek sınırlı yerlerde yoğun olarak yaşarlar. Bu yoğunluklarını da kaybede ede ve Türklerin içine gire

gire öyle bir sınır oluşmuştur ki, Kürtlük adına bir sınır çizmek istersek, Türkiye’yi mahvetmek gerekir” diyerek;

1. Kürtlerin Türkiye’nin her yanında yaşadıklarını,
2. Bu nedenle Kürtlük adına bir sınır çizilecek olursa Türkiye’nin mahvolacağını ifade etmiştir.

Özetle; “Kürtlük adına ayrı

bir sınır çizmek istersek Türkiye’yi mahvetmek gerekir” diyen Atatürk, “bağımsız Kürdistan” a kökten karşıdır.

Özetle; "Kürtlük adına ayrı bir sınır çizmek istersek Türkiye’yi mahvetmek gerekir" diyen Atatürk, "bağımsız Kürdistan” a kökten karşıdır.

kendileri için sorun çıkarırlar. Şimdi TBMM, hem Türklerin hem de Kürtlerin yetkili temsilcilerinden oluşmuştur. Ve bu iki öge, bütün çıkarını ve bütün yazgılarını birleştirmiştir. Yani, onlar bilirler ki bu ortak bir şeydir. Ayrı bir sınır çizmek doğru olmaz.” [31]

İşte, bugün bilumum “ayrılıkçı Kürtçünün” dört elle sarıldığı belge budur! Bugün, Türkiye’yi bölerek “bağımsız Kürdistan” kurma sevdasındakilere göre Atatürk, bu sözleriyle “Kürt özerkliği”ni tanımış, hatta “bağımsız Kürt devletine” onay vermiştir!

Peki ama, bu sözlerden böyle bir anlam çıkar mı?

Atatürk: “Bu nedenle, başlı başına bir Kürtlük düşünmekten çok Anayasamız gereğince zaten bir çeşit özerklik oluşacaktır. O halde hangi bölgenin halkı Kürt ise onlar kendi kendilerini yöneteceklerdir.” diyerek, o zaman yürürlükte olan “1921 Anayasası’na” gönderme yapmıştır. Burada dikkat çeken iki nokta vardır:

1. Atatürk, doğrudan “özerklik” demeyerek “bir çeşit özerklik” demiştir.

2. Atatürk'ün gönderme yaptığı 1921 Anayasası, Kurtuluş Savaşı'nın olağanüstü koşullarında hazırlanmış, "geçici" bir savaş anayasasıdır.

Dolayısıyla Atatürk'ün hem "bir çeşit özerklik" demesi, hem de bu "bir çeşit özerkliği" o zaman yürürlükteki "geçici savaş anayasasına" dayandırması, Atatürk'ün bu "bir çeşit özerklik" düşüncesinin de tamamen o dönemin koşullarına özgü, daha çok Kürt isyanlarını önlemeye yönelik, stratejik bir açıklama olduğunu kanıtlamak tadır. Atatürk, eğer gerçekten de Kürtlere özerklik vaad etseydi,

1. "Bir çeşit özerklik" yerine, doğrudan "özerklik" ifadesini kullanırdı,

2. Bu "özerkliği", o zaman yürürlükteki geçici 1921 Anayasası'na değil, daha sonra hazırlanacak olan Cumhuriyet'in ilk gerçek anayasası

olan 1924 Anayasası'na dayandırırdı.

Atatürk'ün gönderme yaptığı 1921 Anayasası'nın 11. maddesiyle "illerin manevi kişiliğe ve özerkliğe sahip" oldukları belirtilmiştir.

İşte o madde:

"İl yönetimi, yerel işlerde manevi kişilik sahibidir. Dış ve iç siyaset, dinsel, adli ve askeri işler, uluslar arası ekonomik ilişkiler ve birçok ili ilgilendiren işler dışında, Hükümetin önerisi üzerine Büyük Millet Meclisi'nce çıkarılacak yasalar gereğince, Evkaf, Medreseler, Eğitim, sağlık, ekonomi, tarım, bayındırlık, sosyal

yardım işlerini düzenlemek İl Kurullarının yetkisindedir."

İşte, Atatürk, "Anayasamız gereğince zaten bir çeşit özerklik oluşacaktır" derken 1921 Anayasası'nın bu maddesine gönderme yapmıştır.

1. Bu anayasa maddesi sadece Kürtlerin yaşadığı bölgeler için değil, bütün Türkiye için geçerlidir.

2. Bu anayasa maddesindeki "özerklik" ifadesiyle kastedilen İl Kurullarının "yerel işleri" idare etmesidir.

Atatürk'le İzmit'te yapılan bu mülakattan yaklaşık bir yıl sonra, 24 Nisan 1924'te yürürlüğe giren 24 Anayasası'nın 91. Maddesiyle "illere tanınmış olan özerklikler" kaldırılmıştır.

Bu işler de "Evkaf, Medreseler, Eğitim, sağlık, ekonomi, tarım, bayındırlık, sosyal yardım" işleridir. Üstelik il Kurulları bu işleri de kendi başlarına değil, "Hükümetin önerisi üzerine Büyük Millet Meclisi'nce çıkarılacak yasalar gereğince" yerine getirebileceklerdir. Ayrıca, İl Kurullarının, "Dış ve iç siyaset, dinsel, adli ve askeri işler, uluslar arası ekonomik ilişkiler ve birçok ili ilgilendiren işlerle" ilgilenmesi de yasaktır. Atatürk'ün, sözünü ettiği "bir çeşit özerklik" tabiri, o günün terminolojisi içinde değerlendirilmelidir. Görüldüğü gibi, Atatürk,

“bir çeşit özerklik” ifadesiyle 1921 Anayasası’ndaki “güçlü yerel yönetimleri” kastetmiştir. [32]

3. Çok daha önemlisi, 1921 Anayasası’nın “illerin manevi kişiliğe ve özerkliğe sahip olduklarını” belirten bu 21. Anayasası’nın bu 11. maddesi, 1924 Anayasası’nda yer almamıştır. Atatürk’le İzmit’te yapılan bu mülakattan yaklaşık bir yıl sonra, 24 Nisan 1924’te yürürlüğe giren 24 Anayasası’nın 91. Maddesiyle “illere tanınmış olan özerklikler” kaldırılmıştır. [33] Burada tabi şu soruyu sormak gerekir? Atatürk eğer gerçekten de Kürtlere “özerklik” vermek isteseydi, 1921 Anayasası’nda “illere tanınmış olan özerklikleri” 1924 anayasasında kaldırırmıydı?

Atatürk, “Bundan başka Türkiye’nin halkı söz konusu olurken onları da beraber ifade etmek gerekir. İfade olunmadıkları zaman bundan kendileri için sorun çıkarırlar.” diyerek, hem “Türkiye halkı” ifadesini kullanmış, hem de “Türkiye halkı” derken, Kürtlerden de söz edilmesi gerektiğini, aksi halde sorun çıkarcaklarını belirtmiştir.

Atatürk, “Şimdi TBMM, hem Türklerin hem de Kürtlerin yetkili temsilcilerinden oluşmuştur. Ve bu iki öge, bütün çıkarını ve bütün yazgılarını birleştirmiştir. Yani, onlar bilirler ki bu ortak bir şeydir. Aynı bir sınır çizmek doğru olmaz” diyerek. TBMM’yi oluşturan Türklerle Kürtlerin “bütün çıkarlarını ve bütün kaderlerini birleştirdiklerini”, bu nedenle Kürtlere “ayrı bir sınır çizmenin doğru olma-

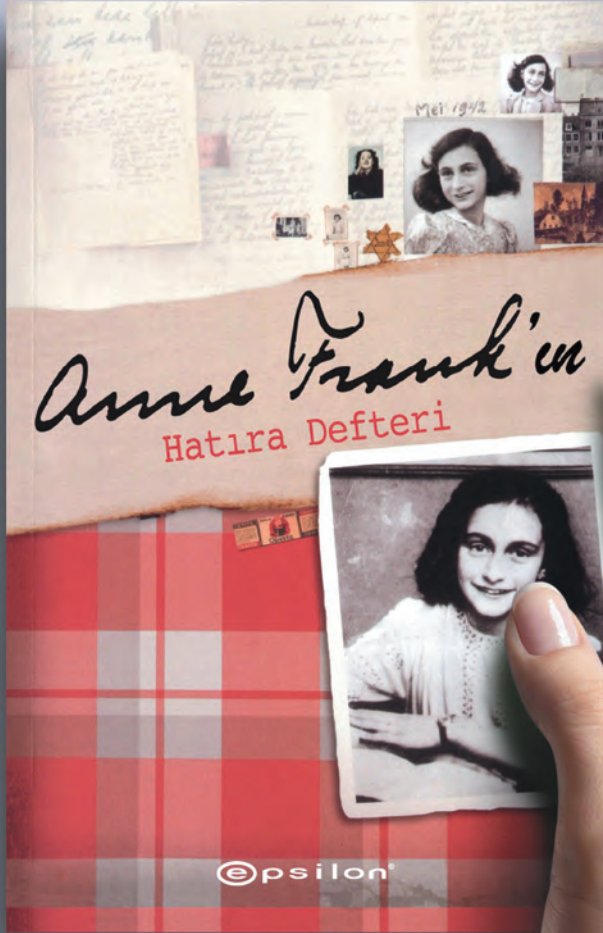
dığını”, dolayısıyla “bağımsız Kürdistan” düşüncesine sonuna kadar karşı olduğunu ifade etmiştir. Tabi ki anlanayana!...

Sanırım, yalanın altındaki “4. Ayak” da devrildi!.

Gelecek ay da bu yalana yanıt vermeye devam edeceğim. •

sinanmeydan@butundunya.com.tr

Kaynaklar / Dipnotlar: [19] Olson, age, s. 39 [20] age, s.39 [21] age, s.40 [22] age, s.40 [23] age, s.192 [24] Olson, age, s.166-168. Söz konusu yasa taslağında yer alan maddelerden bazıları şunlardır: 1-Uyarlığın gereklerine uygun olarak Türk milletinin ilerlemesini sağlamayı hedefleyen TBMM, ulusal gelenekleriyle uyum içinde, Kürt milletinin özerk yönetimini kurmayı üzerine alır. 2-Çoğunluğunu Kürtlerin oluşturduğu bu topraklar için Kürt ileri gelenleri tarafından bir genel vali, vali yardımcısı ve bir müfettiş seçilebilir. 3-Kürt ulusal meclisi doğu vilayetlerinde kurulacak ve 3 yıl için oluşturulacaktır. 4-Özerk yönetimi Van, Bitlis, Diyarbakır vilayetleri, Derim sancağı, bazı nahiye ve kazaları içine alacaktır. Kabul edildiği iddia edilen yasa tasarınsında toplam 9 madde vardır! [25] Olson, age, s.40 [26] age, s.41. [27] age, s.41. [28] Bkz. TBMM Gizli Celse Zabıtları, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1985. [29] Arı İnan, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün 1923 Eskişehir-İzmit Konuşmaları, Ankara, 1982, s. 45 (Sadeleştirmiştir). [30] İnan, age, s.45. [31] Mustafa Kemal, Eskişehir-İzmit Konuşmaları, 1923, İstanbul, 1999, s.103. Atatürk’ün, İzmit’te, Vatan gazetesi başyazarı Ahmet Emin Yalman’ın “Kürt sorunu” konusundaki bir sorusuna verdiği bu yanıt, 12 Eylül dönemindeki Türk Tarih Kurumu yetkililerince sansürlenmiş, yayınlanmasına izin verilmemiştir. Atatürk’ün bu konuşması ilk olarak, 1987 yılında “2000’e Doğru” dergisinde yayınlanmıştır. “Tarih Kurumu- Atatürk ve Devrim Araştırma Merkezi” mührünü taşıyan 1089 giriş numaralı tutanağın 15 sayfası yayınlanmamıştır. “Gizlenen Tutanak, Atatürk, Kürtlere Özerklik”, 2000’e Doğru, 30 Ağustos-6 Eylül 1987, s.1-6; Mumcu, age, s.48. [32] Sabahattin Özel, Büyük Milletin Evladı ve Hizmetkârı Atatürk ve Atatürkçülük, İstanbul, 2006, s. 172

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

EVRENSEL BAKIŞ AÇISI

Gürbüz Evren

Yumurta da, yaş pasta da demokrasiye tat katar.

Gerçek demokrasilerde şiddet içermediği sürece farklı protesto yöntemleri hoş karşılanır, doğal bir hak olarak görülür. Batılı demokrasilerde protestocular, yumurta da atar domates de. Yoğurt da atar ayakkabı da.

Biraz paraya kıyan ise yaş pasta atar. Ama hiç kimse de kalkıp, bunları attılar diye protestocuları teröristlikle suçlamaz. En fazla deli der. Bu tür eylemlere maruz kalanlar ise gözlerinden öfke saçarak, burnundan soluyarak, en sert ses tonuyla tehditler savur-

maz. Polis de eylemciye tekme tokat girişip, ağzına biber gazı sıkarak, yaka paça götürmez.

Ülkeyi yönetmeye ve siyasete soyunanlarda olması gereken en öncelikli özelliklerden biri de hoşgörüdür. Demokrasiyi içine sindiren siyasetler, kendilerine yönelik şiddet içermeyen

protestolara hoşgörüyle bakmayı bilir. Demokratlık sözde değil eylemde olur.

Kendini demokrasi havarisi ilan eden kimi yöneticilerimiz ise demokratlığın gerektirdiği hoşgörü ile hareket etmeleri gerekirken, yumurtalı protesto eylemlerinde en sert tepkileri gösterip, eylemcilerin adeta idamını istemektedir.

Evet, ülkemizde son dönemin moda protesto yöntemi yumurta atmak oldu. Protestocuların parası yaş pastaya yetmediğinden, anlaşılan o ki, yumurta uzunca bir süre daha gündemde kalacak. Türkiye’de iktidar partisi mensuplarına yönelik yumurtalı protesto eylemleri çok konuşuldu. Kimi çevrelerin büyük tepki gösterdiği, hatta daha ileri gidecek terör eylemi olarak nitelendirdiği yumurta atma konusundaki tartışmaları bir kenara bırakarak, bizim sahip olduğumuz “İleri Demokrasi” sistemi ile yönetilme şansını bulamamış Batılı ülkelerdeki duruma bir bakalım.

İnternete giren herkes, başta yumurta olmak üzere kimi yiyecek maddelerinin Avrupalı başbakanlara, bakanlara yönelik protestolarda kullanıldığını görecektir. Ama bu eylemleri önemli kılan atılanlar değil, protestoya uğrayanların verdikleri yanıtlardır. Yeri gelmişken hemen söyleyeyim, Avrupalı protestocular sadece yumurtaya başvurmuyor. Domates, ketçap, yaş pasta gibi malzemeleri de bolca

kullanıyorlar.

Size aktaracağım üç örnekten ikisi çok önemli. Çünkü bu eylemler yapılırken oradaydım ve protestoya uğrayanların tepkileri çok anlamlı olduğu için paylaşmak istedim.

Paris’te yaşadığım yıllar, üniversite öğrenciliğim döneminden itibaren üye olduğum Fransız Sosyalist Partisi’nin etkinliklerini kaçırmamaya özen gösterir, özellikle de seçim kampanyaları sırasında önemli görevler üstlenirdim. Partinin önde gelen isimlerinden birçoğunu yakından tanıdım. Başba-

İnternete giren herkes, başta yumurta olmak üzere kimi yiyecek maddelerinin Avrupalı başbakanlara, bakanlara yönelik protestolarda kullanıldığını görecektir.

kanlık makamına kadar yükselen Lionel Jospin ve Savunma ile İçişleri Bakanlığı yapmış Jean Pierre Chevenement, parti içinde yakın olduğum kişilerdi. Gençlere önem veren, değerli insanları arayıp bulan, siyasette yalakaılığı değil liyakati öne çıkaran, istedikleri çalışmaları sunduğunuzda, sizinle oturup yazdıklarınız hakkında konuşan, tartışan, bu önüme geçer mi kaygısını taşımayan, kısacası adam yerine koyulduğunuz hissettiren her iki siyasetçiden de çok şey öğrendim.

Kaderin cilvesi sonucu 2002 yılı Nisan ayındaki Cumhurbaşkanlığı seçiminde, Jospin, Sosyalist Parti’nin, Chevenement ise Yurttaşlık Hareketi’-

Fransa Sosyalist Partisi lideri Lionel Jospin ketçap atılarak protesto edilmişti

nin adayı olarak ilk turda birbirlerine rakiptiler.

Lionel Jospin'in seçim kampanyasına, özellikle Paris'e yakın kentlerdeki toplantılarına katıldım. Seçim kampanyalarında bizdeki gibi meydan mitingleri değil, genellikle salon toplantıları düzenlenirdi. Rennes kentindeki etkinlik için Jospin'den önce gidip hazırlıkları tamamlamıştık. Toplantı öncesi bazı üyelere 'Dikkat edin, protesto olabilir' uyarısı gelmişti. Jospin konuşma yapmak üzere davet edildiği kürsüye ilerlerken, insanların elini sıkmayı da ihmal etmiyordu.

Tam kürsüye gelmişti ki, bir grup gencin arasından fırlayan 2 kişi, arkalarında gizledikleri ketçap şişelerini Jospin'in yüzüne boca ettiler.

Ortalık öyle çok fazla karışmadı. Bizdeki gibi siyasilerin yanında görüntü vermeye çalışan partililer ve kuru-

Jospin gülerek, 'Beni patates kızartması sandılar herhalde' dedi ve ekledi, 'Bizim orada patates kızartması ketçapla değil hardalla yenir. Keşke hardal atsalar.'

maların yaptığı gibi 'Allah ne verdiyse' denilerek protestoculara saldırılmadı. Gençler kordon altına alındı. Hepsi o kadar. Jospin gülerek, 'Beni patates kızartması sandılar herhalde' dedi ve ekledi, 'Bizim orada (Toulouse kentinin belediye başkanlığını yapmıştı) patates kızartması ketçapla değil hardalla yenir. Keşke hardal atsalar.'

Olayın ardından ne Jospin ne de medya, bu işin arkasında 'Korsika Kurtuluş Ordusu' ya da 'Bask bölgesinin bağımsızlığı örgütü' var demedi.

Bizdeki gibi ekran bülbülleri  tmedi, kalem oynaticılar tehditler savurmadı. İzleyenler güldü geçti... Hepsi o kadar.

İkinci  rnek ise Jean Pierre Chevenement'a yönelik bir protestoda yaşandı. Her ne kadar hareketinin içinde yer almasam da Chevenement için düzenlenen etkinlikleri de izlerdim.

Dünyanın en büyük tarım fuarlarından biri de "Salon d'Agriculture" adı altında her yıl Paris'te düzenlenir. Siyasilerin büyük ilgi gösterdikleri fuarların başında gelen fuar ilginç protestolara da sahne olur. Chevenement ve yanındaki grup Tarım Fuarında bölge stantlarını ziyaret ediyordu. Grup, Korsika  r nlerinin, özellikle de keçi peynirlerinin bolca bulunduğu standın önüne geldi.  n n  kesen iki yaşlı kadınla sohbetে başlamıştı ki, standın yanından fırlayan bir adam

Chevenement:
'Birkaç saat önce pasta yemiştim. Buraya da keçi peyniri yerim diye geldim. Tam da Korsika standının önünde güzel bir ikram olmadı. Neyse bulduğumuzla yetineceğiz!'

elindeki meyveli pastayı Chevenement'a yapıştırdı. Yanında olduğum için pastanın bir parçası da bana kismet oldu. Bol miktarda Krem Chantilly ile süslenmiş pastanın tadı hiçte fena değildi.

Kısa süren bir karmaşanın ardından ortalık duruldu. Gazeteciler sorulara geçecekti ki, Chevenement, her zaman ki muzipliğiyle, 'Birkaç saat önce pasta yemiştim. Buraya da keçi

peyniri yerim diye geldim. Tam da Korsika standının önünde güzel bir ikram olmadı. Neyse bulduğumuzla yetineceğiz' dedi.

Hemen anımsatalım, Chevenement, İçişleri Bakanlığı sırasında Korsika'ya özel statü verilmesine karşı çıktığı için Başbakan Jospin ile ters düşüp istifa etmişti. Olaydan sonra hiç kimse, bu protestonun ardında Korsika Kurtuluş  rg t  var

Savunma ve İçişleri Bakanlığı yapmış olan Chevenement yüzüne atılan pasta ile protesto edilmişti

demedi. Protestocu, bizdeki gibi anasından emdiği süt burnundan gelinceye kadar dövülmedi, hakkında terör örgütüne üye olmaktan dava falan da açılmadı.

Bir örnek de, ileri demokrasinin bulunmadığı, ama demokrasinin beşiği olarak adlandırılan İngiltere'den verelim. Başbakan Erdoğan'ın, 'Dostum

Protestoyu gülerek izleyen Blair, göstericilere şöyle seslendi, 'Umarım domatesler hormonlu ya da çürük değildir.'

Toni' diye hitap ettiği İngiltere Başbakanı bir toplantı için Bristol kentine gitmişti. Irak işgalini protesto edenler ise Blair'in yolunu gözlüyordu. Polis protestoyu bilmesine karşın sadece

şiddet olduğunda müdahale etmek için bekliyordu. Blair görüldüğü andan itibaren domates yağmuru başladı. Protestoyu gülerek izleyen Blair, göstericilere şöyle seslendi, 'Umarım domatesler hormonlu ya da çürük değildir.'

Size bir de ayakkabılı protesto örneği verelim.1 Ekim 2009'da IMF Başkanı Dominique Strauss Kahn bir konferans vermek üzere İstanbul Bilgi Üniversitesi'ne gelmişti. Kahn'a, Üniversitedeki konuşması sırasında ayağa fırlayan bir genç ayakkabı fırlattı. Neyse ki protestoya uğrayan kişi ülkeyimizin yöneticisi değil, geri demokrasi-lerden gelen batılı bir devlet adamıydı. Kahn protestoyu hoş karşıladığını söyledi ve şikâyetçi olmadı. Bu ayakkabının bizim yöneticilerimize atılması durumunda protestocunun başına neler gelebileceğini söylememe gerek yok sanırım.

Şimdi de Almanya'dan bir örnek verelim. Tarih 30 Temmuz 2001. Münih Havaalanı'nda üçüncü bir pistin yapılmasına karşı çıkan bir kampanya yürütülüyordu. Projeyi protesto eden 250 kişilik grup, Hristiyan Sosyal Birlik Partisi eyalet binası önüne geldi. Grupla görüşmek üzere partinin Genel Sekreteri Alexander Dobrindt dışarıya çıkmıştı. İşte o sırada protestocular Dobrindt'u domates ve yumurta yağmuruna tuttu. Protestoculara ne çevik

Genel Sekreten Alexander Dobrindt yumurtalı protestodan nasibini alanlardan

kuvvet müdahale etti ne de partililer saldırdı.

Şimdi bir kez daha demokrasi-
sinin beşiği,
ama biz deki
gibi ileri de-
mokrasi olmadığı için
demokrasi fukarası
diyebileceğimiz İngil-
tere'ye bakalım. Ta-
rih, Aralık 2010. Yer
Londra. Kent merke-
zinde binlerce öğren-
cinin katıldığı gösteri-
ler var. İşte bu sırada,

aracıyla bölgeden geçen İngiltere Prensi Charles ve eşi Camilla öğrencilerin dikkatini çekiyor. Öğrenciler de fırsat bu fırsat diyerek koskoca İngiltere Prensi'nin aracını yumurta yağmuruna tutuyorlar. Prens ise olaya gülüp geçiyor.

Bizde ne olurdu diye uzun uzun anlatmaya gerek yok sanırım. İleri demokrasilerde ne yapılırsa herhalde yine o yapılırdı.

Gelin biraz daha uzağa, Avrupa'nın en kuzeyine, İzlanda'ya gidelim.

Ülkedeki ekonominin kötü durumundan hükümeti sorumlu tutan İzlandalılar, 12 Ekim 2010'da Parlamento önünde toplanıyorlar. Bir süre sonra, Başbakan, Bakan ve iktidara mensup milletvekilleri göstericilerin orada olduğunu bile bile Parlamento'ya geliyorlar. Göstericiler de onları yumurta yağmuruna tutuyor.

Bilirsiniz, sıkıntılı dönemlerde bi-

Prens Charles ve eşi Camilla
yumurta yağmuru altında

zim meclisin önüne değil protestocu sıradan vatandaş bile yaklaştırmazlar. İleri demokrasi ile yönetilen ülkemizdeki bunun nedenini sorun, 'Bu hayat pahalılığında yumurtaları atıp ziyan edeceklerine, pişirip yesinler diye göstericiler meclise yanaştırılmıyor' yanıtını alırsanız da şaşırmayın.

Son olarak, ekonomisi iflasın eşiğinde olan komşumuz Yunanistan'a gidelim.

Tarih 10 Ekim 2011. Yer Selanik. Bakan Kastanidis'in sinemaya gittiğini haber alan öğrenciler, ellerinde pankartlarla sinema salonuna gidiyorlar. Beraberlerinde de yoğurt kâseleri var. Bakan neye uğradığını anlamadan yoğurt banyosu içinde buluyor kendini. Hemen ardından da eşini alıp sinemayı terk ediyor.

Şimdi gözlerinizi kapatın ve Türkiye'deki iktidar mensuplarına domates, ketçap, yaş pasta, ayakkabı hatta

Şimdi gözlerinizi kapatın ve Türkiye'deki iktidar mensuplarına domates, ketçap, yaş pasta, ayakkabı hatta yoğurt atıldığını düşünün. Ne o, düşünmeye bile korkuyorsunuz değil mi?

yoğurt atıldığını düşünün. Ne o, düşünmeye bile korkuyorsunuz değil mi?

İleri demokrasi işte böyle bir şey. Ülkemizde yukarıda verdiğimiz türden protesto yöntemlerine başvuranların sonunun iyi olmadığını anlamayan kalmadı sanırım.

Öncelikle terörist ve gizli örgüt üyesi damgası vuruluyor, sonra, okuldan uzaklaştırma, işte atılma gibi cezalar veriliyor, ardından haklarında 3-4 yıl hapis cezası istenen davalar açılıyor. Gözaltına alınırken yedikleri dayak da yanlarına kar kalıyor. Tüm bu cezaların ve dayakların "İleri demokrasi" gereği olduğunu artık biliyoruz. Batılı demokrasilerin geriliği yumurtalı, domatesli, ayakkabılı, yoğurtlu, ketçaplı protestoları anlamaya müsait olmadığı için ne ceza veriyorlar, ne de dayak atıyorlar.

Bitirmeden bir özeleştiriyi yapayım. Gerçek demokrasinin egemen olduğu geri ülkelerle ileri demokrasi ile yönetilen ülkemizi karşılaştırmak hataydı, özür diliyorum. •

gurbuzevren@butundunya.com.tr

PARAYLA GÜRÜLTÜ

Yaşlı bir adam emekliye ayrıldıktan sonra kendine bir lisenin yanında küçük bir ev almıştı. Okulların açıldığı ilk gün, öğrenciler yollarının üzerindeki her çöp bidonunu bağırıp, çağıarak tekmelediler. Bu çekilmez gürültü günlerce sürdü...

Ertesi gün çocuklar evine doğru yaklaşırken, kapısının önüne çıktı, onları durdurdu ve "Çok tatlı çocuklarsınız. Bana gençliğimi hatırlatıyorsunuz. Bu neşenizin sürmesini istiyorum. Eğer her gün buradan geçip gürültü yaparsanız size her gün 1 lira veririm." dedi. Bu teklif çocukların çok hoşuna gitti ve gürültü yapmayı sürdürdüler.

Birkaç gün sonra yaşlı adam yine çocukların önüne çıktı ve onlara şöyle dedi: "Çocuklar enflasyon beni etkilemeye başladı, artık size sadece 50 kuruş verebilirim." Çocuklar bundan hoşlanmadılar ama yine de gürültüye devam ettiler. Bir kaç gün sonra yaşlı adam yeniden karşıladı onları...

"Bakın" dedi, "Maaşımı alamıyorum, bu yüzden size günde ancak 25 kuruş verebilirim, tamam mı?"

"Olmaz bayım" dedi içlerinden biri, "Günde 25 kuruş için bu işi yapacağımızı sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Biz işi bırakıyoruz."

Gönderi: SABRİYE AŞIR

Ulus ve Millet

“Millet”in Türkçe karşılığı olarak “Ulus” sözcüğünün kullanılması, kimi yazarlarca çok sert bir biçimde eleştiriliyor.

Bir Yazar, özetle şöyle diyor: “*Ulus kelimesi bize Moğol dilinden geçmiştir. (...) Ulus kelimesinin geçmiş asırlarda, bazı yazarlarımız tarafından halk karşılığında, hatta millet karşılığında kullanılması, onun kökünü-milliyetini (Moğolca’dan geldiğini) değiştiremez.*

Ulus, bize Moğolca’dan geçti. Moğollar bizim ulus ve yemiş kelimelerimizi almışlar, ama Moğolca’da (ş) harfi olmadığı için onları (ulus-yemis) şeklinde telaffuz etmişlerdir. (...) Bizim, o 1072 tarihli (Divan-ı Lugat-it-Türk) lügatımızda da (ulus) yoktur. (ülüş) vardır. “ülüş” ise; Budun arasında pay ayrış, demektir. Türk Dil Kurumu

tarafından hazırlanan 12 ciltlik Tarama Sözlüğünde ise ulus: göçebe, oba, aşiret, kavim kelimeleriyle açıklanıyor. Ulus: Trabzon’da kuyruğundan yağ çıkarılan bir koyun cinsidir. (...) Atatürk Büyük Nutuk isimli eserinde bir defa olsun (ulus) kelimesini kullanmamıştır.” (1)

“Yüzümü buruşturan kelimeler arasında (...) ulus (...) gibi kelimeler de var. (...) Şu ulus, ulusal, ulusalcılık sululuğundan da nefret ediyorum. Milli devlet, Milli Mücadele, Milliyetçilik yerine Moğol ve latin özentileri!.. (...) Yapmayın! Etmeyin! Bu kelimeler bize yakışmıyor.” (2) “Ulus, ulusal, ulusalcılık, (...) vs. gibi kelimeler... benim ... sevmediğim, hatta öfkelendiğim ucubelerdir. (...)

Türkçe, milletimizin dilidir, öztürkçe ise bir avuç heveskarın veya maksatlı olarak milletimizi, edebiyatımızı küçültmek isteyenlerin dilidir. (...) Şimdi ben, Millet-Milli- Milliyetçilik gibi güzel kelimeler dururken, niçin ulus-ulusal-ulusalcılık diyeyim? Ulus Türkçe mi? Açın okuyun, Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan 1998 tarihli iki ciltlik Türkçe sözlüğün 2280 sayfasını. Orada göreceksiniz ki, ulus kelimesi Moğolca'dır." (3)

Bir başka yazar da, yukarıdaki görüşleri benimsediğini belirterek, "ulus" sözcüğünü kullananlara şu aşağılamaları yöneltiyor:

"Mustafa Kemâl meşhur: "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir" sözünü söylemiştir. (...) Ama (...) hâkimiyetin milletin elinde bulunmasından rahatsızlık duyan feodal beyinli insanlar Atatürk'ün bu sözünü kırparak "Egemenlik ulusundur", "Egemenlik kayıtsız koşulsuz ulusundur" şekline sokmaya başladılar (...) Bu veciz sözü oluşturan asil kelimelerin yerine, elli altmış yıllık eş anlamlısı zannedilen ucubeleri koymak bir büyük gafletin, belki de şuurlu veya şuursuz bir büyük ihânetin neticesidir.(...) "millet" kelimesiyle "ulus" kelimesi arasında dağlar kadar fark var ve "millet" kelimesinin yerini hiçbir zaman "ulus" kelimesi tutamaz (...) "Ulus" kelimesi, (...) aşiretlerden oluşan kalabalık anlamına gelen "uruk" kelimesiyle alâkalı ise, büyük bir milleti bir kabileler birliğine dönüştürme gayretine âlet ediliyor demektir. (...) bu Türk milletine büyük bir hakarettir. Çünkü "ulus" kelimesinin Moğolcada bir anlamı da 'koyun

sürüsü' demektir. Yok (...) "üleş" kelimesinden geliyorsa, Türk milletinin üleştirilecek, paylaşacak ne insanı ne de toprağı vardır. Hele hele üleştirilmiş olmak bize yapılabilecek hakaretlerin en büyüğüdür. Kelimenin kökü ne olursa olsun "millet" kelimesi yerine "ulus" kelimesini koymak son derece yanlış ve maksatlıdır. Ecdadının büyüklüğünden ve ihtişamından hicap duyup başka başka gayelerin yaltakçılığını yapmak için tarihini ve edebiyatını yok sayan zavallı beyinler.. (...) Art zamanlı ve eş zamanlı dil birliğimizi, ancak dil birliği ile ihdas edilebilecek fikir birliğini ve bunun tabii neticesi olacak iş birliğimizi baltalamak için gösterilen şer gayretler (...) "millet" kelimesi yerine ulus kelimesini kullanarak soydaşlarımızla ve dedelerimizle olan tanışıklık bağıni koparmış olmuyor muyuz? (...) nesebi ve mânâsi gayrı sahih bu dil ucubelerini nereye bağlayacağız? (...) "Egemenlik", Yunan'ın "hegemonya"sından gelmektedir. Hâkimiyet ise ha(c), keff(s), mim(o) aslî harflerinden türemiş bir kelimedir. (...) Yunan'ın "hegemonya"sını "hâkimiyet"e tercih etmek (...) Kadim düşman Yunan'ın hatırı kırılmasın diye "hâkimiyet"i dilimizden söküp atmak, onun yerine işgalci "egemen"liği yerleştirmek,.. bir havuzun sularını iki karış kalacak şekilde boşaltıp sonra da ona balıklatmasına atlamak kadar mantık dışıdır. (...) "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir" sözünü kırparak "Egemenlik ulusundur" ya da "Egemenlik kayıtsız koşulsuz ulusundur" demek,.. dil ahlâkına ve vecizelerin hususiyetlerine karşı

yapılmış mühim..bir ihânetin varlığını düşündürmüyor mu?

Ah bu kelime düşmanlığı! Ah bu dil hokkabazlığı.. Ah bu hazımsızlık! Ah bu gaflet, gafletlerimizin en büyüğü!" (4)

Yukarıdaki görüşlerin tümünü onayladığını belirten başka bir yazar ise şöyle diyor:

"Bazı dış güçler (...) bazı kelimeleri dilimizden söküp atma gayretleri içindedirler. (...) "ulus" kelimesinin "millet" karşılığı kullanılması eğer öz Türkçe adına yapıyorsa yanlıştır. (...) Yok eğer Türkçeyi sistemli bir şekilde çıkmaz sokağa sokup yabancı dil istilâsına hazır hâle getirmek isteniyorsa, bu kabul edilemez." (5)

Görüleceği üzere, kimi yazarlara göre "millet" yerine Türkçe "ulus" demeyi yeğleyenler:

Hakimiyetin milletin elinde bulunmasından rahatsızlık duyan feodal beyinli kimselerdir; bazı dış güçlerin bazı kelimeleri dilimizden atma çabasına araç olmaktadır; Türkçeyi sistemli bir şekilde çıkmaz sokağa sokup yabancı dil istilâsına hazır hâle getirmektedirler; "asil kelime"lerin yerine "ucube"leri koyarak, bir büyük gafletin, belki de şuurlu veya şuursuz bir büyük ihânetin ve büyük bir milleti bir kabileler birliğine dönüştürme gayretinin içerisindeyler; Türk milletine büyük bir hakaret, yapılabilecek hakaretlerin en büyüğünü yapmaktadırlar; maksatlıdırlar; ecdadının büyüklüğünden ve ihtişamından hicap duyup başka başka gayelerin yaltakçılığını yapmak için tarihini ve edebi-

yâtını yok sayan zavallı beyinlerdendirler; art zamanlı ve eş zamanlı dil birliğimizi, ancak dil birliği ile ihdas edilebilecek fikir birliğini ve bunun tabii neticesi olacak iş birliğimizi baltalamak için şer gayretler göstermektedirler; "millet" yerine "ulus" kelimesini kullanarak soydaşlarımızla ve dedelerimizle olan tanışıklık bağını koparmış bulunmaktadırlar; hayvanlığı kabul etme pahasına da olsa nesebi ve mânâsı gayrı sahih bu dil ucubelerini kullanmaktadırlar; Yunan'ın "hegemonya"sını "hâkimiyet" e tercih ederek kadim düşman Yunan'ın hatırı kırılmasını diye "hâkimiyet"i dilimizden söküp atmak ve onun yerine işgalci "egemen"liği yerleştirmektedirler; dil ahlâkına karşı mühim bir ihânetin içindedirler; kelime düşmanlığı ve dil hokkabazlığı yapmaktadırlar...

Karanlığa öfkelenmek yerine bir mum yakmak daha doğru olacağından; "ulus" sözcüğüyle ilgili gerçekleri ortaya koymakla yetiniyorum:

I- "Ulus, Moğolcadır; Türklerin "ulus" dediğine, Moğollar "ş" harfi olmadığı için "ulus" demişlerdir," savı doğru değildir. Moğollar, ilk olarak 1204-1225 arası Uygur Türklerinin yazısını kullanmışlardır. Uygur yazısında "ş" harfi vardır. Dolayısıyla Moğolların yazısında da "ş" harfi vardır. Moğollar son olarak Kiril yazısını benimsemişlerdir. Moğol dilinde hem "s", hem de "ş" sesi bulunduğundan, bu iki sesi iki ayrı harfle göstermektedirler:

Cyrillic: Г	С	Ш	Т	Д	Ч	Ж	Й	Р
Latin: G	S	Sh	T	D	Ch	J	Y	R

Lugat-it-Türk lügatımızda da (ulus) yoktur. (ülüş) vardır. 'ülüş' ise; Budun arasında pay ayırış, demektir," savını öne sürenler; anılan sözlükte "köy", "şehir" anlamında "ulus" sözcüğünün de bulunduğu gerçeğini atlamaktadırlar.

Moğol dilinde S ve Ş harfleri

"Şölen" sözcüğünün dilimize Moğolcadan geçtiği savlanır. Moğol dilinde "ş" olmasaydı, "şölen" değil "sölen" derlerdi.

"Uluş"un süreç içerisinde evrilerek çeşitli Türk ağızlarında "ulus"a dönüşmesi çok doğaldır. Sonu "ş" idi, süreç içerisinde "s" oldu diye "ulus"u Moğolca göstermek, yanlıştır.

2- "Bizim, o 1072 tarihli (divan-ı

3- "Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan 12 ciltlik Tarama Sözlüğünde 'ulus': Göçebe, oba, aşiret, kavim kelimeleriyle açıklanıyor." savı, doğru değildir. "Tarama Sözlüğü"nde 'ulus' karşılığında, "aşiret, HALK, MİLLET, kavim" açıklaması yermakta; ve "ulus"un "halk" ve "millet" anlamında kullanıldığı gösterilmektedir. (Bkz: Tarama Sözlüğü- TDK Yayınları, cilt VI-sf. 3955)

4- "Atatürk Büyük Nutuk isimli eserinde bir defa olsun (ulus) kelimesini kullanmamıştır," savı, "ulus" diyenleri bir de Atatürk'e karşıt bir tutum içerisindeymiş gibi göstermekte; Atatürk'ün "ulus" sözcüğünü Nutuk'tan sonra kullandığı gerçeğini görmezden gelmektedir. Atatürk tarafından 1920'de kurulan "Hakimiyet-i Milliye" gazetesinin adı, yine Atatürk tarafından 1934 yılında "Ulus" gazetesi olarak değiştirilmiş; ve Atatürk 1927 tarihli Nutuk'tan sonraki yıllarda "ulus" sözcüğünü kullanmıştır. Atatürk'ün "ulus" sözcüğünü kul-

700 yıllarında
dikilmiş içinde
"ulus" sözcüğünün
geçtiği Orhun
Yazıtları

landığı belgeler, tarih sırasıyla şöyledir:

1 Kasım 1934: "Ulusal ülkümüz" (...) "Ulusumuzun canlılığı" (...) "Ulusun, ulus gençlerinin" (...) "ulusça" (...) "ulusal duygular" (...) "Türk ulusal musukisi" (...) "Uluslararası" (...) "ulusun içerde birliği" (...)

1 Mart 1935: "Türk ulusu adına" (...) "yurt ve ulus işleri"

9 Mayıs 1935: "Ulusal çehre" (...) "Türk ulusuna doğumsal rengi" (...) "Türk ulusunda" (...) "ulusları birbirine yakınlaştırmak" (...) "ulusa hizmet" (Bkz: Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri-1, İstanbul 1945, Maarif Matbaası)

5- Arapça kökenli "millet" yerine Türkçe "ulus" denilmesine karşı çıkanlar, "Ulus: Trabzon'da kuyruğundan yağ çıkarılan bir koyun cinsidir," demektedirler.

"Ulus: Trabzon'da kuyruğundan yağ çıkarılan bir koyun cinsi," ise; "Milli, Viranşehir'de Kürdistan Devleti kurmak üzere Kuvayı Milliye'ye karşı Ağustos 1920'de emperyalistlerle işbirliği yaparak ayaklanmış bir aşirettir."

Nasıl o koyunun "ulus" kavramıyla bir ilgisi yoksa; bu "Milli"nin de "millet" kavramıyla ilgisi olmadığı apaçıktır. "Ulus: Trabzon'da kuyruğundan yağ çıkarılan bir koyun cinsidir." diyenler bir yandan "ulus" sözcüğünü kullananları gülünç duruma düşürme-

İlde ulusda اولوسه her ki boyun hana sunmadı	
Sultan yaşağı oldur anı han esir eder	(Dâi. XV. 140)
§ İl, ulus اولوس ve memleket tutmak ulu iştir.	(Ta. Sel. XV. 18)
Bezendi il ü gün anda tamamı	
İle ulusa اولوسه düştü şadman	(Şeh. Ş. XVI. 144)
Verip tac ü kemer taht ü külahı	
Anı kıldı ulusun اولوسك padişahı	(Şeh. Ş. XVI. 73)
Uluslar اولوسلار hem kabâildir نياقدلر [Ar.], sebepler hem :	
	vesâildir
	(Cev. Ke. XVII. 43)
§ Halkı ekser ulus اولوس kavmi konar göçer evli tâifedir.	
	(Cihan. XVII. 252)
Ulus اولوس : halk عشق ü aşirettir عشقندر [Ar.], çeri sımak: hezimettir هزيمت	
	(Cev. Ke. XVII. 71)
§ El-heltat الهلتات [Ar.]: Yurttan yurda konup göçer olan taife-i insaniye denir ki göçer evli ta'bir olunur. Türkmenler ulus اولوس ta'bir ederler.	
	(Kam. XVIII-XIX. I, 335)

Tarama Sözlüğünde Ulus Sözcüğü

ye çalışmakta, öte yandan "ulus"u koyn yerine koymaktadırlar.

6- "Ulus" sözcüğünün yazılı kaynaklarımızda kökü yüzyıllar öncesine dayanmaktadır.

Kanıt 1: 700'lü yıllara tarihlenen Orhun Yazıtlarında, "ulus"un "budun" ile birlikte kullanıldığı görülmektedir:

"Kuriya küin batısıkdaki Sugd Berçeker Bukarak ulus budunda Neng, Sengün ogul Tarkan kelti." (6)

Orhun yazıtlarında "s" ve "ş" sesleri ayrı damgalarla gösterilmiştir; yazıtta geçen "ulus"un "s" ile yazıldığı kesindir.

Kanıt 2: Hoca Mesut'un 14. Yüzyıldaki yazdığı Süheylü Nevbahar kitabının 335. sayfasında:

"Ki bey olmuştı bir ulusa"

Kanıt 3: Aynı kitabın 239. sayfasında: "Irak düştüm ulusdan..."

Kanıt 4: Yine 14. Yüzyılda yazılmış İskendername adlı kitabın 515. sayfa-

Türkmen halkının adı Osmanlı kayıtlarında Boz Ulus'tur.

Kanıt 17: Zonguldak ilimize bağlı, Boz Ulus Türkmenleri tarafından kurulan ve Osmanlı'dan bu yana Ulus adını taşıyan bir de ilçemiz vardır.

Kanıt 18: Bigadiç yakınlarında bir Ulus Dağı vardır. Dağın adı Osmanlı döneminde de Ulus'tur. (Mustafa Yıldırım'ın "Ulus Dağı'na Düşen Ateş" romanını okuyanlar bu dağı çok iyi bilirler.)

Kanıt 19: Kazaklar Nevruz'a *Ulus Kün* (Ulus Günü) derler. (Bkz: Doç. Dr. Ali Abbas- Kazak Türklerinde Nevruz)

Benim "millet", "milli", "milliyet" gibi sözlerin kullanılmasına karşı tek söz ettiğim görülmemiştir. Kullanan

kullanır. Ben de yerine göre "millet" derim, yerine göre "ulus". "Millet" diyenleri "millet" demekten caydırmak gibi bir çabam yoktur. Fakat "ulus" sözcüğünün kullanılmasına karşı savaş açanlar, "Neveser / Yazar Ne Yazar, Ne Yazamaz" adlı kitabımda sözünü ettiğim "mankurtlaşma"yı bir okusunlar derim.

Daha ne diyeyim? •

cengizozakinci@butundunya.com.tr

1. Y.B.Bakiler, "Ulus Moğolca ulusal uydurukçadır", H.O Tercüman, 07.10.2003 2. Y. B. Bakiler, H.O. Tercüman, 29.07.2003 3. Y. B. Bakiler, "Sevmediğim Kelimeler", H. O. Tercüman, 14.09.2004 4. Harun Şahin, www.Orkun.com.tr, Nisan 2003, sayı 62 5. Turgay Tüfekçioğlu, "Budun, Millet, Ulus", www.Orkun.com.tr, Nisan 2003, sayı 62 6. Kültekin Yazıtının Cenup, Bilge Han Yazıtının Şimal Tarafı. 1 Ş 12

Seksenli yıllar, Berlin Olimpiyat Stadyumu...

Alman gençler hıncahınc doldurmuş stadi. Çünkü yirminci yüzyılın en önemli filozof-sanatçılarından Frank Zappa konser verecek. Ama bir sorun var: Konser saati gelmiş olmasına rağmen sanatçı ortada yok. Yarım saat, bir saat... Tam iki saat sonra teşrif ediyor nihâyet. Sahneye çıkıyor ve seyirciye bakıyor. Sonra eliyle bir Nazi selâmı çıkarıyor birden: "Heil Hitler!" diye bağırıyor...

Stadyumda ölüm sessizliği... Berlinliler şaşkın. Yavaş yavaş bir homurtu yükselmeye başlıyor. Sahnedeki adamsa hiç orali değil. Tekrar çıkıyor Nazi selâmını: "Heil Hitler!"

Seyircilerin küçük bir kısmı, aynı şekilde bağırarak cevap veriyor ona. Ama sanatçı hâlâ hoşnut değil. Daha sert bir Nazi selâmı veriyor ve avazı çıktığı kadar bağırıyor: "Heil Hitler!"

Bu kez seyirci hazırlıklı... Stadyumun yarısı sahnedeki adamın söylediği şeyi tekrarlıyor. Tatmin olmuyor Frank Zappa... Binlerce kişiye ters ters baktıktan sonra yine veriyor o selâmı, yine bağırıyor: "Heil Hitler!"

Kitle hep bir ağızdan "Heil Hitler!" diye cevap veriyorlar. Bir sessizlik oluyor... Kısa ama gergin bir sessizlik. İşte o an büyük müzisyenin sözleri sessizliği bozuyor;

"Ey Almanlar, gördüğüm kadarıyla hâlâ akıllanmamışsınız. Yok size konser monser!..." Dönüyor arkasını ve çekip gidiyor sahneden...

Gonderi: TUBA KAFTANCIOĞLU

"Ankara kendisi merkez olmuştur, istila onun kapısında durmuştur."

Mustafa Kemal'in görüşü böyleydi. Başkent için bir yer seçmek konusunda, Ankara'nın birçok rakipleri vardı. Batıya doğru Eskişehir ve Bursa, merkeze doğru Konya, belli başlılar arasında idi...

Yazan: FALİH RIFKI ATAY

Ankara susuzdu. Ağaçsızdı. Kuru ve yabani idi. Fakat Büyük Millet Meclisi orada kurulmuş, orada toplanmış, bütün savaş oradan idare edilmmişti. Yeni idarenin, uluslararası edebiyatta adı, "Ankara Hükümeti" idi.

Meclis toplandıktan iki ay kadar sonra, Malatya Milletvekili İsmet Paşa, Ankara'nın başkent olması için Meclis Başkanlığı'na önerge verdi. Bazı duraksamalar gösterilmekle

beraber, sonunda herkes en kestirme yolun, bulunduğumuz yerde kalmak olduğunda birleşti. Meclis'ten çıktığımız zaman, hemen kapı önüne eski bir idare amirinin dikmiş olduğu çakı göstererek:

"Bakınız, ağaç da pek iyi yetişiyor" diyorduk.

Bir zamanlar bağlar ağaçlıkmış. Yakınlarda küçük korular varmış.

Çankaya bekçisine birgün: "Buradaki ağaçları ne diye

kestiler?” diye sormuştum.

“Gölgeden başka bir şey verdikleri yoktu ki” dedi.

Bir defasında da yerli bir tanıdık bize:

“Geliniz, size bir mazılık göstereyim” dedi. Arka taraflara doğru gittik. Hayli uzaklaştık. Bir köşeden sapınca:

“Aa...” dedi. Çıplak bir dağ idi.

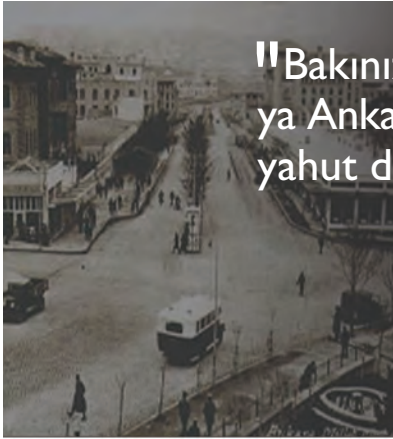
“Harpten önce burası mazılıktı. Ne olmuş bunca ağaç?” diye şaşıtı.

“Yeşil Ankara” başlığı ile

“Hakimiyet-i Milliye” gazetesinde bir başmakale yazdığımda, Meclis’te adeta hakarete uğrayacaktım:

kasabayı şimdi altmış bin nüfuslu şehir haline getirmiştir. Ben insan iradesinin yaratıcılığından hiç şüphe etmemişimdir. Şevk ve iyimserliğimi en güç şartlar içinde kaybetmeyişimin sebebi budur. Ankara’nın modern bir merkez olabilmesi için aylarca, hatta yıllarca bütün edebiyatımı seferber ettim. Şehir plancılığı fikrini yaymak için birkaç yüz yazı yazdım. Eğer Frenk uzmanları çabuk kovulmasaydı ve son defa İstanbul’da olduğu gibi, spekülasyoncular ve arsa tüccarları plana musallat olmasaydılar, Ankara bugün, şimdikinden birkaç misli daha ileri bir şehir olurdu. •

Falih Rıfki Atay, “Çankaya”, 1968

"Bakınız" dedim. "İkiden biri, ya Ankara yeşil olur ve su gelir, yahut devlet merkezi olmaz."

“Dalkavuk” diye söyleniyorlardı. “Bakınız” dedim. “İkiden biri, ya Ankara yeşil olur ve su gelir, yahut devlet merkezi olmaz.”

Halbuki ben Birinci Dünya Harbi’nde çölde Bir-üs-Saba’da yeşillik yarattığımızı görmüştüm. İsrail, birkaç binalı, bir iki bahçeli bu

İlk Dersimiz Türkçe

Bu ay köşemizi dilimizde yer etmiş yabancı sözcüklerin karşılıklarına ayırdık. Bilginizi sınavın.

1 Doktrin (Fr.)

- a-Öğreti
- b-İkili bileşik
- c-Kalıtımsal öge
- d-Yurtsever

2 Padok (Fr.)

- a-Değerli taş
- b-At gezdirmeliği
- c-Yarış atı
- d-Taktik ustası

3 Done (Fr.)

- a-Büyük, önemli
- b-Etkisiz
- c-Gemi dümeni
- d-Veri

4 Usturpa (İta.)

- a-Ustabası tulumu
- b-Vagon merdiveni
- c-Ucu kurşunlu kırbaç
- d-İpek tül

5 Refüj (Fr.)

- a-Yük Gemisi
- b-Çakıllı Yol
- c-Kırık çizgi
- d-Orta kaldırım

6 Restitüsyon (Fr.)

- a-Geri besleme
- b-Gözlem
- c-Yeniden tasarılma
- d-Mürekkepli şerit

7 Lümpen (Alm.)

- a-Kargaşa
- b-Seviyesiz
- c-Kabadayı
- d-Direnci az olan

8 Spesifik (Fr.)

- a-Çok özel
- b-Alımlı kadın
- c-Çok masraflı olan
- d-Çok efendi

9 Nüans (Fr.)

- a-Dinsel tören
- b-İnce ayırım
- c-Şans oyunu
- d-Küçük fırça

10 Patiska (İta.)

- a-Büyük makara
- b-Nakarat
- c-Parlak kâğıt
- d-Pamuklu bez

11 Rüstik (Fr.)

- a-Betili sanat
- b-Kopça
- c-Bir iskambil oyunu
- d-Ahşap korniş

12 Siklon (Fr.)

- a-Şiddetli fırtına
- b-Nesnellik
- c-Sömürge
- d-Abartmak

13 Tayyör (Fr.)

- a-Kopça
- b-Dolap çeviren
- c-İpek
- d-Kadın giysisi

14 Uskur (İng.)

- a-Pervane
- b-Hafif tekne
- c-Lezzetli bir balık
- d-Bir tür yat

15 Uvertür (Fr.)

- a-Toprak Boya
- b-Kuzukulağı
- c-Opera Sunuş Müziği
- d-Sahne giysisi

Bakimiyeti Milliye

YAZILARI

ÇAĞDAŞ AHLÂK

Osmanlı'nın acımasız ve düşüncesiz yönetimi, halkta devlet ve hükümete karşı hiç bir itimat ve güven hissi bırakmamıştı. Devlet, halkı yolmaya ve esir gibi kullanmaya devam ettiği müddetçe; halkta bir nevi sinsilik, hilecilik ve yalan-dolan inancı oluşmaya başladı. Memur için Devlet Malı çalmak nasıl mubah oldu ise, millet için de devlet hakkını yemek, hükümet otoritesini aldatmak öylece mubah oldu. Zavallı saf Anadolu Köylüsü'nün bile bu konuda öğrenmediği şeytanlık kalmadı.

Esasen, bunların bir zamanlar vergi memurlarından mal kaçırmak hususunda düzenledikleri hileler o kadar çok, o kadar ince ve karmaşıktır ki, değme tahsil ve terbiye görmüş adamın bile şaşkınlığından parmağını ağzında bırakır...

Köyden kasabaya, kasabadan şehirlere doğru gidildikçe vergi memurlarının yoluna kurulan tuzaklar gittikçe mükemmelleşir, gittikçe içinden çıkılmaz, sırrına akıl ermez bir şekil alır...

"Alırdı" diyoruz ama "Alır" da diyebilirdik. Çünkü bu memlekette,

işte, aşağı-yukarı, on seneden beri, bütün anlamıyla halkçı bir idare yerleşmiş olduğu halde, halkta bu ücret karşılığı hizmet verme anlayışı henüz ortadan kalkmadı.

Halk devlete karşı olan sorumluluklarını yerine getirmekte dünden daha dürüst değildir. Bin türlü hile ile devlet hazinesini dolandırmak dünyanın en doğal ve en çağdaş hareketlerinden biri olarak sayılmaya başlandı.

Hâlbuki diğer çağdaş memleketlerde, mükellefler, hükümet memurlarının müracaatına bile vakit bırakmadan kendileri bizzat, tahsilât bürolarına başvururlar ve hatta bazı köyler için bu bürolar çok uzaksa, vergi ödemeleri posta yoluyla gönderilir ve postadan alınan belgeler maliye veya belediyenin makbuzu yerine geçer.

Hükümetle halk arasındaki bu karşılıklı güven ve anlaşma keyfiyeti umumi refahın, umumi saadetin temel taşıdır. Batı dünyasında görüp de hayret ve takdir ile karşıladığımız bütün bu yüce davranışın, o düzenin ve o rahatın

Halk kendi refah ve rahatı için devletin zenginleşmesine yardım etmek mecburiyetini kendi vicdanında tatlı bir vazife gibi hissettiği gün, **bütün anlamıyla demokrasi yerleşmiş, uygarlık ve gelişme yolunda ilk önemli adım atılmış olacaktır.**

yegâne sırrı diyebilirim ki, en çok bu niteliktedir.

Halk kendi refah ve rahatı için devletin zenginleşmesine yardım etmek mecburiyetini kendi vicdanında tatlı bir vazife gibi hissettiği gün, bütün anlamıyla demokrasi yerleşmiş, uygarlık ve gelişme yolunda ilk önemli adım atılmış olacaktır. Halkın, devletin kendinden başka bir şey

olmadığına inandığı gün bu gerçek kendiliğinden açığa vuracaktır.

Türk milleti emin olabilir ki, dünya üzerinde yaşayan milletler arasında sorumluluk yükü en hafif olan millet yine kendisidir.

Milletler var ki, bugün kazançlarının yarısını devlete Vergi

olarak veriyorlar. Gümrük vergisinin yüzde yüzü bulunduğu yerler ise çok uzaklarda değildir.

Buna karşın, Türk mükellefleri, eski devirden kalma bir kötü inanışla mağdur ve şikâyetçi tavırlar takınmaya devam edip duruyor.

En açık ifadeyle bunun adı Çağdaş Ahlak'tan mahrumiyettir. •

Hâkimiyeti Milliye Gazetesi 6 Mart 1929

ATATÜRK VE GEOMETRİ

Öğretmen Emin Bey, derse girer girmez eline tebeşiri alır ve tahtaya şu cümleyi yazar:

"Bir müsellisin mesaha-i sathıyyesi, kaidenin irtifasına hasılûi zarbının nisfına müsavidir."

Öğrenciler: "Tek sözcüğünü bile anlamadık efendim." deyince, o cümlenin altına Türkçesini yazar:

"Bir üçgenin yüzölçümü, tabanın yüksekliği ile çarpımının yarısına eşittir."

Ve sözünü şöyle bağlar:

"İşte sevgili çocuklar, Atatürk bunu getirdi." der ve derse devam eder... Şimdi kullandığımız birçok geometrik terimin de Türkçe karşılığını kendisi bularak, hem de devlet kurma telaşında ve de o tarihte...

Gönderi: Dr. GÜRBÜZ TURGAY

“Türkiye Cumhuriyeti safsatalarla varlığını sürdüremez, istikbalini tehlikeye atamaz. Bizce Hilafet Makamı, en nihayet tarihi bir hatıra olmaktan fazla bir ehemmiyeti haiz olamaz.”

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

Hilafetin Kaldırılması ve Dinin Devlet İşlerinden Ayrılması

24

Gazi Mustafa Kemal, devletin rejimini tespit etmişti. Bu, Ulusal Egemenlik olarak nitelendirilen ve esasında Ulus'un Kayıtsız Şartsız Egemenliği'ne dayalı Cumhuriyet Yönetimiydi. Cumhuriyet'in ilanı, devrimlerin sadece başlangıcıydı. Devletin bir daha aynı duruma düşmesi için çağa ayak uydurmasını sağlayacak atılımlar yapılması gerekiyordu. Bunu sağlamak, ancak akıl ve bilimi rehber almak ve ayak bağı olan çağdışı olmuş düşünce ve kurumları tasfiye etmekle mümkün olabilirdi. Bu itibarla, Mustafa Kemal 1 Mart 1924'de Meclis'i açarken yaptığı konuşmasında, “Türk Ulusu, Cumhuriyet'i halen ve gelecekte her türlü saldırıdan katıyen ve ebediyen korumak zorundadır...” sözleriyle bu konuda alınacak tedbirlere işaret ediyordu. Aslında Mustafa Kemal, 15-20 Şubat

1924 tarihlerinde gerçekleştirilen Harp Oyunları münasebetiyle İzmir'de bulunduğu sırada İsmet Paşa başta olmak üzere, Fevzi (Çakmak), Kâzım (Özalp) ve Ali Fuat (Cebesoy) paşalarla sıkça

Gazi M. Kemal bir Cumhuriyet töreninde

Halife Abdülmecit Efendi

görüşmelerde bulunmuş ve içinde bulunulan duruma ilişkin hususların görüşüldüğü toplantılar yapmıştı. Bu toplantılarda Hilafetin kaldırılması, Evkaf ve Şer'i ye Vekâletinin iptal edilmesi ve Öğretimin Birleştirilmesi (Tevhid-i Tedrisat) yasasının çıkarılması gibi bir çok önemli hususlar görüşülmüş ve fikir birliği sağlanmıştı. Ankara'ya dönünce, bu konularda süratle ve enerjik bir şekilde uygulamaya geçildi.

Hilafetin Kaldırılması

(3 Mart 1924)

Cumhuriyet Yönetimi'ne kısmen de olsa karşı olanların, bir şekilde, halifelik makamının ve Osman oğulları hanedanının etrafında toplanmak istedikleri açıkça görülmüyordu.

Bununla birlikte, Halife Abdülmecit Efendi, bir takım tavırlar takınarak, "Abdülmecit bin Abdülaziz Han" diye imza atmaya başlamıştı. Ayrıca her Cuma namazını başka bir camide kılıyor, toplumun çeşitli kesimlerine farklı mesajlar vermeye çalışıyor ve yedek subaylara varıncaya kadar askeri şahısları kabul ediyordu. Bunlar yetmemiş gibi de elçiliklerle birebir temas imkânları arıyor ve içerde muhaliflerin, dışarıda ise Türkiye'yi karıştırmak isteyenlerin muhtemel bir potansiyel dayanağı haline geliyordu.

İşin acı ve garip olan yanı da; bütün bunları isteyerek ve bile-rek yapıyor olmasıydı... İstanbul Basını'nda da; İttihatçı ve

İtilafçı çevreler, hilafet lehine kampanya yürütüyorlardı.

Bir anlamda mütareke basını olarak da nitelendirilen malum Basın'da, hilafetin İslam dünyası ile olan bağları sağlamada maddi ve manevi paha biçilmez değerlerinden, bu değerlerin bilinmezliğinden, hilafet giderse, Türkiye'nin İslam âleminde nüfuzu kalmayacağından söz ediliyordu. Bazı gazeteler halife ile de millet egemenliğinin sağlanmasının mümkün olabileceğinden söz ediyor ve Cumhuriyet'in ilanını önleyemeyenlerin, hilafet makamını ayakta tutmak ve bertaraf edilmesini önlemek için faaliyete geçmelerinden bahsediyordu.

Böylece Gazi Mustafa Kemal'e karşı güçlü, kabilse ordunun da önemli bir kısmını yanlarına alarak "Halifeci-

lik” sloganı etrafında toplanan bir muhalif grup ortaya çıkmaya başladı. Esasen hanedan üyeleri sarayda oturmakta, etraflarındaki bütün efratları da hanedanın bütün nimetlerinden olabildiğince yararlanmakta ve halife de Padişah’ın geleneksel teşrifatını, elinden geldiği ölçüde yürütmeye gayret etmekteydi.

Halife, Anadolu’dan ve Türk Ulu-su’nun neredeyse tamamına yakınından kopuk ve Saray merkezli daracık bir alanın dışını göremeyecek kadar gözleri körelmiş bir hal almış ve adeta bir Müslüman Papalığı oluşturulmaya başlanmıştı.

Dışarıdan Büyük Britanya’nın da, Hilafet Makamını destekleyici işaretler vermesi, halifeci basına gaz veriyor ve dolayısı ile heyecan yaratıyordu. İngiltere’nin hizmetinde olan Ağa Han ve Emir Ali’nin gönderdikleri ve hilafeti savunan yazıları bardağı taşıran damlalar oldu. Çünkü bu iki zat hem hilafet destekçiliği yapıyor, hem de İngiliz Muhiple-ri Cemiyeti’nin yöneticilerinden ve aynı zamanda İngiliz Gizli Servis elemanlarından Rahip Frew ile sıkı temas içinde bulunuyordu.

Bilindiği gibi Rahip Frew, Anadolu Ulusal Hareketine karşı İngilizler tarafından yürütülen karşı devrimci hareketin oluşturulmasında önde gelen isimlerdendi...

Bununla birlikte, Damat Ferit’in Şeyhülislamı Mustafa Sabri de Mısır’dan verdiği bir fetva ile Saltanat-Hi-

lafet birleşmesinin Müslümanlığın özünde bulunduğunu, bunları ayırmanın küfür teşkil edeceğini belirtmişti. Zaten daha 1923 başlarında Afyon Müftüsü Hoca Şükrü, hilafetçilerin görüşlerine tercüman olan “Hilafet-i İslami’ye ve Büyük Millet Meclisi” başlıklı bir broşür yayınlamıştı. Hoca özetle Halifenin sadece ruhani görevleri değil, dünyevi işleri de yürütmesi gerektiğini savunuyor, hatta yasaların “Ahkâm-ı Şer’i ye” ye uygun olması için halifenin onayından geçmesi gerektiğini ileri sürüyor ve “Halife Meclisin, Meclis Halifenindir” sloganı ile

Dışarıdan Büyük Britanya’nın da, Hilafet Makamını destekleyici işaretler vermesi, halifeci basına gaz veriyor ve dolayısıyla heyecan yaratıyordu.

Meclis’le Halife’yi adeta bütünleştiriyordu.

İskilipli Atıf Hoca adında bir meczup da, “İslam Yolu” kitabı ile Halifenin Peygamberin vekili ve halkın padişahı olduğundan, din işlerinin yanı sıra dünya işlerine de bakması gerektiğini savunuyordu.

Bütün bu gelişmeler pervasızca sürüp giderken; Gazi Mustafa Kemal, 16-17 Ocak 1923 tarihlerinde İstanbul gazetelerinin önde gelen sahip ve yöneticileriyle özel olarak yaptığı bir görüşmede, Hilafet hakkındaki görüşlerini sormuş ve bu vesileyle de, ken-

disinin hilafetle ilgili görüşlerini, "gizli" kalması kaydıyla açıklamıştı.

Halkla olan sohbetlerde ise; "Türkiye Devleti'nin kaderine, işlerine ve geleceğine ismi, Halife ya da Padişah, ne olursa olsun hiç kimsenin müdahale edemeyeceğini" açıkça ifade etmişti.

Mustafa Kemal Kararını Veriyor

Özellikle Cumhuriyetin ilanından sonra Hilafet makamı etrafındaki gelişmeler ve sinsice gerçekleştirilmeye çalışılan dış destekler Mustafa Kemal'in bu konudaki kararını çabuklaştırdı. Bir yandan da olayın tekrar gündeme

isteniyordu.

Başbakan İsmet Paşa, Harp oyunları için İzmir'de bulunan Mustafa Kemal'e, 22 Ocak 1924 günü, yazıyı gönderdi. Mustafa Kemal, yazıya çok öfkelenmiş, Halife'nin haddini aştığı kanaatiyle telgraf makinesinin başında, İsmet Paşa ile yaptığı bizzat haberleşmede; "Hilafet makamı ve Halife'nin şahısları ile ilgili yanlış anlamalar, Halife'nin kendi yanlış tutum ve davranışlarından kaynaklanmaktadır. Halife, kendi özel hayatı ve dış yaşayışı ile ecdadı padişahların yolunu takip eder görünmektedir. Cuma alayları, yabancı devlet temsilcileri yanına memurlar göndermek suretiyle ilişkiler

Halkla olan sohbetlerde ise; "Türkiye Devleti'nin kaderine, işlerine ve geleceğine ismi, Halife ya da Padişah, ne olursa olsun hiç kimsenin müdahale edemeyeceğini" açıkça ifade etmişti...

gelmesine Halifenin başkâtibinin İsmet Paşa'ya gönderdiği bir yazı sebep oldu. Bu yazıda, bir süreden beri, gazetelerde Hilafet makamının durumu ve Halifenin şahısları ile ilgili yanlış anlamalara yol açabilecek yayınlara rastlanmasından şikâyet ediliyor ve İstanbul'a giden hükümet üyeleri ile resmi heyetlerin Halife ile temastan kaçınmalarının Halife'yi üzdüğü belirtiliyordu. Yazıda ayrıca Hilafet hazinesinin yetersizliği üzerinde durularak, hazineden yardım yapılması da

kurmak, tantanalı gezintiler, saray hayatı, sarayında yedek subaylara varıncaya kadar kabul ve onların şikâyetlerini dinlemek ve onlarla birlikte ağlamak gibi hareketler bu kabilendirdir. Halife ve bütün cihan bilmelidir

ki, bugün mevcut ve korunmakta olan Halife ve Hilafet makamının gerçekte ne dini ne de siyasi bakımdan hiçbir mana ve var olma gerekçesi yoktur. Türkiye Cumhuriyeti safesatlarla varlığını, istikbalini tehlikeye atamaz. Bizce Hilafet makamı en nihayet tarihi bir hatıra olmaktan fazla bir ehemmiyeti haiz olamaz. Halife'nin, Türkiye Cumhuriyeti devlet adamlarının veya resmi heyetlerin, kendisiyle temasını talep etmesi dahi cumhuriyetin bağımsızlığına açık bir tecavüzdür.

Başmabeyincisini (Başkâtip) Ankara'ya göndererek veya görevli bir kimseyi kendi yanına getirterek, Hükümete duygu ve dileklerini ulaştırmak istemesi de, Cumhuriyet Hükümeti ile karşı karşıya bir durum alması demektir. Buna da yetkili değildir...

Halife'nin yaşayışı ve geçimi için Türkiye Cumhurbaşkanının ödeneğinden mutlaka daha aşağı bir ödeneğin yeterli olması gerekir. Maksat, gösterişli ve debdebeli bir hayat sürmek değil, insanca yaşamak ve geçimini sağlamaktan ibarettir. Hilafet hazinesinden maksat nedir anlayamadım. Hilafetin hazinesi yoktur ve olamaz... Halife, kendinin ve makamının ne olduğunu açıkça bilmeli ve bununla yetinmelidir. Hükümetçe ciddi ve esaslı tedbirler alınarak bildirilmesini rica ederim." şeklindeki görüşlerini bildirdi ve durumun da hemen Halife'ye iletilmesini istedi... Gelişmeler ve de cevabi yazıya bakıldığında; Gazi Mustafa Kemâl'in halifelik makamı ile ilgili kararını vermek üzere olduğu anlaşılmaktadır. Gazi ve beraberindekiler 23 Şubat 1924 tarihinde Ankara'ya döndüler. İzmir'de kararlaştırılan konuların, 2 Mart 1924 tari-

hinde Fırka Grubunda konuşulup, milletvekillerinin önerisi olarak Meclise sunulması uygun görüldü. Ertesi günü, Urfa Milletvekili Şeyh Saffet ve elli arkadaşı tarafından imzalanmış öneri Meclise sunuldu.

Öneri özetle;

"•Halife halledilmiştir. Halife ve Osmanlı hanedanının bütün üyeleri Türkiye Cumhuriyeti toprağında oturmak hakkından ebediyen mahrumdur. Bu kişiler, on gün içinde Türkiye Cumhuriyeti arazisini terk etmek zorundadır. Ayrıca adı geçen şahısların Türk vatandaşlığı sıfat ve hukuku kaldırılmıştır.

•Türkiye Cumhuriyeti dahilinde

Mecliste Hilafetin kaldırılması tartışılıyor.

taşınmaz mala sahip olamazlar. İlgililer, İlişkilerinin kesilmesi için bir sene içinde vekilleri aracılığı ile devlet mahkemelerine başvurabilirler. Bu müddetin bitiminden sonra hiçbir mahkemeye başvurma hakkı yoktur. Bunlar, Türkiye Cumhuriyeti arazisi dâhilindeki bütün taşınmazlarını hükümetin bilgi ve onayı ile elden çıkarmaya mecburdurlar.

•Osmanlı İmparatorluğunda Padişahlık etmiş kimselerin Türkiye Cumhuriyeti arazisi içinde tapuya bağlı taşınmazları Türk Ulusu'na intikal etmiştir." hususlarını içeriyordu.

Gerekçe ise;

“Türkiye Cumhuriyeti içinde Halifelik makamının bulunması, Türkiye’yi iki başlı göstermektedir. İlelebet Bağımsızlığı’nda ve siyasi hayatında ortaklık kabul etmeyen Türkiye’nin görünüşte ve örtülü olarak da olsa ikiliğe tahammülü yoktu...

Yüzyıllardan beri Türk milletinin felaketine sebep ve Osmanlı İmparatorluğunun çökmesine vasıta olan ha-

nedanın Halifelik kisvesi altında Türkiye’nin varlığı için etkili bir tehlike olacağı kesinlikle sabit olmuştur...” ifadesiyle belirtilmişti.

Önerinin öncelik ve ivedilikle görüşülmesi ka-

bul edildi. Tartışmalar esnasında öneriyi eleştirenler de oldu. Ancak, Adliye Bakanı Seyit Bey’in tatmin edici bilimsel açıklamaları ve İsmet Paşa’nın da hükümet adına verdiği bilgiden sonra öneri oya sunularak yasalaştı.

Böylelikle Halifelik 3 Mart 1924’te kaldırıldı.

Hilafetin kaldırılmasından sonra İslam ülkelerinde dokuz halife adayı ortaya çıktı. Fakat görüş birliği sağlanamadığından halifeliği tekrar hayata geçirme girişimleri sonuçsuz kaldı. Bu gelişmeler hilafet makamının yaşama gücü olmadığının açık bir göstergesiydi. Böylelikle Cumhuriyet’in geleceği güven altına alınmış, devletin laikleştirilmesi yolu açılmıştı.

Dinin Devlet İşlerinden Ayrılması (3 Mart 1924)

Mustafa Kemal, Hilafetin kaldırılması çalışmalarının yanı sıra, dinin siyaset ve dolayısıyla Devlet işlerinden ayrılması çalışmalarına da ağırlık vermeye başladı. O, İslam Dini’nin yüzyıllar-

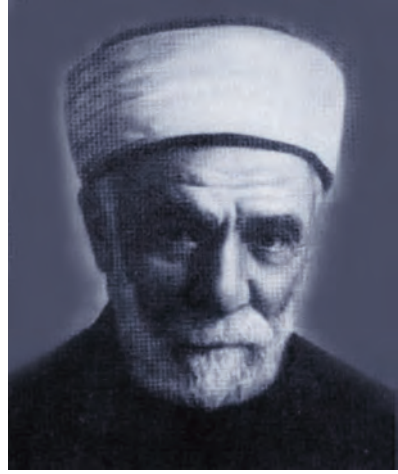
dan buyana siyaset aracı olarak kullanılmasından çok rahatsızlık duyuyordu. Bulduğu her fırsatta dinin gereği olan ibadetin kişi ile Allah arasında olduğunu ifade ediyor ve dünya işleminde dinin esasların belirleyici olamayacağını özellikle belirtiyordu...

Dolayısıyla, Cumhuriyet Yönetimi'nin tamamlanabilmesi için dinin siyasetten mutlaka ayrılmasının zorunluluğuna inanıyordu. Bu düşüncesini de açıkça ifade ediyordu...

Mustafa Kemal'in, özellikle 1 Mart 1924 günü Meclis açış konuşmasında dile getirdiği, "Cumhuriyet'in yurdun en ücra köşelerinde bile sahiplenildiği, basının Cumhuriyet'in gelişmesinde önemli bir rol oynadığı, ordunun siyasetten uzaklaştırılmasının gerekliliği ve dinin siyasetten ayrılmasının zorunlu olduğu" şeklindeki görüşleri, dinleyenleri ve gazetelerden okuyanları oldukça etkiledi.

Gazi'nin konuşmasının da etkisiyle Siirt Milletvekili Halil Hulki Bey ve elli yedi arkadaşı imzalı ve Şer'i ve Evkaf Vekâleti (Din İşleri ve Vakıflar Bakanlığı) ile Erkan-ı Harbiye Umumiye Vekâleti (bugünkü Genelkurmay Başkanlığı)'nin, kaldırılması konusundaki önerge Meclis'e sunuldu. Dinin siya-set aracı yapılmasının ve ordunun da siyasi akımlara malzeme olmasının getirebileceği ve oldukça zararlı olabilecek hususlar ve muhtemel sonuçları, önerenin gerekçesi olarak belirtildi.

3 Mart 1924 günü yapılan oyla-

İlk Diyanet İşleri Başkanı
Mehmet Rıfat Börekçi

mada, her iki Vekâlet de kaldırılarak, Erkan-ı Harbiye Umumiye Vekâleti yerine Genelkurmay Başkanlığı, Şer'i

**O, İslam Dini'nin
yüzyıllardan buyana
siyaset aracı olarak
kullanılmasından çok
rahatsızlık duyuyordu.**

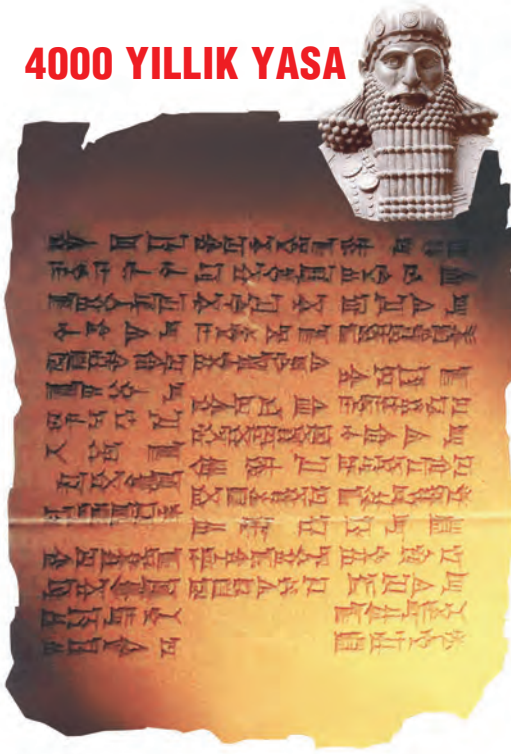
ve Evkaf Vekâleti yerine de Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kurulması kararlaştırıldı. Başkanlığına da; Mehmet Rıfat (Börekçi) Efendi getirildi.

Böylelikle dini ve askeri okullar Eğitim Bakanlığı'na bağlandı. Din işleri de kişilerin elinden alınıp, bir kurum bünyesi bütünlüğünde topluma mal edildi. •

cengizonal@butundunya.com.tr

(Gelecek Ay: Eğitim Devrimi)

4000 YILLIK YASA

- Eğer bir müteahhidin sağlam yapmadığı bir binanın çökmesi sonucu bina sahibi hayatını kaybederse müteahhit ölüm cezasına çarptırılır.
- Eğer bina sahibinin oğlu hayatını kaybetmişse, müteahhidin oğlu ölüm cezasına çarptırılır.
- Eğer bina sahibinin kölesi hayatını kaybetmişse, müteahhit aynı değerinde bir köleyi bina sahibine verir.
- Eğer müteahhidin sağlam yapmadığı bir binanın çökmesi sonucunda bina sahibinin malları hasar görmüşse müteahhit binayı yeniden yapacak ve bina sahibinin tüm zarar ve ziyanını da karşılayacaktır.
- Eğer bir binanın inşaat kurallarına uyulmadan yapılan bir duvarı yıkılırsa müteahhit tüm masrafları kendisine ait olmak üzere o duvarı sağlamlaştırmak zorundadır

BABİL KRALI HAMMURABI
M. Ö. 2000

Deprem ve Terör

Yazan: SUAT AYDIN

E. Kur. Alb.

*Silivri Kampüsü, 5. İnfaz Kurumu
5. Blok, B-9 Koşuşu*

Deprem ve terör kamuoyunu etkileyen sosyal, ekonomik ve siyasi olarak önemli sonuçlar doğuran biri doğa diğeri insanlar tarafından yaratılan iki olay. Her ne kadar nedenleri farklı olsa da her ikisinde de insan ve kriz yönetimi öne çıkmaktadır. Ben bu yazımda terör olayını daha sonra incelemek üzere Türkiye'deki deprem gerçeğini geçmişte yaşananları da dikkate alarak geleceğe yönelik bir dizi tedbirleri dikkatinize sunacağım.

Depremi zaman olacağı ve olası sonuçlarını önceden belirlemek

bugünkü koşullarda mümkün olmaktadır. Ancak, tüm dünyada yapılan bilimsel çalışmalar neticesinde yeryüzünde depreme neden olan fay hatları gerçek olarak belirlenmiş, ancak depremin zaman ve şiddeti sorusu cevap bulamamıştır. Bu durumda depremin yaratacağı olumsuzluklara mani olmak için tedbir geliştirmek ve asgariye indirmek hem maliyeti düşük hem de uygulaması kolay bir yöntemdir.

Nitekim Türkiye'ye nazaran daha şiddetli depremlere maruz kalan Japonya' da yaşama geçirilen bir dizi

önlemler burada meydana gelen depremlerin daha az hasar ve can kaybıyla atlatılmasına neden olmaktadır. Öyle ki aynı şiddette bir deprem Türkiye ve Japonya'da meydana geldiğinde hasar ve can kaybı kıyaslanamayacak bir oranda Japonya lehine olmuştur ve olacaktır. Gerek deprem hazırlıkları ve gerekse deprem anı ve sonrasında yaşananlar herkesin belleğine yerleşmiştir. O halde neden Türkiye'de depremler daha yıkıcı ve zarar verici olmaktadır sorusu hiçbir önyargıya kapılmadan incelenmesi gerekmektedir.

Son 35 yılda ülkemizde meydana gelen depremlere bakıldığında;

a. Çaldıran

Kasım 1976, 5000 can kaybı

b. Pasinler

Ekim 1983, 1342 can kaybı

c. Erzincan

Mart 1998, 653 can kaybı

d. Adana

Haziran 1998, 145 can kaybı

e. Gölçük

Ağustos 1999, 17840 can kaybı

f. Düzce

Kasım 1999, 900 can kaybı

g. Bingöl

Mayıs 2003, 176 can kaybı

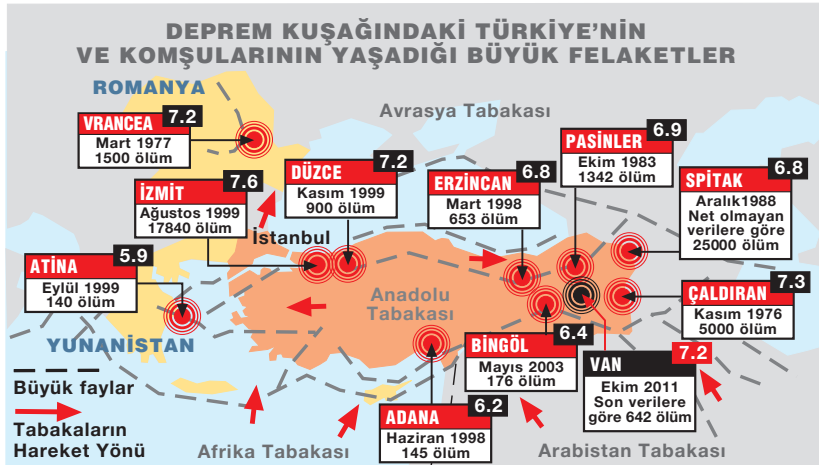
h. Van

Ekim 2011, 642 can kaybı

olmak üzere 8 deprem meydana gelmiştir. Depremlere genel bir bakışta; nüfus yoğunluğu fazla olan orta ve batı illerimizde hasar ve zayıflığın daha fazla olduğu göze çarpmaktadır. Ayrıca ülke ekonomisine batıda oluşan depremlerin vereceği zarar çok daha fazladır. İşte bu noktada hepimizi üzen Van depreminden sonra batıda özellikle Marmara'da beklenen depremin yaratacağı sonuçları masaya yatırarak enine boyuna ciddiyetle incelemek ve düşünmek hem devletin hem vatandaşın görevidir.

Bilim adamlarının değerlendirmelerine göre; marmara bölgesinde 7 ve üzeri şiddette bir deprem olasılığı 2010-2020 yılları arasında %62, 2020-2030 yılları arasında ise %75'dir.

Temennimiz 20 yıllık süreçte

%25 lik ihtimalin gerçekleşmesi ve doğal afetin meydana gelmemesidir. Ancak beklenmedik zaman ve yerde ortaya çıkan ve atom bombasından daha yıkıcı olan depreme karşı tedbirleri geliştirmek zorunlu hale gelmektedir. Elbette ne kadar tedbir alırsanız alınız şiddetli bir depremin zararı mutlak olacaktır önemli olan hasar ve zayıyatı asgari düzeyde tutmaktır. İnceleme, geçmişte yaşananları dikkate alarak deprem öncesi ve deprem sonrası alınacak tedbirler başlıkları altında yapılacaktır.

metin kontrolunda bulunan Kızılay, AFAD ve benzeri kuruluşlar ile yerel yönetimlerin teşkilatları arasında yerli işbirliği ve koordinasyon sağlanamamıştır. Sivil toplum kuruluşları ve TSK arama kurtarma birlikleri ile taşrada konuşlu askeri birlikler arasında işbirliği ancak deprem sonrası kurulmaya çalışılmıştır. Depremde ilk 24 saatin arama ve kurtarma açısından ne denli önemli olduğu dikkate alındığında yapılan çalışmaların verimliliği tartışmalıdır.

1. DEPREM ÖNCESİ ALINACAK TEDBİRLER

A. Organizasyon ve koordinasyon.

Ülkemizde meydana gelen depremlerde aşına olduğumuz görüntülerde; panik halinde kaçan, koşan insanlar, yardım amaçlı yapılan bilinçsiz kurtarma çalışmaları, işe ve iskan sorunlarının giderilememesi yardım kampanyalarının dağınıklığı ve yardımların heba olması ve medyada çelişkili haberleri izledik ve izlemeye devam ediyoruz. Bütün bu olumsuzluklar hasar ve zayıyatın artmasına neden olmakta ve sonuçta halkın devlete olan güveninin sarsılması sonucunu doğurmaktadır. O halde yapılacak ilk iş afete karşı yeni bir teşkilatlanma yapmak ve tavizsiz bir şekilde uygulamaya geçmektir. Bu gün ülkemizde afet yönetimi son derece dağınık bir yapı içinde olup yaşananlar da bu tespiti doğrulamaktadır. Merkezi hükü-

Bu gün ülkemizde afet yönetimi son derece dağınık bir yapı içinde olup yaşananlar da bu tespiti doğrulamaktadır.

metin kontrolunda bulunan Kızılay, AFAD ve benzeri kuruluşlar ile yerel yönetimlerin teşkilatları arasında yerli işbirliği ve koordinasyon sağlanamamıştır. Sivil toplum kuruluşları ve TSK arama kurtarma birlikleri ile taşrada konuşlu askeri birlikler arasında işbirliği ancak deprem sonrası kurulmaya çalışılmıştır. Depremde ilk 24 saatin arama ve kurtarma açısından ne denli önemli olduğu dikkate alındığında yapılan çalışmaların verimliliği tartışmalıdır.

Doğal afetlerden en az zararlar çıkmanın yolu önceden ayrıntılı planlama ve organizasyon yapılması ve ciddiyetle takip edilmesinden ibarettir. Van depremi bize göstermiştir ki, devlet ve vatandaş doğal afetlerde ne yapacağını bilmekte her zaman olduğu gibi yardım kampanyaları, enkaz kaldırmalar ve de kamuoyunu rahatlatarak mucize kurtarmalar ile deprem yaraları sarılmaya çalışılmaktadır. Bir süre sonra olay unutulmakta ve bir sonraki doğal afete kadar depremzedeler kaderiyle başbaşa bırakılmaktadır.

Peki bu olumsuzluklara karşı ne yapılmalıdır?

Öncelikle kararlılık ve devamlılık

olmak üzere doğal afetlere karşı yeni bir yapılanmaya ve teşkilata ihtiyaç olduğu düşüncesindeyim.

Nasıl bir organizasyon ?

1. Adım

Başbakana bağlı Ankara'da faaliyette bulunacak mobil imkânlarla sahip "Doğal Afetler Müsteşarlığı" kurulacak.

2. Adım

Kızılay, AFAD ve 81 vilayetin afet yönetim merkezleri bu müsteşarlığa bağlanacak.

2. Adım

Doğal Afet Müsteşarlığı kadrosunda,

- A. Genelkurmay Başkanlığı,
- B. İçişleri Bakanlığı,
- C. Dışişleri Bakanlığı,
- D. Sağlık Bakanlığı,
- E. Milli Eğitim Bakanlığı,
- F. Şehircilik ve Bayındırlık Bakanlığı,
- G. Üniversiteler
- H. Büyükşehir Belediye Başkanlığı,
- I. Medya,
- İ. Siviltoplum kuruluşları,
- J. Özel sektör, ve ihtiyaç duyulan sektör temsilcileri bulunacaktır.

4. Adım

Türkiye'nin doğal afetlere karşı hassas olan bölgeleri tasnif edilecek ve birinci, ikinci ve üçüncü öncelikli bölgeler olarak belirlenecektir.

5. Adım

Öncelik derecesine göre taşra teşkilatının gerekli kadroları planlanacak ve yaşama geçirilecektir. Bu yapılırken bölgelerin ve şehirlerin birbirlerini doğal afet sonrası nasıl takviye edeceği

planlanacaktır. Örneğin İstanbul'da kurulacak teşkilat ile Nevşehir gibi riski az olan bölgelerde kurulacak teşkilat aynı olmayacaktır. Yine İstanbul depreminde takviye edecek iller belirlenecek ve hazırlıklar buna göre yapılacaktır.

B. Mevcut binaların dayanıklılığının kontrolü ve yapı denetimi.

Birinci öncelikli bölgelerden başlamak üzere binaların deprem dayanıklılık testleri ivedilikle yapılmalı ve vatandaşın istismak bedelleri ve hakkı tam olarak karşılanmak üzere yeni yerleşim alanları oluşturulmalıdır. Benzer şekilde dere yataklarına inşa edilmiş tüm binalar kaldırılmalı, sahiplerinin güvenli bölgelere taşınması sağlanmalıdır. Binaların depreme dayanıklılık durumu renkli kodlar kullanılarak gözle görünecek şekilde bina girişlerinde bulundurulması şartı getirilmelidir. Yeni inşa edilecek binaların yönetmeliklere uygun yapılması için yapı denetimi taviz verilmeden uygulanmalı inşaat mühendisi olmayan kişilerin müteahhitlik yapması kanunla yasaklanmalıdır.

C. Doğal afet yardımlaşma eğitimi;

İnsanımızın doğal afet anında ne şekilde hareket etmesi konusunda yeterli bilgi ve eğitime sahip olmadığını afetlerde ortaya çıkan görüntülerde görmek mümkündür. O halde ne yapılmalıdır?

Öncelikle okullarda eğitim verilmesi ve 3 ayda bir yapılacak tatbikatlarla eğitim tazelenmelidir. Görsel medyada konu ile ilgili eğitici programların

Van'da meydana gelen depremde yardım malzemelerinin kontrolsüz dağıtımı sonucu yağmalanması ülkemize yakışmamıştır.

yayınlanması zorunlu hale getirilmelidir. Halkımızın anlayacağı şekilde basit broşürler hazırlanarak dağıtılmalı, cadde sokaklardaki reklam panolarından bu hususta istifade edilmelidir.

D. Kanuni mevzuatta yapılacak değişiklikler:

Van'da meydana gelen depremde yardım malzemelerinin kontrolsüz dağıtımı sonucu yağmalanması ülkemize yakışmamıştır. İstanbul'da meydana gelecek bir depremde yardım malzemelerinin dağıtımı yanında tarihi yerlerin, alışveriş merkezlerinin, Darphane ve Kapalı Çarşı gibi yerler ile hasar gören konutların bazı fırsatçıları tarafından yağmalanabileceği uzak ihtimal değildir. O halde bu konuda çok ciddi önlemlerin önceden belirlenerek yaşama geçirilmesi hayati önem taşımaktadır. Öyle ki, çok yıkıcı bir depremde İstanbul gibi 15.000.000 nüfusa sahip metropolün asayişinin

sağlanması için sıkıyönetim ilan edilmesi gerekebilir. Anayasamızın 122. maddesi hangi hallerde sıkıyönetim tedbirine başvurulacağını açıklamaktadır. İlgili madde içinde; vahim şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, savaş hali, ayaklanma olması vb. nedenlerle sıkıyönetim ilan edilebileceği belirtilmiştir. Yeni anayasa içinde bu madde muhafaza edilecekse doğal afetler nedeniyle de sıkıyönetim tedbirine başvurulabileceği bu madde içine ilave edilmelidir.

E. Deprem yardım malzemelerinin depolama ve dağıtımı.

Ülkemizde bir doğal afet olması durumunda tüm vatandaşlar, resmi ve özel kurumlar tarafından yardım seferberliği ilan edilmektedir. Ancak bilinçsizce ve rastgele toplanan bu yardımlar afetzedelere kısmen ulaşmakta ya da harap olup gitmektedir. Yardımların gereği gibi dağıtılması

için yardım seferberliğinin ayrıntılı planlama ve tek elden sevk idaresi zorunludur. Peki bu nasıl olacaktır?

Ülkemizin doğal afet riskleri bakımından 1. 2. ve 3. bölge olarak tasnif edilmesini önermiştim; işte bu yerlerde şehir girişlerinde ve ulaşım imkânlarına sahip büyük depolar yapılacak ve çadır, soba ve battaniye gibi öncelikli malzemeler bu depolarda muhafaza edilecektir.

Ayrıca deprem sonrası gönderilen tüm yardımların bu depolara yönlendirilmesi medya kanalı ile duyurulacaktır. Sonuç olarak, yardım malzemeleri bu depolarda tasnife tabi tutulacak sonra da afet bölgelerinden gelecek ihtiyaca göre dağıtımı yapılacaktır.

Örneğin, İstanbul için Silivri ve Pendik bölgesinde 2 veya daha fazla depo hazırlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

F. Ekmek ve ilaç gibi zorunlu ihtiyaç malzemelerinin sağlanması ve dağıtımı.

Kızılay ve TSK tarafından sahra ekmek fabrikaları kurulmakta ve halka ekmek dağıtımı yapılmaktadır. Ancak ihtiyacın tam olarak karşılanabilmesi için özel sektöre ait ekmek fabrikaları ile ekmek fırınlarından faydalanmak için Millî Müdafai Mükellefiyeti kanunu gereğince sözleşmeler yapılmalı ve buralarda üretilen ekmekler kolluk kuvvetleri tarafından halka ücretsiz dağıtılmalıdır. Benzer şekilde aynı kanun çerçevesinde kan merkezleri, ilaç depoları ve eczaneler ile sözleşmeler yapılmalıdır.

2. DOĞAL AFET SONRASI TEDBİRLER

Ülkemizin herhangi bir bölgesinde doğal afet meydana geldiğinde nasıl bir uygulama yapılacağı konusu bir öneri olarak bu bölümde incelenecektir. Önerilen bu sistem elbette bölgesel olarak meydana gelen ve ülke genelini çok etkilemeyecek doğal afetleri ihtiva etmeyecektir. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için, söz gelimi ekim 2017 yılında Marmara denizinde 7.4 şiddetinde bir depremin meydana geldiğini, İstanbul, Kocaeli, Tekirdağ ve Adapazarı'nda çok sayıda binanın yıkıldığını, yangınlar çıktığını, çok sayıda köprü ve viyadüğün yıkılması sonucunda trafik akışının zorlukla sağlandığını, haberleşme sisteminin sekteye uğradığını düşünelim. Böyle bir durumda nasıl bir plânı yaşama geçirmeliyiz.

Adım adım bakalım:

1. Adım

Depremin vurduğu şehirlerde bulunan yerel AFAD merkezleri derhal 24 saat esasına göre faaliyete geçecek. (AFAD görevlilerinin toplu olarak kendi merkezlerinin bulunduğu yer içinde ikametleri sağlanacaktır.)

2. Adım

Doğal Afet Müsteşarlığı derhal İstanbul'a ulaşacak ve yerel afet merkezinden alacağı bilgiler çerçevesinde 24 saat esasına göre çalışmaya başlayacak.

3. Adım

Helikopter keşifleri ve Google gibi imkânlar kullanılarak ilk 8 saatte hangi bölgelerde yıkımlar olduğu tespit edilecek ve ilçelerde bulunan kurtarma ekipleri bölgelere sevk edilecektir.

4. Adım

Gerek duyulan malzemeler medya aracılığı ile halka duyurulacak, malzemeler şehir girişlerine açılan depolama yerlerine sevki sağlanacak ve malzemeler depolardan ihtiyaç bölgelerinde oluşturulan yerel afet merkezlerine ulaştırılacaktır. Tüm işlemler doğal afet için oluşturulan bilgisayar ağı üzerinden yapılacaktır.

5. Adım

Doğal Afet Müsteşarlığı tarafından yazılı ve görsel basın için sürekli bilgilendirme toplantıları yapılacak ve bu faaliyetin dışında kamuoyuna açıklama yapılmasına izin verilmeyecektir.

6. Adım

Uluslararası yardımlar için hava alanlarına depolama ve karşılama birimleri hazır bulundurulacak, malzemeler Doğal Afet Müsteşarlığı'nın talimatına göre gönderilecektir.

DOĞAL AFET MÜSTEŞARLIĞI

1. BÖLGE AFAD

**İSTANBUL
KOCAELİ
İZMİR
ERZİNCAN
ADANA
VAN
BURSA**

2. BÖLGE AFAD

**EDİRNE
ANTALYA
ŞANLI URFA
ERZURUM
ESKİŞEHİR
SAMSUN**

3. BÖLGE AFAD

**1. BÖLGEYE
YAKIN
KOMŞU
İLLER**

7. Adım

İaşe ve barınma ile ilgili tedbirler daha önce yapılan plâna göre yaşama geçirilecektir.

3. SONUÇ

Muhtemel Marmara depreminin ülkemizi hiç kimsenin tahmin edemeyeceği ağır sonuçlar doğuracaktır. Van depreminde yaşananları anımsayacak olursak, Marmara için hazırlıkların ne denli önemli olduğu kabul edilmelidir. Bir süre sonra yaşananları unutursak bedelini çok ağır ödememiz kaçınılmazdır.

Ne yapmalı?

Aralık 2011 tarihinden başlamak üzere yıkıntılardan yaralı ve ölülerin nasıl çıkarılacağını plânlamadan önce, mevcut durumu ortaya çıkarıp, geçmişten alınan dersleri de dikkate alarak yeni ve gerçekçi bir yapılanmanın yaşamsal önemi akıldan çıkarılmamalıdır. Bu siyasi bir sorumluluk olduğu kadar, aynı zamanda vatandaşlık görevidir. •

İaşe ve barınma ile ilgili tedbirler daha önce yapılan plâna göre yaşama geçirilecektir.

YAŞAMDAN YANSIMALAR

Nuray Bartoschek

İnsanlık Sınavda

Yeni yılın eşliğinde insanlık zorlu sınavlardan geçmekte. Bir yanda hiç bir şey umursamadan hayatlarını yaşayanlar, bir yanda hayatta kalma savaşımı verenler, bir yanda televizyonları başında hayatı toz pembe görenler.

Ya da bir başka deyişle bir yanda yatağında huzursuz, endişeli, uykusuz sabahlayanlar, bir yanda ninnilerle, masallarla mışıl mışıl ayakta uyuyanlar, uyutulanlar. Belirsizlik içinde günü güne ekleyenler, umutla karanlıktan aydınlığa çıkmayı bekleyenler, hüznü, yaralı,

üzgün, kırgın yürekler, öte yanda astığım astık, dediğim dedikler.

Son birkaç haftada yaşadıklarımı yazsam mı, yazmasam mı diye günlerdir sancı içinde kıvranıyorum. Sonunda “Bir iyi örnek, iki öğütten iyidir” düşüncesi ve sorumluluğu ile sizlerle paylaşmaya karar verdim.

Kurban bayramında çok anlamlı bir armağan aldım. Van'da Seyrantepe mezarlıklarındaki Çadırkent'te kalan çocuklara gönderilen bayramlık mont-ları, çikolataları, diğer yardım malzemelerini dağıtan Sefer Beyazsaç çocukların ellerinde ismim yazılı pankartlarla fotoğraflarını çekip göndermiş bana. Çok duygulandım elbette. "Bu pankartlara hiç gerek yoktu, önemli olan yardımların anında doğru yerlere ulaştığını görmek" dediysem de Sefer Beyazsaç "Nuray hocam, çocuklar ve Çadırkent'te kalanlar sizin için dua ediyorlar, bizi hiç yalnız bırakmadınız, büyük organizasyonların yapamadığını yaptınız, bu pankartlar çocukların küçük bir teşekkürü size" dedi.

Eminim pek çoğunuz depremzedelere yardım için elinizden geleni yaptınız, ama yaparken belki de içten içe "Acaba yardımlarım doğru yerlere ve zamanında ulaşıyor mu?" diye bir endişe de yaşadınız.

Depremin hemen ardından Van'da yaşayan dostlarımla görüşerek gerekli malzemelerin listesini aldım. Eczacı dostlarım Güliz Yörük, Der-ya Duran, Ayla Karabulut, İbrahim Ertürk ve Doktor Mukaddes Demirbuğa ile hazırladığımız acil gerekli ilaç kolileri, çocuk bezleri ve mamalarını kargo ile anında ulaştıramayacağımızı öğrenince otogardan oto-

Fethiye'den otobüsle gönderilen ilaçları

Feride hemşire ertesi gün Van'da karşılayıp imza karşılığı Tıp Fakültesi hastanesine teslim etti.

büsle göndermeyi denedik ve başardık. Fethiye'den otobüsle gönderilen ilaçları hemşire Feride Gencer ertesi gün Van'da karşılayıp imza karşılığı Tıp Fakültesi Hastanesi Başhekimliğine teslim etti. Sefer Beyazsaç ise diğer yardımları zor durumda olanlara ve Çadırkentte kalan depremzedelere dağıttı. Sosyal medya aracılığı ile çok zor durumda olan depremzedelerin bilgileri elime ulaşmaya başlarken, başka illerden insanlar da yardımda bulunmak istediklerini bildirdiler. Yaşadığım yerdeki esnaf, çevremdeki dostlarım ayakkabı, giysi, bebek bezi, battaniye yardımı yaparken İstanbul'-

Bu arada özellikle vurgulamak istediğim bir şey daha var:
Felaketin milliyeti olmaz, olursa sadece insanlar değil, "insanlık" enkaz altında kalır.
Ve hiç üzerinde düşündünüz mü bilmiyorum ama "kanıksamak" en tehlikeli sözcüklerden biridir.

dan hiç tanımadığım Burcu Özen ve çalışma arkadaşları çadırkentteki çocuklar için eldivenler, çoraplar, gıda ve bayramlık çikolatalar aldılar. Yine İstanbul'dan Esra Eti işsiz olduğunu vurgulayarak elinden geldiğince destek olmak istediğini bildirdi ve çevresine de duyurdu yardımlarımızı.

İzmir'den Gamze Fidan, olanaklarınca katkıda bulundu. Yardımları 24 saatte ulaştırdığımı duyan Fethiye Sağlık Meslek Yüksek Okulu öğrencileri harçlıkları ile çadırlardaki öğrenci kardeşleri için montlar aldıklarını ve Van'da bir okulu kardeş okul edinerek destek olmak istediklerini bildirdiler. Bestvan turizm yetkililerinin hoşgörülü, insancıl yaklaşımlarıyla böylece Fethiye'den her gün 10-15 koli dep-

remzedelere yirmi dört saat içinde ulaştı. Yani o pankartlarda kolileri ben gönderdiğim için benim ismimi yazmışlar çocuklar ama aslında orada pek çok duyarlı insanımızın adı yazılı.

Belki Van'a gitseydik bu denli yardımcı olamazdık insanlara ama isteyince, şartları zorlayınca, sevgiyle yola çıkınca kilometrelerce öteden sağlam köprüler oluşturulabileceğine tanık olduk hep birlikte. Van'daki kardeşlerimize yardımlarımız ve destek olanların sayısı her gün artarak kesintisiz sürüyor.

Bu arada özellikle vurgulamak istediğim bir şey daha var: Felaketin milliyeti olmaz, olursa sadece insanlar değil, "insanlık" enkaz altında kalır. Ve hiç üzerinde düşündünüz mü bilmiyorum ama "kanıksamak" en tehlikeli sözcüklerden biridir. Sözlükte "Bir şeyin sık tekrarlanması sonucu alışkanlığa dönüşerek tepkisiz kalınması" diye tanımlanan "kanımsamak" sözcüğü birakalım sadece sözlüklerde kalsın!

Kanıksamanın bizi duyarsız, tepkisiz, ruhsuz bir toplum haline getirmesine, yitirilen yaşamların sadece istatistiksel rakamlar olarak olarak görülmesine izin vermeyelim.

Dedim ya; zor bir yıld 2011... Demokrasi, insanlık, adalet, vicdanlarımız zorlu sınavlarla sınandılar.

Hangileri geçti, hangileri kaldı sınavlardan diye sorarsanız ben de elinizi vicdanınıza koyup yanıtı kendiniz bulun derim. Vicdanınız pusulanızdır. •

nuraybartoschek@butundunya.com.tr

DEPREMİLE BİRLİKTE YAŞAMAK

Prof. Dr. Tuğrul Tankut, Bütün Dünya için özel olarak kaleme aldığı aydınlatıcı yazısında, deprem konusundaki bilgisizliğimizi bir bilim adamı sorumluluğuyla açıklamakta ve tümümüzü, ayırında bile olmadığımız bir acı gerçeğimizle yüze getirerek şöyle demektedir:
"Depremler kaderimiz değildir..."

Yazan: Prof. Dr. TUĞRUL TANKUT

Marmara Bölgesi'nde yaşadığımız büyük deprem felaketinden sonra herkes tarafından pek sık kullanılan bu başlık, şimdi de yeniden, Van'da yaşadığımız felaketten sonra pek sık kullanılır oldu. Çok büyük bir bedel ödeyerek de olsa,

"Depremle birlikte yaşamak" gerçeğini galiba artık öğreniyoruz. Ancak bu yeterli değil; yeni felaketler yaşamak istemiyorsak, bu gerçeğin gereklerini yerine getirme bilincine de ulaşmak zorundayız. Bu yazıda, hepimizin aklında çeşitli sorular yaratan ve son

haftalarda (medyanın, uzman görüşlerine değer vermeye başlaması sonucunda) yavaş yavaş belirsizlikten kurtulmaya başlayan bazı önemli konuların kısaca ve basit bir dille açıklanmasına uğraşılmaktadır.

"Depremle birlikte yaşamak" demek, herşeyden önce depremle kumar oynamamak, onu bir doğa gerçeği olarak algılamak demektir. Depremi, boyun bükülerek karşılanması gereken bir kader olarak algılayan eğitimsiz yurttaşım yanısıra, her yerde her zaman bulunduğunu bildiği yerçekimi

mizde uygulanması yasal bir zorunluluk olan yasal belgede yazılıdır. 1975 yılından buyana yürürlükte olan ve en gelişmiş bilgi birikimi düzeyini yansıtan deprem yönetmeliklerimiz, bugüne dek gerektiği gibi uygulanmamıştır. Bu durumun nedenleri arasında, (1) yeterli yasal zorlama bulunmadığı, (2) mühendislerin bu konuda iyi eğitilmiş olmadıkları, (3) sayıca ve nitelik bakımından yeterli teknik eleman bulunmadığı, (4) yetkili kişilerin sorumluluk anlayışı taşımadıkları, (5) düzeni çarpıtıcı yöntemlerin (rant çı-

BU DURUM, AYNEN TRAFİK SORUNUNDA OLDUĞU GİBİ, HENÜZ YETERİNCE RASYONEL DÜŞÜNEMEYEN, DOLAYISI İLE HENÜZ YETERİNCE GELİŞMİŞ OLMAYAN BİR TOPLUMUN ÇOCUKLARI OLMAMIZDAN KAYNAKLANMAKTADIR.

yüklerini özenle hesaba katarken, ne zaman geleceği kolayca kestirilemeyen deprem yüklerini gözardı edebilen mühendis meslektaşım aynı kumarı oynamaktadırlar. Bu durum, aynen trafik sorununda olduğu gibi, henüz yeterince rasyonel düşüncemeyen, dolayısıyla henüz yeterince gelişmiş olmayan bir toplumun çocukları olmamızdan kaynaklanmaktadır.

DEPREME DAYANIKLI YAPI

Depremle birlikte yaşamının en temel koşulu, yapıların depreme dayanıklı olmasıdır. Depreme dayanıklı yapıların nasıl yapılacağı bilinir; bunun kuralları ve yöntemleri, kitaplarda, daha da önemlisi, adına kısaca "Deprem Yönetmeliği" denilen ve ülke-

karları, rüşvet vb.) etkin oluşu gibi birçok neden sıralanabilirse de, hepsinden önemlisi, hepsinin ardındaki temel neden, yukarıda değinilen rasyonel düşünceden uzak dünya görüşüdür.

DEPREM DAYANIMININ BEDELİ

Her iyi şey gibi, yapıların depreme dayanıklı olmasını sağlamak için de bir bedel ödenmesi gerekir. Ancak, bu bedel sanıldığı gibi yüksek değildir. Zira, deprem dayanımı, bir maliyet artışı konusu olmaktan ötede, bir teknik bilgi, doğru uygulama, sağlıklı tasarım ve yapım, sorunudur. Kesin bir sayısal değerlendirme söz konusu olmamakla birlikte, sıradan konutlar için yönetmelik gereklerinin getireceği

maliyet artışının, yapı toplam maliyetinin yüzde 3-5'i dolaylarında olacağı söylenebilir.

YAPI GÖÇMESİNİN BEDELİ

Göçmenin bedeli ise, yukarıdaki bedelle karşılaştırılamayacak kadar ağırdır. Göçme durumunda ödenecek olan, onarım, enkaz kaldırma ve yenisinden yapım, eşya zararı, kurtarma ve yaralı bakım bedelleri, özellikle can kaybı durumunda ödenecek ve para ile ölçülemeyecek bedeller düşünülürse, yapım maliyetindeki küçük bir artışla elde edilebilecek deprem dayanımının, gerçek maliyeti önemli ölçüde düşüreceği açıktır.

YAPILARIN DEPREM DAYANIMI

Büyük kentlerimizin, endüstri merkezlerimizin bulunduğu yörelerde şiddetli depremler (olabileceğini değil) olacağını öteden beri biliyoruz; yapılarımızın büyük çoğunluğunun deprem

güvenliği taşımadığının da öteden beri farkındayız. Dolayısıyla, varolan yapı stoğumuzun deprem dayanımı açısından elden geçirilmesi ve onarılıp güçlendirilmesi (gelişmiş ülkelerde olduğu gibi) gerektiğinin de öteden beri bilincindeyiz. Ancak, bu çok büyük ve güç, ancak kaçınılmaz derecede önemli işe bugüne dek öncelik vermedik. Rasyonel düşünceden ve gelişmişlikten ne denli uzak olduğumuzun bundan güzel kanıtı olur mu?

Bu alanda bireysel girişimler öteden beri yapılmaktadır. Bazı üniversitelerimizde (ODTÜ, İTÜ, BÜ gibi) bu alanda üst düzeyde bilgi ve geniş deneyim birikimi vardır. Bu konuda güvenilir, çok sınırlı sayıda deneyimli proje büroları da bulunmaktadır. Yapıların ve projelerin, bireysel başvurularla bu kaynaklardaki uzmanlarca değerlendirilmesi olanağı varsa da, yapı stoğunun büyüklüğü göz önünde bulundurulunca,

bu yaklaşımın çözüm olamayacağı açıktır. Sağlıklı bir uygulamaya yönelik "Yapı Değerlendirme Merkezleri" oluşturulması ve başvuru konusu yapıların, özel olarak yetiştirilmiş iyi mühendisler tarafından değerlendirilmesi sonucunda, TSE belgesini andıran ve yapının deprem yönetmeliğine uygunluk derecesini belirten bir sertifika verilmesi önerilmiş; ancak bugüne dek bir sonuç alınamamıştır. Son acı olaydan alınan dersler üzerine, bu konunun devlet tarafından önemle ele alınacağı ve sistematik bir düzen içinde bu çalışmanın gerçekleştirilmesine başlanacağı umulmaktadır.

DEPREM SİGORTASI

Depreme karşı yapı sigortası, yapısını sigortalatan kişiye güven sağlamak yanı sıra, bir diğer bakımdan önem taşımaktadır. Bugün deprem sigortası yapan şirketler, bu konuyu pek önemsemeden, yalnızca bir risk olarak ele almaktaysalar da, eğer deprem sigortası yaygınlaşırsa, bu pazar önem kazanırsa, bu riskler önemli boyutlara ulaşır ve rekabet kızırsa, sigorta şirketleri konuyu ciddi biçimde ele almak,

sigortalanan yapıyı uzmanlara inceletmek ve güven vermeyen yapıyı sigortalamaktan kaçınmak ya da yüksek prim istemek durumunda kalacaklardır. Bu tutum da, hiç kuşkusuz, yeni yapılarda deprem dayanımına önem verilmesinde önemli bir itici güç olacaktır.

Öte yandan, devlet her afet sonrasında yaraları sarmak adına benimsediği doğal sigorta işlevini yavaş yavaş bırakmalıdır. Afette uğrayanlara yardım etmek, kuşkusuz devletin önde gelen görevleri arasındadır; ama yardım kavramının, zarar telafisi kavramına dönüştürülmesi de gereksizdir. Bu yükümlülük devletin karşılamakta zorlanacağı boyutlara doğru gelişme eğilimindedir. Bunun yerine, bu yönde harcanan kaynakların bir bölümünün deprem öncesinde, depreme hazırlıklı olmak amacıyla harcanması çok daha yararlı, çok daha etkin olacaktır. Örneğin, varolan yapıların deprem için güçlendirilmesine, yapı denetim mekanizmalarının geliştirilmesine, yurttaşların depreme hazırlıklı olmak yönünde

Yazarımızı Tanıyalım ODTÜ'den Mühendis ve Yüksek Mühendis, Londra'da Imperial College'dan Doktora dereceleri ile mezun olduğundan buyana (1969) ODTÜ'de öğretim üyesidir. Bu dönem içinde, Yeni Zelanda Auckland Üniversitesi'nde, Kanada Toronto Üniversitesi'nde ve Gazi Üniversitesi'nde kısa sürelerle öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. Uzunca bir süre İnşaat Teknolojileri Araştırma Grubu Sekreterliğini yürüttüğü TÜBİTAK'ta Başkan Yardımcılığı görevinde de bulunmuştur. Gerçekleştirdiği çok sayıda deneysel araştırma ve bunlara dayalı çok sayıda uluslararası ve ulusal yayın, betonarme yapıların deprem davranışı ile deprem güvenliği bakımından değerlendirilmesi ve onarılıp güçlendirilmesi alanlarında yoğunlaşmaktadır. Betonarme Yapılar Standardının ve Deprem Yönetmeliği'nin düzenlenmesi çalışmalarında da görev yapan Prof. Dr. Tuğrul Tan- kut, "hizmetler maratonu"nu ODTÜ'de öğretim üyesi olarak sürdürmektedir. •

eğitilmesine harcanması, hem çok daha verimli olacak, hem de sonraki depremlerde can kaybını büyük ölçüde azaltacaktır.

HASARLI YA DA KUSURLU YAPILARIN SORUMLULARI

Göçerek can kaybına yol açan yapılarda sorumluluğu bulunan kişiler hakkında, ilk kez 1998 Adana-Ceyhan depremi sonrasında davalar açılmıştır. Yurttaşların deprem sonuçlarını kader diye algılamaktan vazgeçmeye başladıklarının bir belirtisi olan bu durum, çok önemli bir gelişmedir. Marmara depremi sonrasında ise, bu girişimlerin önemli ölçüde yoğunlaşacağına belirtileri görülmektedir. Bu alanda yerleşmiş yasal uygulama çok yeterli olmayabilir; yasa değişiklikleri gerekli olabilir; bazı yanlış anlayışların aşılmasında güçlüklerle karşılaşılabilir. Bütün bunlara karşın, bu gelişmenin, ilgililerin sorumluluklarını kavramaya ve konunun önemini anlamaya başlamalarına ve sonuçta, deprem yönetmeliğinin daha ciddi biçimde uygulanmasına, dolayısıyla deprem hasarının giderek azalmasına yardımcı olacağı kuşkusuzdur.

Marmara Bölgesi depremi ile bir felaket yaşadık, yaşıyoruz. "Nasihat" dilinden değil, "musibet" dilinden anlayan bir toplum olduğumuz anımsanarak, bu felaketten bazı dersler almamız beklenebilir. Çok büyük bir

bedel, acı bir fatura ödeme karşılığında, eğer bu depremin bir felâkete dönüşmesinde önemli kusur ve katkılarımız olduğunu anlayabilirsek ve daha önemlisi, uygar insanlar gibi, sorumluluklarımızın bilincine ulaşabilir de yapmamız gerekenleri yapmaya ivedilikle başlayabilirsek, gerçekleşeceğini bildiğimiz, bundan sonraki depremlerin birer felakete dönüşmesi önlenir. Dileriz öyle olur. •

Bütün Dünya'nın notu: Yazarın, 1999 Marmara depreminden sonra Bütün Dünya'da açıkladığı görüşlerinin bir bölümünü, "yine aynı görüşlere gereksinim duyduğumuzu vurgulamak için", bir kez daha yayımlıyoruz.

Bildiğimizi Sandığımız

(fakat çoğumuzun bilmediği)

Deprem Sözcükleri

Richter Ölçeği

Richter ölçeği bir aygıt değildir, depremin magnitudünü tanımlayan matematiksel bir formüldür.

Deprem Şiddeti

Depremin yeryüzündeki etkisidir. Şiddetin ölçüsü, insanların deprem sırasında uykudan uyanmaları, eşyaların hareket etmesi, bacaların yıkılması, toplam hasar gibi çeşitli ölçütler gözönüne alınarak yapılır. Şiddeti tanımlamak için birçok ölçek geliştirilmiştir. Bunlardan en yaygın olarak kullanılan, Değiştirilmiş Mercalli Şiddet Ölçeğidir (Modified Mercalli

- MM Intensity Scale). Bu ölçek, Roman rakamları ile belirlenen 12 düzeyden oluşur. Hiçbir matematiksel temeli olmayıp, tümüyle gözlemsel bilgilere dayanır.

Magnitüd ve Şiddet Farkı

Magnitüd, depremin kaynağından açığa çıkan enerjinin bir ölçüsü; şiddet ise, depremin yapılar ve insanlar üzerindeki etkilerinin bir ölçüsüdür.

En Büyük Magnitüd

1900'den buyana kaydedilen magnitudü en büyük depremler, 8.6 ile bilinen 1905'teki Hindistan, 1906'daki Şili ve 1920'deki Çin depremleri olmuştur.

En büyük can kaybı ise, 255 bin kişi ile, 1976 yılında Çin'in Tangshan yöresinde 8.0 şiddetinde yaşanan deprem sırasında görülmüştür.

Artçı Depremler

Ana depremi izleyen daha küçük sarsıntılar dizisidir. Artçı depremlerin belirli bir süresi yoktur. Bir ya da iki ay sürebilir.

Fay

Yerkabuğunu oluşturan kayaçların bir yüzey boyunca kırılması ve oluşan iki parçanın birbirine göre göreceli olarak yer değiştirmesidir.

Kuzey Anadolu Fay Hattı

Doğu'da Karlıova ile batıda Mudurnu Vadisi arasında doğu-batı doğrultusunda bir yay gibi uzanır. Dünyanın en aktif ve en önemli kırık hatları arasında yer alan Kuzey Anadolu fay hattının uzunluğu yaklaşık 1200 km.'dir, genişliği ise 100 m. ile 10 km. arasında değişir.

P ve S Dalgası Nedir

P dalgası: Kayıtlılara ilk ulaşan deprem dalgasıdır. Hızı kabuğun yapısına göre 1,5 ile 3 km/sn. arasında değişir. Tanecik hareketleri yayılma doğrultusundadır (boyuna dalga). Yıkım etkisi düşüktür.

S dalgası: Kayıtlılara ikincil olarak ulaşan deprem dalgasıdır. Hızı, P dalgası hızının yüzde 60'ı ile yüzde 70'i arasında değişir. Tanecik hareketleri yayılma doğrultusuna dik ya da çaprazdır (enine dalga). Etkisi yüksektir.

Sıvı Etkisi

Kum-kil gibi gevşek malzemeden oluşan katmanların, deprem sırasında, sıvıların çalkalanmasına benzer bir özellik göstermesidir.

Deprem Oluşum Yeri

Deprem, herhangi bir yer ve zamanda oluşabilir. Genel olarak depremlerin, kabuğu oluşturan levhaların sınırlarında olduğu söylenebilir. Dünyanın çeşitli yerlerinde benzer nitelikte depremlerin yinelenildiği gözlenmiştir ve bu kesimler hep levha sınırlarıdır. Depremlerin yoğun olarak gözlemlendiği bölgeler yeryüzünde üç ana kuşak oluşur.

1. Kuşak (Pasifik): Şili'den kuzeye doğru Güney Amerika kıyıları, Orta Amerika, Meksika, ABD'nin batı kıyıları ve Alaska'nın güneyinden Aleutian Adaları, Japonya, Filipinler, Papua Yeni Gine, Güney Pasifik Adaları ve Yeni Zelanda'yı içine alan en büyük deprem kuşağıdır. Yeryüzündeki büyük depremlerin yüzde 81'i bu kuşak üzerinde gerçekleşir.

2. Kuşak (Alpine): Endonezya'dan (Java-Sumatra) başlayıp Himalayalar ve Akdeniz üzerinden Atlantik Okyanusu'na ulaşan kuşaktır. Yeryüzündeki büyük depremlerin yüzde 17'si bu kuşakta oluşur.

3. Kuşak (Atlantik): Bu kuşak Atlantik Okyanusu ortasında yer alan levha sınırı (Atlantik Okyanus Sırtı) boyunca uzanır. Yeryüzünde en az sallanan kıta ise Antarktika'dır. •

Sarsılma

Yazarımız Dr. Meriç Erten, deprem sonrasında kimi kişilerde görülen ‘**ruhsal sarsılmalar**’ı anlatıyor...

Yazan: Dr. MERİÇ ERTEN

Doğal afetler, toplumların her yaş-taki bireylerini etkileyen kaçınılmaz travmalardır. Bunlardan biri de kısa süre önce ülkemizde yaşadığımız depremdir. Deprem, yaşamı sarsan ciddi yaralanmalar ve fiziksel bütünlüğe ciddi tehdit oluşturmuş, korku, çaresizlik ve dehşet uyandırmıştır. Her türlü yıkım, savaş ya da deprem olsun, beraberinde yeniden yapma, onarma,

ayağa kaldırma sürecini de getirir. Bu süreç aynı zamanda yaşanan duyguların ve ruhsal tepkilerin yerleşme sürecidir, Psikiyatri diliyle anlatılırsa deprem ve benzeri travmalardan sonra yaşamda kalan bireylerde akut stres bozukluğu, yaygın anksiyete bozukluğu (bunaltı) ve zamanla majör depresyon ve post travmatik stres bozukluğu olarak adlandırılan bir dizi ruhsal ra-

hatsızlıklar görülebilir. Akut stres bozukluğu, travmatik olaydan sonraki dört hafta içinde ortaya çıkar, en az iki gün en fazla dört hafta sürer. Kişi gerçek bir ölüm ya da ölüm tehdidi, ağır bir yaralanma yaşamıştır. Aşırı korku ve çaresizlik hissetmiştir.

Bu kişilerde duygusal tepkisizlik, uyuşukluk, dalgınlık görülür. Çevrelerinden kopma, uzaklaşma hissedebilirler. Olup bitenin ayırıcısına varmakta zorlanabilirler ve geçici bellek kayıpları gelişebilir. Travmatik olay, tekrar tekrar gözönüne gelen görüntüler, düşünceler ve düşerle sürekli olarak yeniden yaşanır ve bu durumdan çok sıkıntı duyulur. Yaşanan olayla ilgili anıları uyandıran düşünce, duygu, konuşma, yer ve insanlardan kaçınma isteği olur. Yetişkin bireylerde belirgin anksiyete ya da uyarılmışlık görülür: Uyumakta zorluk çekme, huzursuzluk, düşünceleri yoğunlaştırma gücü, aşırı irkilme tepkileri gösterme gibi.

Çocuklarda ise, travmanın kendisi ya da değişik yönlerini konu alan oyunları tekrar tekrar oynama, içeriklerini tam anlamadıkları korkutucu düşer görme ve de uyumsuz, aşırı davranışlar görülebilir.

Bu tabloları, yaşanan travmanın ciddiyeti ve kalıcılığı ile etkilenmenin derecesi belirlemektedir. Tepkilerin şiddeti ve sayılan belirtilerin tipi, kültürel özelliklerden de etkilenir.

Böylece toplumun geniş kesimleri ni etkileyen depremin her bireyde aynı tepkileri doğurması beklenemez.

Deprem, toplumsal ilişkileri ve destek sistemlerini bozar. Sosyal desteğin sürekliliği olumlu bir etki yaratırken, bu mekanizmaların bozulması başlı başına olumsuz ve acımasız bir zemin yaratır.

Yaygın anksiyete belirtileri ise deprem sonrası çok sık görülen yakınmalardır. Bunlar arasında çarpıntı,

Deprem, toplumsal ilişkileri ve destek sistemlerini bozar. Sosyal desteğin sürekliliği olumlu bir etki yaratırken, bu mekanizmaların bozulması başlı başına olumsuz ve acımasız bir zemin yaratır.

tansiyon değişiklikleri, soluk almada güçlük, bulantı, karın ağrısı, baş dönmesi, baş ağrısı, bayılma hissi, huzursuzluk, yorgunluk, uykuya dalmada güçlük ve uykusuzluk sayılabilir.

Hepimiz depremin jeolojik bir süreç sonunda olduğunu biliyoruz. Kayıplar can ve mal ile sınırlı değildir.

Ruhsal depremler yaşamamak için özetle aktardığımız belirtilere sahip bireylerin hekimler ve psikologlar tarafından tedavi altına alınmaları en sağlıklı yoldur. •

New York Times ve USA Today Çok Satan Yazarı

KAREN HAWKINS

*Sen Kimseyi
Sevemezsin*

"Karen Hawkins
yıldız olmak için doğmuş."

Julia Quinn

epsilon

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

-27 ARALIK-
ULU ÖNDERİN
ANKARA'YA GELİŞİNİN
92. YILI ANISINA

Mustafa Kemâl'in Ankara'ya Gelişi

Mustafa Kemal Ankara'ya gelişinde misafir edildiği ziraat mektebi önünde

Ankaralılar, okunacak salayı bekliyordu. Çünkü Mustafa Kemal'in gelişini müezzinler salâ ile haber vereceklerdi. Öğlene doğru herkes sokaklarda idi. Güneşli ama soğuk bir kış günü. Tarih; 27 Aralık 1919 Cumartesi.

Saat üçü on geçe salâ duyulur. Mustafa Kemal Dikmen sırtlarında Kızılca Yokuş'un (*Keklik Pınarı*) başındadır. Arabasından iner, kendisini karşılayan Ankara halkını selamlar.

Daha sonra Büyük Nutkunda şöyle diyecektir:

"Ankara'ya ilk kabul olduğum gün (27 Aralık 1919), sadece bir vatandaş, ulusun bir bireyi idim. Hiçbir sıfatım, salahiyetim ve unvanım yoktu. Böyle olmakla beraber Ankara ve havalisi tamamıyla çocuklarıyla, kadınlarıyla, ihtiyarlarıyla beraber Ankara şehrin-den Dikmen Tepesine kadar bütün

sahrayı doldurmuş ve beni karşılamıştır. İstasyondan Hükümet dairesine kadar uzayan caddenin iki tarafı eski Türk kıyafetine girmiş, bıçakları ve tabancaları ellerinde Ankara gençleriyle (seğmenleriyle) dolmuştu. Seğmenler ve onlarla beraber bütün halk: 'Vatanı ve milleti düşmandan kurtarmak için hepimiz ölmeye hazırız, emrinizi bekliyoruz' diye bağırıyorlardı... O zaman Ankara İstasyonu işgalci subay ve askerlerin işgali altında bulunuyordu. O güne kadar Ankaralıları ölü ve Ankara'yı bir harabe zanneden bu ecnebler (yabancılar), bu yüce tezahür karşısında kaygılarını belirtmekten kendilerini alamamışlardır."

27 Aralık 1919 öncesi Ankara Birinci Dünya Savaşı sırasında onbinlerce şehit veren Ankara'nın nüfus yapısı değişmiş; yetişkin erkek sayısı azalmış, üretici ve tüketici dengesi bozulmuş; aydın ve dinamik sınıf sayılan yedek subay kadrosu yok olmuş; Türk kesim savaştan ötürü yoksullaşmış, buna karşın askere gitmekle yükümlü olmayan gayrimüslim kesim

zenginleşmişti. 1919'da Ankara, tüm Anadolu gibi işgal altındaydı.

Aralık 1918'de İngilizler istasyon civarında, Fransızlar ise daha sonra Birinci Millet Meclisi olarak kullanılacak olan İttihat ve Terakki'nin binasında karargâh kurmuşlardı. Damat Ferit Paşa Hükümetinin Ankara'daki Valisi Muhittin Paşa işgal güçleri ile yakın ilişkideydi. Gayrimüslimlerin taşkın hareketleri ve işgalcilerin baskısı ulusal direniş hareketinin başlamasına neden olur. Hürriyet ve İtilaf Fırkası'ndan olan vali, Ulusal Direnişi bastırmak için Ankaralı İttihatçıları tutuklatınca, Ankaralıların büyük tepkisini çeker.

1919 Nisan-Mayıs aylarında Azm-i Milli Cemiyeti kurulur. Cemiyet, halkı olanlardan haberdar etmek için kitap dağıtır, piyesler oynatır, gizli gizli ulusal filmler gösterir. Mefkûre, Selamet ve Ankara gazetelerindeki yayınlarla halk aydınlatılır. Bir süre sonra Ankara Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti kurulunca bu dernek dağılır, üyeler yeni kurulan derneğe

geçer. İzmir'in 15 Mayıs 1919'da Yunanistan tarafından işgal edilmesine ilk tepkiler Ankara'dan gelir. Ertesi gün Ankara'nın kazalarından Ayaş, Kalecik ve Keskin'den İstanbul'a protesto telgrafları çekilir.

26 Mayıs 1919'da İzmir'in işgalini protesto etmek için büyük bir miting düzenlenir. 7'sinden 70'ine tüm Ankara'nın katıldığı miting İstanbul gazetelerinde de yer alır.

Bu arada Mustafa Kemal 19 Mayıs'ta Samsun'a çıkmıştır. Temmuz sonunda Erzurum Kongresi yapılır. Ankara, Heyeti Temsiliye ile ilişkiye geçmiştir. Eylül başında Sivas Kongresi toplanır; Ankara'yı Ömer Mümtaz Bey temsil eder. Ömer Bey, Heyet-i Temsiliye'ye Ankara ve çevresindeki örgütlenmenin çok güçlü olduğunu, vatanseverler için güvenli bir yer sayılacağından burada toplanılabileceğini anlatır; Ankara halkının büyük bir heyecan ve istekle Mustafa Kemal ve arkadaşlarını ağırlamak istediğini arz eder.

Ankara ve çevresindeki milli hareketlerden rahatsız olan Vali Muhittin Paşa, memurları İngiliz Muhipler Cemiyeti'ne üye yapmaya çalışırsa da başarılı olamaz. Sivas Kongresi'nden sonra, memurlar Sivas'a bağlılıklarını bildireceklerdir.

Vali, Ankara merkezinde başarılı olamayınca çevredeki köylerde çalışmalara başlar. Bu durumdan rahatsız

olan Ankara'nın ileri gelenleri bir toplantı yaparlar ve bu toplantının sonunda Valiyi Padişaha şikâyet etmeye karar verirler. Toplantıda seçilen temsilciler telgrafhaneye giderek sarayla görüşmek isterler. Sadrazam Ferit Paşa'ya ulaşırlar ve Ankaralıların Zat-ı Şahane ile mühim bir meseleyi görüşmek istediklerini bildirirler. Ferit Paşa, halkın doğrudan Zat-ı Şahane ile görüşmeyeceğini, dileklerini kendisine bildirirlerse Padişaha arz edeceğini söyler. Temsilciler ısrar eder.

Temsilciler adına konuşan Hoca Atıf Efendi hiddetlenerek:
"Senin gibi Sadrazamı da, senin padişahını da Ankaralılar tanımıyor."
diye son sözü söyler.

Ferit Paşa kabul etmez. Temsilciler adına konuşan Hoca Atıf Efendi hiddetlenerek:

"Senin gibi Sadrazamı da, senin padişahını da Ankaralılar tanımıyor." diye son sözü söyler.

Ankara, İstanbul ile olan bağıni koparmıştır. Bu telgraf, Anadolu'nun Padişaha çektiği ilk isyan telgrafıdır. Bu hareket, o günün şartları içinde idam fermanını imzalamak demektir. Çökmek üzere de olsa hâlâ İstanbul hükümeti vardır.

Sivas Kongresi toplanmıştı ama henüz kamuoyuna duyurulmamıştı. Öte yandan işgal güçleri tutuklama ve sürgün için bahane arıyorlardı.

"Gari bıçak kemiğe dayanmıştı."

Ankara artık safını seçer. Derhal Sivas'a durum bildirilir. Bundan sonra olaylar hızla gelişir. Ankaralılar, çeteler kurarlar. 19 Eylül'de bu çetelerden biri Ankara kazalarını dolaşan Vali Muhittin Paşa'yı tutuklayarak Sivas'a götürür ve Mustafa Kemal Paşa'ya teslim eder.

Damat Ferit Paşa Hükümeti düşer, yerine Ali Rıza Paşa kabinesi kurulur. Yeni hükümet Ankara'ya yeni bir vali tayin eder:

Eski Bitlis Valisi Ziya Paşa.

Yahya Galip Kargı

Oysa Ankaralı kararını vermiştir, İstanbul'un atadığı valiyi kabul etmeyecektir; valisini kendi seçer. Defterdar Yahya Galip (Kargı) Bey'i vali vekili olarak atar ve adını da koyar:

"Hakan!"

"Hakan" sözcüğü Padişah Vahdetin'in de kulağına gider ve çileden çıkar Padişah: "Ben varken Ankara'daki Hakan da kim oluyor?"

Yeni Vali Hakan, eski valinin hapsedtiği yüzlerce Ankaralıyı serbest bırakır. İstanbul hükümetinin tayin

ettiği yeni valiyi tanımadıklarını, kendi valilerini seçtiklerini telgrafla Sivas'a bildirir.

Ankara Müftüsü Rıfat (Börekçi) Efendi ve Belediye Başkanı Kütükçüzade Ali Bey, İstanbul'un tayin ettiği yeni valiyi haber göndererek "zinhar şehre girmemesini, yoksa Muhittin Paşa gibi tevkif edileceğini" bildirir. Öte yandan İstanbul'a telgraf çekerek yeni valiyi tanımadıklarını ve gelirse hapse atacaklarını bildirirler.

İstanbul Hükümeti, isyan bayrağını çeken müftüye kimin namına konuştuğunu sorduğunda Rıfat Efendi:

"Ben Yalnız değilim, arkamda koca Ankara var. Onların namına konuşuyorum." cevabını verir. Bu harekete çok sinirlenen Sadrazam, bu asi müftüyü tutuklama emrini vermekte gecikmez. Ekim ayı başında, Yunanların Türklere yaptıkları zulmü protesto için Ankara Vilayet Konağı

önünde büyük bir miting düzenlenir. Ankara, Milli Mücadelenin bağımsız yönetim kuran ilk kenti olmakla kalmamış, aynı zamanda moral gücü yönünden de kalesi olmayı başarmıştır.

Sivas Kongresi'nden sonra Milli Mücadele'nin merkezi için yeni bir yer aranmaktadır. Kasım ayı boyunca tartışmalar sürer. Merkezin İstanbul olarak kalmasını savunanlar olursa da, Heyet-i Temsiliye geçici merkez olarak Ankara'yı belirlemiştir. 16 Aralıkta Ankara'ya haber gider; Mustafa

Kemal 18 Aralık'ta Sivas'tan yola çıkacak, 24 Aralık'ta Ankara'ya varacaktır. Mustafa Kemal'in geleceğini duyan Ankaralıları, büyük bir heyecan ve sevinçle hazırlıklara başlarlar. Ankara'nın ileri gelenleri, halkın Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşlarını candan desteklediğini, İngiliz ve Fransız subaylarına göstermek istemektedirler. Çevre ilçe ve köylere haber yolları. Ankara yiğitleri olan seğmenler birer ikişer Ankara'ya gelir.

Seğmenlerin kenti Ankara bir Türk yurdu. Türk boyları, Ankara ve çevresine yerleşmişlerdir. Çevresindeki köy adları, Oğuzların yirmi dört boyunun adıdır. Seğmenlerin kenti Ankara, Anadolu'nun devletsiz kaldığı bir dönemde kendi cumhuriyetini kurar. Anadolu Selçuklularının yıkılışından Osmanoğullarının idaresine kadar geçen sürede Ahiler tarafından yönetilir. Seğmenler, Ahiliğin sivil savunma kanadıdır. Sivillerden oluşan ve gönüllü bir kurum olan Seğmen (Yiğit) Alayları, zorunlu durumlarda "kızılca günler"de ve çoğu kez savunma amaçlı olarak işlev görmüştür.

Seğmenlik geleneğinin köklü tarihinde son büyük Seğmen Alayının düzenlenişi ise 27 Aralık 1919'a rastlamaktadır. Anadolu işgal altındayken Mustafa Kemal Paşa'nın Ankara'ya gelmesi ve görkemli karşılanması, tıpkı Oğuz geleneğindeki gibidir. 27 Aralık milli bir galeyan anıdır ve bu özel

günde Seğmen Alayı kurulmuştur. Halk, Oğuz töresinde olduğu gibi liderini seçmiştir.

Mustafa Kemal Ankara'ya geliyor

Eski Türkler kızılca günlerde otağ önüne tuğ ve sancak dikerlerdi. Bu sefer otağ yerine Ulucanlar'daki Efeler Kahvesi'ne sancak dikilir. Sancağın dikildiğini duyan seğmenler akın akın

Seğmenler

Ankara'ya gelerek hanlara yerleşir. Seğmen Alayı kurulmuştur artık. Atlı seğmenler çakı gibi giyinmiş, tüfeklerini asmış, şal kuşaklarında hançerleri, çakmak çakmak gözleriyle, her gün özellikle İngiliz ve Fransız karargâhlarının önünden geçerek Ankaralıları cesaret veriyor, işgalcilerin yüreklerine korku salıyordu. Seğmenlerin bu yürüyüşünden etkilenen Ankaralıları da atlanarak onlara katılıyor. 27 Aralık Cumartesi günü öğleye doğru Seğmenler Alayı Ulucanlar'daki Efeler Kahvesi'nin önünde toplanır, Karaoğlan Caddesi'nden geçerek Hacı Bayram Camii'ne gelirler. Kafiye her

adım attığında halkın, dergâh mensuplarının, ellerinde bayraklar, başlarında öğretmenleriyle beraber ilkokul, ortaokul, meslek okulu öğrencilerinin katılımıyla büyür, büyür, büyür. Ulus'tan Dikmen sırtlarına kadar yol boyunca sıralanır Ankaralılar.

Saat üçü on geçe salâ ve ezan sesleri duyulur. Mustafa Kemal Dikmen sırtlarında, Kızılca Yokuş'un (Keklik Pınarı) başındadır. Onbinlerce kişi yollara dökülmüştür. Arabasından iner, kendisini karşılayan Ankara halkını selamlar.

Seğmenler yolun iki yanına dizil-

diniz?

"Vatan Millet yolunda can vermeye geldik!"

"Fikrinizde sabit misiniz?"

"Ant olsun!"

... ve, işte o zaman Mustafa Kemal'in gözleri yaşarır.

"Var olun yiğitler."

Zincir kabul etmeyen bu ulus, onun peşinde, ölüme bile, göz kırpmadan gidebilirdi. Türk halkı liderine lider de önderlik edeceği halkına kavuşmuştu. Artık geriye kalan yalnızca kazanılacak zafer olacaktı. •

cetinimir@butundunya.com.tr

Mustafa Kemal'i
karşılayan
Seğmenler

TIP DÜNYASINDAN KISA KISA

Prof. Dr. Yürük İyriboz

OYUN ve GÖZ SAĞLIĞI

Çocukların dışarıda daha çok vakit geçirmeleri miyopluğa önler.

GRİP AŞISI VE FAZLA KİLO

Aşırı kilo grip aşısının etkinliğini azaltır.

SÜTÜN İÇERİĞİ

İnek sütü içerdiği antibiyotikler ve insanlara zararlı hormonların yanı sıra çocuklarda demir eksikliğine de neden olabilir. Ayrıca vücutta fosforlarla birleşmesi, içeriğindeki kal-

siyumun emilim yoluyla ve kana geçmesini engeller.

Balık Yağı

Balıkyağında bulunan Omega3'ün endişeyi azaltıcı etkisi saptanmıştır.

SU VE KAN ŞEKERİ

Günde en az bir-iki bardak su tüketmemek kan şekerinin yükselmesine neden olur.

İnsülinin Hafızaya Etkisi

Şeker hastalarının kullandıkları insülin ileri yaşlarda az miktarlarda buruna sıkılarak kullanıldığında hafıza kaybını önlemektedir.

Aspirin ve Prostat

Aspirinin prostat kanserini önlemede oldukça etkili olduğu bilinmektedir.

UYKUSUZLUK

Araştırmalar uykusuzluğun kalp krizi riskini artırdığını göstermektedir.

BÜYÜK YAPITLARIMIZ

Konur Ertop

Köyden Kente Göçen

Bir Ailenin Akıl Almaz Serüveni

Memet Fuat

Soğukkanlı bir yazar olarak bilinen "nesnel eleştirmeci" Memet Fuat, Latife Tekin'le tanıştığı günlerden söz ederken, "Cinli bir kız'la karşı karşıya olduğumu anladım," demekten kendini alamamıştı.

1980'lerde edebiyat dünyamızda yankılar yaratan "Sevgili Arsız Ölüm" romanı için Memet Fuat'ın söyledikleri arasında şunlar da vardı: *"Bu 'cinli kız' Türkiye'de yaşayan insanların çok kalabalık bir kesiminden seçtiği kişilerin inançlarını, tutkularını, sevgilerini, öfkelerini, boş inanlarını, sürekli didişmelerini anlatırken, nerdeyse, ülkemizdeki akla aykırı yaşama biçiminin nedenlerini de sergiliyor..."*

Latife Tekin'in söz konusu romanı, dokuz yaşına kadar yaşa-

dığı köy çevresinden alınma anılar, izlenimler aktararak başlar. Esin kaynağı kendi köyü, Kayseri'nin Bünyan ilçesine bağlı Karacafenk köyüdür. Çocukluğundan söz ederken orada sedirlerin altında yaşayan perilerle, cinlerle oynadığını, evlerini gezdiğini, düğünlerine gittiğini söyler!

Küçük bir çocuğun düşlerini dolduran bütün bu masalsı varlıklar romanda köyün yetişkinlerini de günlük yaşamlarında kısıkvırak bağlamıştır. Romandaki küçük kız Dirmiş'i, Alacüvek köyünde, tam da Latife Tekin'in çocukluğunda yaşadıklarını andıran koşullar içinde buluruz.

Çalışmak için kente gidip gelen baba Huvat, her dönüşünde köylünün o güne dek görmediği araç-gereci getirerek çevresindekileri şaşırtır. Latife Tekin'in kendi babası da böyle biriymiş:

"İstanbul'da çalışıp köye torba dolusu parayla gelir, köyü başına toplar ve evi türlü aletlerle doldurur... Ne olduğu anlaşılmayan büyümler, zemberekli saat, radyo, gramofon, mavi kocaman bir yolcu otobüsü, patos, tulumba, kamyon ve traktör..."

Huvat'ın evlenip kentten getirdiği Atiye, köydekilere hiç benzemeyen biridir. Onun çevreye uğursuzluk getirdiğine inanırlar. Koyunlar art arda

ölmüş, çift sarı yumurtlayan tavuk yumurtadan kesilmiş, Huvat'ın annesi kaza geçirip ölmüştür... Atiye ahıra kapatılır. Oradayken doğurduğu Dirmiş'i de kimseye benzemeyen davranışları yüzünden, "cinli kız" diye dışlarlar.

Atiye, karşılaştığı her güçlüğü fallı, büyüyle alt etmeğe çalışır. Kocasını av düşkünlüğünden kurtarmak

Latife Tekin

için saçından teller koparıp hocaya okutur. Cinci Memet, doğacak kızının başına pek çok iş geleceğini söylediği için koca kız olduğunda bile Atiye'nin onu, neredeyse gözünün önünden ayırmayı, Dimit'i canından bezdirir. Kente göçtüklerinde kendini kitaplara kaptıran kızını bu tutkudan kurtarmak için dergâhlara taşır, kurşun döktürür. Kocasının, oğullarının bütün sorunları karşısında çözümünü boş inançlardan yardım umarak yakalamaya çabalar...

"Ben kitabımın belli bir yerinden sonra Marquez etkisini başka bir şeye dönüştürdüğüm kanısındayım..." —

Ailenin kentte bir gecekondu mahallesinde süren yaşamı, köydekinden farksızdır. Köydeki gerçekdışı, düşsel, büyüdü dünya, baba ile oğullarının geçim güçlükleri karşısındaki çırpınışlarında, Dirmiş'in gelişme yolunda attığı adımlarda, yazı yazarak kendini ispatlama çabasında da varlığını sürdürür.

Latife Tekin adını duyurduğunda bizde köyü anlatan zengin bir edebiyat oluşmuş, gecekondu çevresini konu edinen pek çok roman yayımlanmıştı. Ancak bütün bunlar köy yaşamına, nüfus göçüne, düzensiz kentleşmeye gerçekçi bir bakışla tanıklık ediyordu. Latife Tekin'in göz önüne serdikleri ise bu çevrede kök salmış halk inançları, ortak bilincaltın-

da birikmiş akıl dışı varsayımlardır. Yapıtında kullandığı dil ve anlatım, Latin Amerika kaynaklı büyü gerçeği anlatıma benzetilmişti, kendisi ise bu konuda; "Ben kitabımın belli bir yerinden sonra Marquez etkisini başka bir şeye dönüştürdüğüm kanısındayım (...) Belki kitabımın ilk sekiz sayfasında Marquez etkisi var (...) Marquez'e belki de minnet borcum var. Yani yolu açmama yardım etti, ama temel ilkeleri Marquez'den aldığıma inanmıyorum. Bana asıl yolu açanın bir dolu yazar -sadece roman yazarı da değil- araştırmacı ve aydının ortaklaşa oluşturdukları bir düşünce birikimi olduğuna inanıyorum." diyecekti.

Kolombiyalı meslekdaşının "Yüzyıllık Yalnızlık" romanından esinlenmiş yazarımızı besleyen asıl zengin kaynak ise, bizim halk anlatısı geleneğimizeydi. Anlattıklarında Dede Korkut kitabından meddah öykülerine uzanan derin izler vardır.

Örneğin, canını almaya gelen Azrail'le Deli Dumrul'un arasında geçenler, romanda ağır bir hastalığa yakalanmış Atiye'nin ölüme karşı direnişini anlatan sayfalara esin kaynağı olmuştur:

"(Azrail) Atiye'ye vaktinin geldiğini bildirdi. Çocuklarını uyandıracak, onlarla sarılıp koklaşacak kadar Atiye'ye zaman verdi. Atiye, Azrailin ellerine sarıldı. Kocasıyla helalleşmeden alıp kendini götürmemesi için yalvardı. Oğlu Seyit'in askerden gelmesini beklemesini istedi."

Azrail'in aldığı emri yerine getirmeye çalışması, Atiye'ninse asıl emri verene başkaldırması anlatılırken, romancının sesinin, Dede Korkut öyküsündeki sesle bütünleştiği görülür:

"Atiye'nin Azraille kavgaya tutuşması, kendisine karşı inancını bozması Allah'ın gücüne gitti. Azrail'e Atiye'nin başından geri çekilmesini emretti. Atiye'ye, 'Sancıları ve yaralarıyla yaşama' cezası verdi. Atiye, Azrail başından çekilip gidince derin bir soluk aldı. Korkuyla başına toplanan çocuklarına Azrail'in gelip kendini yokladığını, ama arsızlıkla Azrail'in elini boş çıkardığını söyledi. Yatıp uyumaları için tembihledi. Baş boşalınca usulca elini yüreğinin üstüne koydu. Yüreği, 'Yoruldu! Yoruldu!' diye eline vurdu. Atiye, 'Sesin kopsun geberesice!' diye yüreğini azarladı.

Elini yüreğinin üstünden kaldırıp sırtına dayadı. Sırtında sancıyan yerleri avuçladı. O gece sabaha kadar sancıdan uyuyamadı."

Masallardan beslenen izlekler, bütün anlatı boyunca birbirini izler: Dirmit köyündeyken gülle, rüzgârla, bahçedeki tulumbayla; gecekonduya yerleştikten sonra kentle, parktaki kuşkuşotuyla konuşur. Ailenin kente göçtüğünden sonra işleri bir türlü yoluna girmez. Huvat, "yeşil kitaplara" kapılıp "sakallı Hoca"nın ardında sürüklenir. Seyit, suçla bulaşır, vurulur. Ailenin en küçük oğlu Mahmut da ağabeyinin izinden gider. Gençlerin ulaşmak istediği yaşam biçimi, özentî ürünüdür:

Saçlarını uzatan Mahmut gitar çalmaya kalkar, okuduğu çizgi roman-

Masallardan beslenen izlekler, bütün anlatı boyunca birbirini izler: Dirmit köyündeyken gülle, rüzgârla, bahçedeki tulumbayla; gecekonduya yerleştikten sonra kentle, parktaki kuşkuşotuyla konuşur. —

dan esinlenerek “Bil Kit” diye anılmak ister. Halit köşe dönmeye çabalayan anlayışın temsilcisidir.

Halit’in köyde, görmeden evlendiği karısı Zekiye ise, sürüklendiği yaşam koşulları içinde mutsuz ev kadını olup çıkmıştır. Dirmit’i okuduğu kitaplar, “cam ayakkabılı, upuzun saçlı kızların, şövalyelerin, şeytan adalarının, define avcılarının...” dünyasına sürükler. Ancak onun başkalarına hiç benzemeyen davranışları, ailenin tepkileriyle karşılaşır:

“Allahın gökte duran yıldızıyla, yerden kaynayan suyuyla uğraşıp durduğu için yedi gün, evin içinde kimseyle konuşmama cezası verildi.”

Atiye, kızına, “Oku, başını kurtar, kimseden hayır yok, bilesin” diye öğüt verdiği halde onun, okuduğu kitaplara benzer şeyler yazmaya kalkmasına, evde hep birlikte karşı çıkarlar. O da onlara seslenen upuzun bir “mektup” yazmaya başlar. Günler geceler boyu sürer yazması. Doldurduğu kâğıtları birbirine ekleyip bir bölümünü bir gece odanın içine

asar, çivilere takar. Sabahleyin, “Mektubun gerisi nerde kız?” diye kaldırırlar:

“Dirmit eliyle damı gösterdi. Halit dama çıktı, mektubun gerisini bulamadı. Kiremitlerin altına, bacadan içine baktı. Dama dört döndü. Neden sonra upuzun ak bir şeridin şehrin üstünde

dolaştığını gördü.”

Artık genç bir kız olan Dirmit yazma sanatının gizlerini kavramaya çalışır. Ana kaynağın sözcükler olduğunu düşünür:

“Dirmit o günden sonra hep sözcüklerden bir yorgana sarıldı. Sözcüklerden bir yatağın üstünde uyudu. Sözcüklerden yapılmış bir sandalyenin üstünde oturdu. Atiye, günleri sayılı binlerce sözcük oldu. Huvat, sözcük dolu şişelere baktı. Nuğber, sözcük bekledi. Zekiye, sözcük ağladı. Seyit, bembeyaz takma sözcükten dişleriyle güldü. Mahmut, dilini dişlerinin ardına dayayıp sözcük çaldı. Halit, sözcükleri duvarlara vurdu. Dirmit, ne yana bakacağını, hangi birini yazacağını şaşırırdı. O şaşkın şaşkın dolanıp gezinirken bulutlardan sözcük yağdı. Musluklardan sözcük aktı. Akan sözcük, yağın sözcük, bakan sözcük, ağız üstü divana kapaklanan sözcük Dirmit’in kafasının içinde bir toplu kargaşaya dönüştü. Ama bir türlü şiire dönüşmedi.”

Dirmit’in bulduğu çıkış yolu, gerçekte tam da romancının izlediği yol-

dur: "Yüreği ne yap dediyse onu yaptı, yüreği nereye git dediyse oraya gitti, yüreği ne diyse onu dedi."

Dirmit yazı dünyasına girerken Atiye, çevresinde dolaşıp duran Azrail'e direnmeyi artık bırakır. "Ruhu avuçlarının içinde uçup gitmek için çırpınırken", Tanrı'ya çocuklarının sonunun ne olacağını sorarak olup bitecekleri bir bir öğrenir! Kendisinden geriye kalanın ise, bireyleri birbirine bağlayan derin bir sevgi olduğu gözlenir:

"(Dirmit'in) baktığı yerde kıpkırmızı bir karanfil açtı. Dirmit bir şüpheye gözlerini kırptı. Yavaşça yerinden kalktı, kırmızı karanfili duvardan alıp göğsüne taktı."

Latife Tekin Türk toplumunun

hareketli bir gelişme döneminde edebiyat yolculuğuna köy ve gecekondu çevresini konu edinerek adım atmıştır. Ancak alışılmış biçimde yalnız dış gerçekliğe bakmakla yetinmemiştir. Gözlerini eğitimden uzak kalmış, akıl çağına ulaşmakta gecikmiş halkın,

Latife Tekin Türk toplumunun hareketli bir gelişme döneminde edebiyat yolculuğuna köy ve gecekondu çevresini konu edinerek adım atmıştır.

karanlıkta kalan iç dünyasına, boş inançlarına yöneltmiştir. Anlattığı dünyada yaşayagelen ortak bilinçaltını, zengin anlatı geleneğinden yararlanarak ortaya koymuş, yeni edebiyatın gelişme çizgisinde "büyülü gerçekçi" anlatım biçimine öncülük etmiştir.

konurertop@butundunya.com.tr

● "Bayan Brown, doğum gününüz ne zaman?"

"15 Mart, efendim."

"Hangi yıl?"

"Her yıl..."

● "Bize olay olduğu sıradaki ruh halinizden söz eder misiniz?"

"Üzerimde Gucci takımım, ayağımda Reebok'larım vardı, efendim."

● "Şu an sizinle yaşayan oğlunuz, kaç yaşında?"

"35 ya da 38... Şey... Emin değilim."

"Ne zamandır sizinle yaşıyor?"

"45 yıldır, efendim."

Mahkeme Soruları!

● "Eşiniz bu sabah uyandığında size ilk söylediği ne olmuştu?"

"Ben neredeyim Joan?"

"Bu sizi neden üzdü, Joan?"

"Benim adım Mary, efendim."

● "Bu rahatsızlığın sizin hafızanızı olumsuz etkilediğini söyleyebilir miyiz?"

"Evet, efendim."

"Mahkemeye bunu biraz daha açıklayabilir misiniz?"

"Unutuyorum, efendim."

"Demek unuttuğunuz birşeyden örnek verebilir misiniz?"

Çok sevdiği çocuklar düşlerini sevgiyle beslesinler diye "yazar dede"
Muzaffer İzgü'den hem okul öncesi hem de ilk okuma dönemi için...
Rengârenk, cıvıl cıvıl, oyun ve bilgi dolu öyküler... Kedicik Patileri Minicik

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

DİNLEMİYİ BİLİYOR MUYUZ?..

Dinleme, ses dalgalarının kulağımıza yansımaları, yani işitme demek değildir. İşitme pasif bir olaydır.

Televizyondan yayımlanan müziği işitiriz ama o ses, gazetede ilgimizi çeken bir yazıyı okumamıza engel değildir; çünkü o an dikkatimiz gazetede yazıya odaklanmıştır, müziğe değil. Okumakta olduğumuz gazeteden başımızı kaldırıp dikkatimizi müziğe yöneltirsek, o za-

man dinleme eylemi devreye girer.

O nedenle diyoruz ki, dinleme aktif bir süreçtir; işitilen şeye kulağımızla, beynimizle bilinçli olarak katılma eylemidir.

Yakın zamana kadar dinlemeye ilişkin bilimsel veriler pek fazla değildi. Ancak dinlemenin, anlama, bilgi

edinme ve öğrenmenin önkoşulu olması nedeniyle, son zamanlarda yapılan araştırmalardan ilginç veriler elde edilmiştir. Örneğin, Detroit okul müfettişlerinden Paul T. Rankin'in değişik işkollarında yaptığı bir araştırma göstermiştir ki, günün uyanık geçirilen saatlerinin % 75'i sözlü iletişim ile geçiyor ki bunun % 30'u konuşma, % 45'i dinlemedir.

Minnesota Üniversitesinden Dr. Ralph Nichols ve Leonard Stevens'in binlerce öğrenci (denek) üzerinde

...dinlemenin bir us gücü, bir kavrama yeteneği olduğu ve bu yeteneğin, dikkatin bir konu üzerinde toplanıp yoğunlaştırılmasına yönelik uygulamalarla geliştirilebildiği kanıtlanmıştır.

yaptıkları bir test sonucunda, bir insanın her türlü dinletinin ancak yarısını dinleyebildiği saptanıyor.

Yine aynı Üniversitede yapılan bir diğer araştırma ile, dinlemenin bir us gücü, bir kavrama yeteneği olduğu ve bu yeteneğin, dikkatin bir konu üzerinde toplanıp yoğunlaştırılmasına yönelik uygulamalarla geliştirilebildiği kanıtlanmıştır.

Bu amaçla açılan "dinleme eğitimi kursları" başarılı olmuş ve katılımcı-

larda ortalama %25'lik bir gelişim saptanmıştır.

Bir diğer araştırmaya göre de dinlemede en önemli öğe "ilgi" dir. Dinleyen kişi, dinlediği konuşmada ilgisini çekecek, yararlanabileceği bir şey arar; bulabiliyorsa dikkatini yoğunlaştırarak izlemeyi sürdürür ki bu süre de ancak 18-20 dakika kadardır. Bu süreden sonra dinleyenin beyninde kısa devreler oluşmaya başlar. Dikkat yön değiştirir, insan kendi içine, günlük sorunlarına yönelir. Bu andan sonra konuşmacı, karşı ucu kapalı bir telefonla konuşuyor gibidir. Almanya'da NATO okulunda değişik ülke subaylarına ders veren bir öğretmen, dikkatin dağılmaması ve anlatılanın etkili bir şekilde dinlenebilmesi için dinleyici kitlesinin "yoğun dinleme" süresinin ortalama 15-18 dakika olabileceğini söyler ve katılımcı subayları oldukları yerde ayağa kaldırır, kollar yukarıda gerinip esneme hareketleri yaptırarak onları rahatlattıktan sonra dersine devam eder.

Bu eğitime katılan ve konuşma arasında böyle bir hareketin konuya ilgiyi arttırdığını yaşayarak öğrenen genç bir subayımız, dönüşte İzmir NATO karargâhında görevlendirilir. Bir gün karargâhta değişik uluslardan, değişik rütbede subaylara bir sunum yapması gerekir. Sunum sırası kendisine geldiğinde, kendinden önce yapılan konuşmalar nedeniyle yoğun dinleme süresinin fazlaca aşılmış oldu-

Dinleyen kişi, dinlediği konuşmada ilgisini çekecek, yararlanabileceği bir şey arar; bulabiliyorsa dikkatini yoğunlaştırarak izlemeyi sürdürür ki bu süre de ancak 18-20 dakika kadardır.

ğunu gören genç subayımız, sunumuna başlamadan, bütün dinleyicileri ki aralarında yabancı generaller de bulunmaktadır, bir dakika ayağa kalkmaya davet eder, esneme ve gerdirme hareketleri yaptırıp oturmalarını sağlar ve ardından çok başarılı bir sunum yapar. Bu girişimi ve başarılı sunumu nedeniyle, dinleyiciler arasında bulunan en yüksek rütbeli komutanımızın da takdirini kazanır.

“Etkili Konuşma ve Sosyal İletişim” seminerlerimde sunuş yaparken dikkatinin dağıldığını gördüğüm katılımcılara konuşmamla ilgili sorular sorarak dikkatlerini uyanık tutmaya çalışırım. Çünkü, sağlıklı bir anlama, sağlıklı dinlemeyi gerektirir.

Bizim aydın kişilerimiz, genellikle dakikada 80-90 sözcüklük (ortalama

250 seslem / hece) bir hızla konuşur. Geçmiş yılların ünlü politikacılarından Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu ile Osman Bölükbaşı'nın konuşma hızı 100 sözcük dolayında; Gökhan Evliyaoğlu ise 120 -130 sözcüklük hızla konuşurdu. Feyzioğlu kitabı (kitap okur gibi) çok düzgün; Bölükbaşı da söyleşir gibi konuşur ama her ikisi de dikkat ve ilgiyle dinlenirdi. Evliyaoğlu ise akıcı ama çok hızlı konuştuğundan dinleyeni yorar, dikkatlerin dağılmasına neden olurdu.

Ortalama konuşma hızlarına karşılık, düşünme ve algılama hızı bunun çok üzerindedir. Güvenilir araştırmalar bu hızı 400-600 sözcük olarak saptamışlarsa da bunun 800 sözcüklük bir hızla ulaştığı da savunulur. Konuşmacının konuşma

hızıyla dinleyeninin düşünme hızı arasındaki bu ‘anlık’ boşlukların değerlendirilme biçimi, dinleme tekniği yönünden çok önemlidir.

Kendini beğenmiş ya da önyargılı bir dinleyici, eleştirel düşüncelerle dinliyor o boşlukları, konuşmacının açıklarını yakalama ve onu küçük düşürücü sorular sorma hazırlığıyla doldurur. Aksine, önyargılardan uzak, iyi niyetle ve bir şeyler öğrenmek amacıyla dinliyor, bu boşluklarda yapacağı değerlendirmelerle konuyu daha iyi kavrayabileceği gibi göstereceği ilgi daha canlı ve daha sıcak olacağından konuşmacıyı da rahatlatır, yüreklendirir, gayrete getirir.

Eski bir söz vardır: Konuşmacının diline belagat, dinleyeninin dikkatinden gelir.

“Onestes” adlı ağılatısında (trajedi) Euripides, “Bilge adamdı, başkalarını dinlemesini bilirdi” der.

Dinlemek, bilgece bir yetenektir.

Eski bir söz vardır:
Konuşmacının diline
belagat, dinleyeninin
dikkatinden gelir.

Bu açıklamaların ışığında iyi bir dinleyici olmanın ilkelerini şöyle sıralayabiliriz:

I- Dinlemeye hazır olma:

A) Bedensel hazırlık.

- Yorgun olmamalı
- Çok aç ya da tok olmamalı
- Tuvalet gereksinimi giderilmiş olmalı
- Konuşmanın yapıldığı yer çok sıcak veya çok soğuk olmamalı
- Işığın göz almadığı, konuşmanın iyi duyulduğu rahat bir yerde oturulmalı.

B) Düşünsel hazırlık.

- Düşünce gücü canlı ve diri olmalı, uykulu olmamalı
- Konu üzerinde ön bilgi edinilmeli
- Çevrede dikkat dağıtacak nesnelerle ilgi kesilmeli.

C) Araç hazırlıkları.

- Not almak için gerekli kağıt kalem gibi araçlar al altında bulundurulmalı

- Gözlük kullanılıyorsa unutulmamalı.

II-Duygusal hazırlık:

Ülküsel (ideal) bir dinleme, karşılıklı saygıya dayanır. İki taraflı olgunluk, anlayış, hoşgörü ve alçakgönüllülük önkoşuldur.

III-Dikkatin yoğunlaştırılması:

Dikkat, duygu ve düşüncelerin belirli bir konu üzerinde yoğunlaştırılması-

dır. Devamlı değişkenlik gösteren dikkat, belirli sürelerle yükselir, alçalır. Onu konuşma boyunca hep aynı düzeyde tutmak olanaksızdır. Dinleyenin güncel sorunları yanında konuşanın giyiniş, davranışları, anlatım biçimi veya çevredeki bazı uyumsuzluklar, dikkatin dağılmasına neden olan etkenlerdir. Dikkatin olabildiğince canlı tutulabilmesi için ilgiyi, bu dış etkenlerden kurtarıp konu üzerinde yoğunlaşmaya çalışılmalıdır.

IV- Konudan konmak:

Yukarıda, dinleyenin düşünme hızının konuşmacının konuşma hızından daha hızlı gerçekleştiğini yazmıştım. Bu arada meydana gelen boşluk, dinleyenin amacına ve kişiliğine göre şöyle veya böyle ama kesinlikle doldurulur, doğa kanunu gereği: “Doğa boşluğu sevmez.”

Dinleme, o anda konuşmacının söylediklerini düşünüp söyleyecekleri şeyleri önceden kestirmeye çalışarak sürdürülürse us gücü (zihin) konudan kopmaz.

V- Ana düşünceyi saptamak:

Konuşmayı tümüyle kavramaya çalışmak, verilmek istenen asıl bilginin gözden kaçırılmasına neden olabilir. Yapılması gereken, ana düşünceyi saptayıp ayrıntılardan arındırabilmektir. Bunun için de konuyu iyi kavramak gerekir.

VI- Not alma:

İyi bir dinleyici olmada not tutabilmenin büyük payı vardır.

Not tutan kişinin dikkati devamlı uyanık kalacağından dinlemenin etkinliği artar. Alınan notlar, konunun

daha iyi anlaşılmasına ve unutulmasına yarar.

Latinlerin ünlü bir deyiş, vardır: Verba volant, scripta manent (Söz uçar, yazı kalır).

Notlar, özet olarak; ana noktalar belirtilerek; başlıklar saptanarak; kendince önemli görülen yerler belirtilerek tutulur.

Dinleyenin güncel sorunları yanında konuşanın giyiniş, davranışları, anlatım biçimi veya çevredeki bazı uyumsuzluklar, dikkatin dağılmasına neden olan etkenlerdir.

Dinleme Türleri:

I- Öğrenme amacıyla dinleme: Konuşma baştan sona dikkatle dinlenir, bilgi edinilir.

II- Eleştirel amaçlı dinleme: Dikkatle izlenir, görüşler tarafsız yorumlanır, konunun eleştirisi ve tartışması yapılır.

III- İstekli dinleme: Konuya duyulan ilgi nedeniyle istekle dinlenir, ana düşünce çabuk kavranır ve yararlanır.

İstekle dinlemesini bilen kişi herkes tarafından sevilmele kalmaz, en kötü konuşmacıdan bile bilgi dağarcığına katacak bir şeyler bulabilir.

IV- Konuşmacıya duyulan

yakınlık nedeniyle dinleme: Konudan çok konuşmacıya duyulan yakınlık nedeniyle sempati ile dinlemede de konuşma beğeniyle izlenir ve yeterince yararlanır.

Dinleyici Türleri:

I- Öğrenmeciler:

Konuşmacının düşüncelerinin doğru- luğuna inanan, not tutarak dinleyen ve görüşleri benimseyenler.

Nasrettin Hoca'ya "Adam olmanın yolu nedir" diye sormuşlar. "Söylediği sözü kulağıyla işitmeli; bilenler söylerken can kulağıyla dinlemeli" demiş. (Perteve Naili Boratav, Nasreddin Hoca, Ed. Der. Ankara, 1996)

II- Bilgi edinmeciler:

Genel kültürünü artırmak ya da o konuda bilgisini geliştirmek için alçak- gönüllükle dinleyenler.

Ünlü İngiliz tarihçi Jones Stuart (1876-1939) "Hoşgörü ve saygıyla dinlemek, iç zenginliğinin en güzel belirtisi ve bilgilenmenin en büyük destekcisidir" der.

III- Ben bilirimci, art niyetli, peşin hükümlüler:

Konuşmacının zaman kaygısıyla girmedikleri ayrıntıları ya da gereksiz görüp atlattığı veya söylemeyi unuttu- ğu kısımları yakalayıp soru sormak bahanesiyle dile getirip bilgiçlik tas-

layanlar.

IV- Gösterişçiler (Kişisel veya giyimsel): Kendisini veya giyimini çevreye göstermek ve caka satmak için, "Ben de konferansları ilizliyorum" havası verip konuyla ilgilenmeyenler.

Dinlenilmek istiyorsanız dinleme- sini biliniz.

DİNLE !..

*Sana, beni dinlemeni söylediğimde
Bana öğüt vermeye başladın
Söylediğimi de yapmadın.
Sana, beni dinlemeni söylediğimde
Bana, "niye?" demeye başladın
Duygularımı ayaklar altına aldın.
Sana, beni dinlemeni söylediğimde
Kendini buna zorunlu duyumsadın
Sorunlarımı çözmeği ister gibi davrandın.
Dualar belki yardımcı olabilir
Ama, Tanrı öğüt vermez, suskundur
Durumları düzeltmeye çalışmaz
O, yalnızca dinler ve işinizi kendinizin
çözümleyeceğinize inanır.
Öyleyse lütfen bana kulak verin ve dinleyin
Eğer konuşmak istiyorsanız
Birkaç dakika söz sıranızı bekleyin
O zaman, ben de sizi dinleyeceğime söz
veriyorum.*

(Leo Buscaglia, Birbirimizi Sevebilmek)

orhanvelidedeoglu@butundunya.com.tr

KURLAR ve KASAPLAR

Öğretmen sınıfta ders anlatıyordu. Bir ara arka sırada oturan öğrencilerden birini işaret ederek: "Söyle bakalım oğlum, köylüler kurtları niçin öldürürler?"

"Kuzuları öldürdükleri için, efendim."

Ön sıralarda oturan Ayla, hemen atıldı:

"Öyleyse kasapları niçin öldürmüyorlar?"

Kara Yorgi

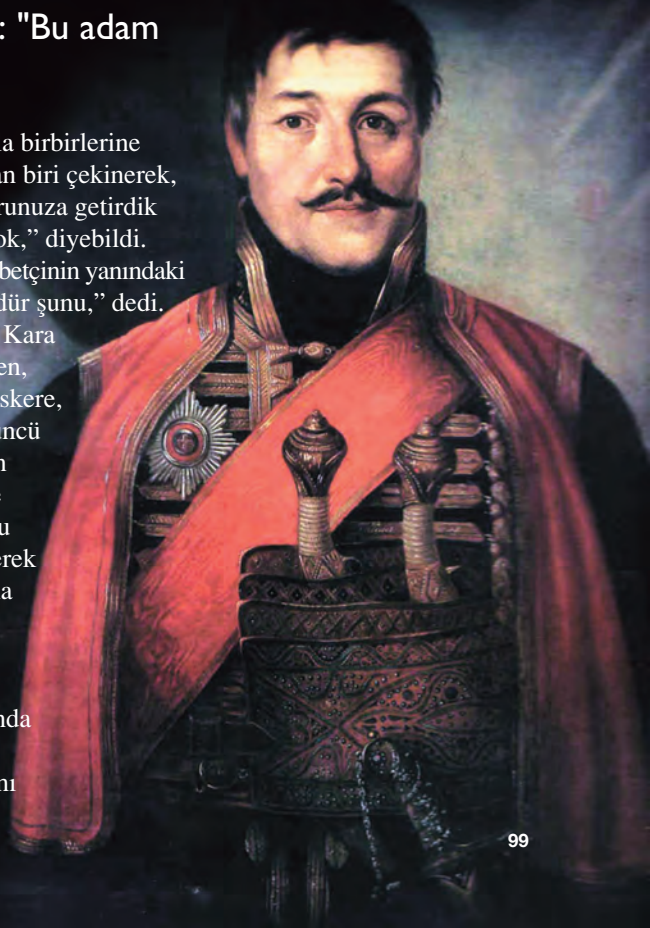
Sırpların “karizmatik” liderlerinden Kara Yorgi (Kara Yorgi Petroviç) babası karşısına geldiğinde şöyle bir suratına baktıktan sonra nöbetçilere döndü: "Bu adam ne yaptı?"

Nöbetçiler şaşkınlıkla birbirlerine baktılar. Aralarından biri çekinerek, “Siz istediniz huzurunuzla getirdik efendim, yaptığı bir şey yok,” diyebildi.

Kara Yorgi, söz alan nöbetçinin yanındaki diğer askere dönerek, “Öldür şunu,” dedi.

Asker şaşkın bir halde Kara Yorgi’nin suratına bakarken, Yorgi bu kez bir sonraki askere, “Öldür şunları,” dedi. Üçüncü asker kendisinin de verilen görevi yapmaması halinde canının tehlikede olduğunu anladığından, kılıcını çekerek iki nöbetçinin de kafalarına sert iki darbe vurarak oracıkta öldürdü.

Kara Yorgi, sırmalı tahtında gerinerek, “Aferin,” dedi katil askere. “Şimdi babamı

dışarı çıkar, bana Yüzbaşı Miloseviç'i çağır."

Asker denileni yaptı. Miloseviç geldiğinde Kara Yorgi erkek kardeşiyle konuşuyordu. Kardeşi Kara Yorgi'ye babalarını bağışlaması için yalvarıyordu. Küçük Petroviç, babasının başına gelecekleri anlamış gibiydi. "Neden ağabey," diyordu. "Neden babamı kurtlar sofrasının ortasına atıyorsun? Neden onun senin hayata gelmesindeki rolünü reddediyorsun?"

"Götürün şunu asın. Babamı da idam mangasının önüne koyun ki, ibret olsun oğlunun asıldığını görmek benim ne kadar kararlı olduğumu da kanıtlayacaktır."

Neden anamızın hatırına onu baban olarak görmüyorsun? Osmanlı elçisiyle görüşmesinde ne gibi kötülük olabilir ki? Obrenoviçler sürekli Osmanlılarla irtibat halindeler. Kabakçı Mustafa isyanı nedeniyle Osmanlılar da zor durumda. Bize karşı eskisi kadar güç gösterisinde bulunamazlar. Babam biraz da bunun için Osmanlılarla irtibat haline geçti. Senin kara kafandan geçenleri biliyorum, ama benim cesedimi çiğnemenen babama dokunamazsın ağabey!"

Kara Yorgi koltuğunda biraz daha gerindikten sonra ellerini çırparak askerleri çağırdı.

"Tamam," dedi. "Senin cesedini çiğner babamın cezasını öyle veririm."

Kardeş Petroviç buz kesmişti. İçeri doluşan askerlere Kara Yorgi hiç te reddüt etmeden emrini verdi:

"Götürün şunu asın. Babamı da idam mangasının önüne koyun ki, ibret olsun oğlunun asıldığını görmek benim ne kadar kararlı olduğumu da kanıtlayacaktır."

Kara Yorgi suskunluğa bürünürken, dışarıdan babasının yalvarma sesleri geliyordu. Ama Yorgi dinlemedi. Bir saat kadar sonra, oğlunun idamını görmüş olan babası yine karşısındaydı. Kara Yorgi'de en ufak bir yumuşama yoktu. Babasının çenesindeki sakallarından tutarak başını yukarı kaldırdı ve son kez suratına baktı. "Baba," dedi. "Sana biraz daha merhametli davranacağım. Asılmak

nedir bilir misin baba? Bir ipin ucunda dakikalarca can çekişmektir. Sen buna layık değilsin. O yüzden senin ölümünü çok daha çabuk gerçekleştirecekler. Seni kurşuna dizecekler baba, kurşuna dizecekler!"

Tüyler ürperten bir kakhahadan sonra nöbetçilere babasını huzurundan almasını için başıyla işaret etti. Askerler ne yapacaklarını biliyorlardı. Baba Yorgi'yi sarayın avlusuna götürüp kurşuna dizdiler.

Sırbistan'da iki aile arasındaki kavga yüz yıllardır sürüyor. Bunlardan biri babasını ve kardeşini gözünü kırpmadan ölüme gönderen Kara Yorgi'nin bağlı bulunduğu Karayorgeviç ailesi,

diğeri de Obrenoviç ailesi... 1817 yılında Miloş Obrenoviç'in "KaraYorgi" diye bilinen Karayorgi Petroviç'i öldürtmesiyle Obrenoviç hanedanına geçen Sırp hükümdarlığı, hâlâ Kara Yorgi'nin torunlarını bekliyor.

Peki ama, nedir bu iki aile ve Sırp tarihinde ne derece önemliler?

Kara Yorgi; cahil, pasaklı ve acımasız bir adam olmasına rağmen müt-hiş bir "karizmaya" sahipti.

Sırbistan'da 1800'lü yılların başına kadar bu kadar büyük siyasi cınayetler, darbe girişimleri olmamıştı. Sırbistan ve daha sonra da onu da içine alan Yugoslavya'da yüz yıldan fazla süre içinde yirmi darbe girişimi gerçekleştirilmişti.

Karayorgiyeviç ailesinin iktidarda olduğu dönemler Sırp lar için pek mutlu yıllar olmadı. Özellikle Kara Yorgi ile başlayan zulüm ve istibdat dönemi daha sonraki yıllar için de bir referans kaynağını oluşturdu.

Ortadoğu bölgesinin kangreni olan "darbeler" silsilesi, eski Yugoslavya bölgesinde de yıllarca sürüp gitti. Mareşal Tito'nun yönetimi ele geçirmesi ve tüm Yugoslavya bölgesini birleştirmesiyle bu "silsile" duruldu gibi görünse de, Tito'nun ölümüyle eski günlerine döndü.

Sırbistan, Osmanlı döneminin tüm etkilerini taşıyordu o sıralar. Kara Yorgi ve ekibi işbaşına geldiğinde, dört yüz yıldır Osmanlı eyaleti olan bu küçük ülke; ince minareler, kırmızı kiremitli evler, şalvar giyen köylüler ile

Ruslarla Bükreş
barış anlaşmasını
imzalayan
II. Mahmut

doluydu. İşte tam bu sıralarda da Obrenoviç hanedanı da pusuda bekliyor Karayorgeviç ailesinin hata yapmasını bekliyordu.

Ruslardan aldığı destekle Kara Yorgi 1806 yılında Belgrad'a girdi. O sıralarda devam eden Osmanlı-Rus savaşı sırasında Belgrad Kara Yorgi'nin önderliğindeki isyancıların elinde kaldı. II. Mahmut'un uzun süren saltanatı sırasında Osmanlı İmparatorluğu ile Ruslar arasında Bükreş anlaşması imzalandı ve Rus-Osmanlı savaşı sona erdi. Osmanlılar Belgrad'ı yeniden ele geçirince, Kara Yorgi canını kurtarmak için Avusturya'ya kaçtı. Osmanlılara karşı isyan eden Yunanların kurduğu bir derneğin üye-

leriyle ortak çalışmalara girdi. Onların da yardımıyla 1817 yılında tekrar Sırbistan'a dönüş yaptı. Bu sırada Miloş Obrenoviç ise Osmanlılarla bir anlaşma yapmış ve kendini Sırp prensi olarak kabul ettirmişti. Eşyanın tabiatına uygun olarak da Sırbistan'a giriş yapan Kara Yorgi'yi daha hareket etmeye bile fırsat bulamadan, 1817 yılında öldürttü.

Miloş Obrenoviç, 1817 tarihi iti-

barıyla Sırbistan'da iktidarı eline geçirdi, ama Karayorgeviç ailesinin etkinliğini sonlandıramadı.

1945 yılına, yani Sırbistan'da monarşinin sona ermesine kadar krallık birkaç kez Karayorgeviç ile Obrenoviç hanedanı arasında el değişti.

Bu karmaşıklık günümüzde de sürmekte... •

mumtazidil@butundunya.com.tr

Kendiliğimizden Berrak Olabiliriz

Hiç şöyle bir çiçeğe yakından ve dikkatle baktığınız oldu mu? Eğer baktıysanız herşeyin nasıl ve ne denli düzenli ve kesin olduğunu şaşarak gözlemlemiş olmalısınız. Ama yine de çiçekte büyük bir tazelik yumuşaklık, hoş giden birşey, nefis bir koku vardır. Bir kimse yaşamını düzene koymaya çalışırsa son derece kesin bir düzen kurabilir ama yaşamı tıpkı çiçeklerdeki gibi hiçbir çaba olmadığı zaman meydana çıkan o tatlı yumuşaklığını yitirir. İşte karşımıza çıkan güllük burada... Yani hiçbir çaba olmadan nasıl düzenli, berrak ve içtenlikli olabiliriz? Sorun bu.

Düzenli olmak, tertipli olmak bir çaba sonucu olunca insanın ufkunu daraltıyor. İnsan nasıl olur da bir yandan yaşamın yaratıcı coşkusunu yaşar,

duyguları içtenlikli kalır, geniş görüşlülüğünü sürdürür, öbür yandan da yaşamında düzenli kesin ve düşüncelerinde berrak olabilir? Bence çoğumuzun bunu başaramamamızın nedeni hiçbir şeyi derinlemesine hissetmememiz, hiçbir konuya tam anlamıyla zihnimizi ve gönlümüzü vermememizdir. Bir kez o dik tüylü kuyruklarıyla ve o harikulade kürkleriyle iki kızıl sincabın bir ağaçta bir aşağı bir yukarı birbirlerini kovaladıklarını, durup yaşamın keyfini çıkarmak için on dakikadan fazla seyretilmişim. Biz herşeye karşı derinlemesine duyarlı olmazsak bu yaşamın keyfini, bu yaşama sevincini yaşayamayız. Bu duyarlılık için de içimizde çok şiddetli bir istek olmalı. Bu şiddetli istek iyilik yapma ya da kimi düzeltmeler, iletirmeler yapma isteği değil, herşeyi derinlemesine algılama isteğidir. •

Krisnamurti'den... Gönderi: E. CİHAT AYDOĞAN

Külleri Eşeledikçe

Türk Sporunun yeterince önemsenmeyen, ayırına varılamayan, tozlanmaya prangalı geçmişi, "olmalıydı, olabilirdi" gibi geri dönüşümlerle gündeme geldiğinde doğrusu içimiz parçalanıyor.

Yetişmekte olan bir sporcu-
yu, teknik direktörü ya da
spor adamını bilinçsizce yok
ettiğimizin tarihsel kanıtlarına baka
baka, hüznü yansıtan görüntüler gön-
deriyoruz. Geçmişten dersler çıkara-
madık, çıkarmaya da istekli değiliz.
Teknolojinin sunduğu bilimsel spor
oluşumunu belleklerimize enjekte
edemedik. Birkaç spor bilimcisinin

doğruyu, en doğruyu gösterme adına
verdiği uğraşı, adam sendecilik gele-
neksel uygulama yöntemleriyle göz
ardı ettik. Niye böyleyiz, bilemiyorum.
Neden sorumlu olmuyoruz veya so-
rumluluk almaktan korkuyoruz. İşte
önemli olan bu...

Dünyada bir benzeri olmayan, 19
Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, bir
zamanlar çok görkemli kutlanırdı ül-

Ünlü maratoncumuz: İsmail Akçay

kemizin her yerinde. Başkent Ankara bu günde bir sevgi ve duygu seline kapılarak coşardı. Halkımız, ünlü maratoncumuz İsmail Akçay'ın da yer aldığı 19 Mayıs Maratonu'nu sabırsızlıkla beklerdi. 42 kilometre, 1 metre 95 santimetrelik ulusal ölçümlü ve uzun soluklu yarış için başkent cadde-leri dolup taşardı. Maratona dünyanın en ünlü atletleri davet edilirdi. Sevgili İsmail Akçay, bu ünlüler arasında olağanüstü bir efor sunumuna karşın hep ikinci olurdu. Jandarma Astsubay İsmail Akçay'ın ikinciliği bizi mutlu ederdi ama kendisini asla.

Yine böylesine bir maraton yarışı sonrasında Akçay'la uzun bir söyleşide bulunmuş-tum. Balıkesir kentimizin Kesiveren köyünden, başkentten askeri okuluna girerek, bu denli bir yaşam biçimini seçen maratoncumuz, gerçekleri yalnızca gerçekleri söylemişti:

“Rakibim Avustralya'nın dünya çapındaki maratoncusu Clayton. Tam otuzuncu kilometreye dek birlikte koş-tuk. Sonra yanımdan bir yıldırım hı-zıyla uzaklaştı, yetişmem olanaksızdı. Çünkü, ben onunla birlikte koşabilmek için iki kısa adım atıyordum, o ise bir büyük adım. Benim asıl sorunun buy-du. Bana iki kısa adım yerine, bir uzun adım atma programı inatla uygulan-malıdır. Bir maratoncu benim gibi dar adımlar atarak ve rakiplerinden daha çok mesafeleri bu şekil koşarsa, başa-rısı benim yaptıklarımın bir benzeri olur.”

Akçay'ın bu söyleminin ayrır-dında olamadılar yıllarca. Tersine; 19 Mayıs Marato-nunu bir Türk atlet kazansın diye ya-bancı atlet davetlerini kısıtlar, ya da kalitesiz sporcuları getirerek, bu an-lamlı maratona sıra organizasyonlar listesine dahil ettiler. Ve Akçay'ı yıllar-ca koşturduk, dur durak bilmeden. Kendine özgü yarış stili ile ülkesine büyük hizmetler verdi. Olimpiyat dör-düncülüğü, Akdeniz Oyunları, Balkan Şampiyonlukları, Las Vegas Maratonu ikinciliği, Tokyo Maratonu dördüncü-lüğü gibi... İsmail Akçay, Ekvator'u birkaç kez turladı, maraton denilen uzun soluklu yarışlarla. Geç fark edil-di, erken yıpratılıldı.

Atletizm otoriteleri şöyle derler: “Bir maratoncu yılda ancak iki marat-on koşar. Üstündeki rakamlar atletin yapısını bozar.”

Biz ünlü maratoncumuzu bunların ötesinde koşturduk, madalya hırsıyla ve günü gün edebilmek adına. Çok

daha önemlisi, İsmail Akçay tüm bu başarıları, kısa adımlar atarak, rakiplerinin iki katı daha fazla adım temposu ile elde etti.

Külleri eşeledikçe, gerçeklerle yüzleşiyoruz. Bir tokat gibi yüzümüzde patlıyor, ancak o zaman anlıyoruz, ulusal hatalarımızı.

Türk mizah sanatının ünlü isimlerinden Oğuz Aral, gençlik yıllarında boks yapmış çeşitli dereceler elde et-

Aral; "Dünyada Seyfi Tatar gibi bir boksöre rastlamanız olanaksızdır. Tatar, büyüleyen stili, vuruş tekniği ve olağanüstü yetenekleriyle dünyayı sarsan bir boksör olacaktır" demişti.

mişti. Aral'ın tarifi zor bir boks sevgisi vardı. Bunu çoğu zaman yazı ve özellikle karikatürlerinde yansıttı. Yıllarca birlikte çalıştık. O, Gırgır Dergisi ile mizah türü gazetelerin başında ben ise Ankara bürosunda. Aral çoğu kez Ankara'da yapılan Türkiye Boks Şampiyonası'nı hiç kaçırmazdı. Bir başka meslekdaşım sevgili Hayati Telgeren'le birlikte ve özellikle Seyfi Tatar'ı izlemeye gelirdi.

Aral; "Dünyada Seyfi Tatar gibi bir boksöre rastlamanız olanaksızdır. Tatar, büyüleyen stili, vuruş tekniği

ve olağanüstü yetenekleriyle dünyayı sarsan bir boksör olacaktır" demişti. Güldürü ustası, Avanak Avni'nin manevi babası, yıllar öncesinden doğruları görmüştü.

Seyfi Tatar, sayısız Türkiye ve Balkan Şampiyonlukları elde etti. Akdeniz Oyunları ve Avrupa ikinciliğini iki kez elde etti. Ve sonra da, işlenmesi gerekli bu boks madeni sıradan karşılaşmalar ve anlamsız organizasyon-

Seyfi Tatar

yonlar sonucunda küllendi. Boksörü-müz dünyayı sarsacağı bir zaman diliminde, "Benden bu kadar. Artık dayanma gücüm kalmadı" şeklinde yürek parlayan bir tümce ile kenara çekildi. Oysaki; Seyfi Tatar gibi daha nice boksörlerimiz Kemal Sonunur, Mehmet Kumova, Eraslan Doruk, Nazif Kuran ve demir yumruk Celal Sandal'ın da içlerinde bulunduğu altın jenerasyon kürsülere çıkar, sayısız başarılar ve madalyalarla Türk Spor Tarihi'ne geçerlerdi. Onlar da kaybolup tükendi. Onları yetiştiren Bülent Kiter ise yatağa mahkûm oldu.

Tarık Daşgün

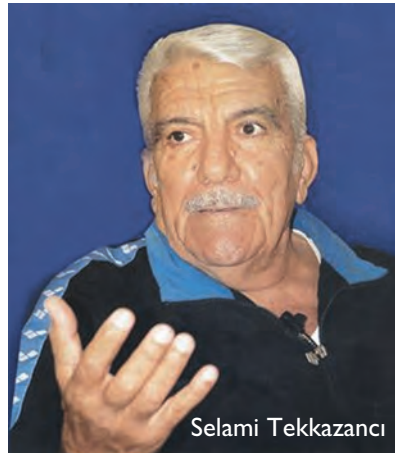
Külleri eşeledikçe, Tarık Daşgün adında bir futbolcunun izlerine rastladım. Hüzün çöktü içime, kahroldum. Oyuncu varlığını Avrupa'nın en görkemli takımlarına dek sürdürebilecek bir gencin, yanlışlarla dolu yaşamına engel olamayanlara kahr yağdırdım. Onu ben keşfetmedim ama onun olağanüstü yeteneklerini sergileyebilmek için fırsat verilmesini bekliyor şeklinde gözlemledim. Türkiye Spor Yazarları Ankara Şubesi'nin her yıl düzenlediği geleneksel turnuvada, Gençlerbirliği forması altında bir yeteneğin 19 Mayıs Stadi'nin çimlerinde dolaştığının kısa sürede ayırdında oldum. Sihirli küreye hükmedişi de sihirliydi. Ölçülü pasları, oyunu okuyabilme adına gönderdiği beyin radarlarının verilerini toplayabilme ve bunu takımı adına en iyi şekilde değerlendirebilme yetileri mükemmeldi. Tarık'ın önü açılmalıydı açıldı... Ne yazık ki; erken kapandı.

Fenerbahçe Başkanı Ali Şen'in, o dönemde 100 milyon TL (yaklaşık 1.5 milyon dolar) transfer ücreti öde-

yerek, Gençlerbirliği'nden aldığı Daşgün, kısa sürede İstanbul gecelerinin sihrine kapılarak soluk benizli insanlar sınıfına girdi. Tarık'ın karşısına biri ya da birileri çıkıp, yaptığı işin yanlışlığını anlatmadı. Oysa ki bu körpe delikanlı, sporun ulusal penceresinden bakıldığında, korunması gerekli bir genç oyuncuydu. Tarık Daşgün, olabileceği kadar olmayanların listesinde yer aldı. Onun anımsanan olayı, Gençlerbirliği Başkanı İlhan Cavcav'ın, Fenerbahçe Kulübünden aldığı 100 milyon TL'yi döviz kurları yüksek faiz oranları ve repolarla artırarak, kulübün alt yapı tesislerini kurmasıydı. Tarık Daşgün'e yazık oldu.

Dönemin en ünlü gazetelerinden birinin manşetinde yer alan Galatasaray Adana Demirspor karşılaşmasının 2-2 biten skorundan öte Demirspor'un Füze lakaplı oyuncusu Selami Tekkazançı'dan söz ediliyor:

“Toplara iri çakıl taşlarına vurur

Selami Tekkazançı

gibi vuruyordu” şeklinde ilginç benzetme yapılıyordu. Üstün futbol zekâsını, rakip kalecilerin korkulu rüyası şekline sokan bu çok özellikli futbolcu, tüm isteklere karşın Adana sınırlarının ötesine taşmadı. İstemedi, etekler dolusu transfer tekliflerine karşın, o tüfeğini aldı, Toros Dağları’nın yamaçlarında sürekli av yapan arkadaşlarıyla birlikte olmayı yeğledi. İstanbul’da oynadığımız ve bizim için son yılların en üzücü Hırvatistan karşılaşmasının bir devresinde Füze Selami oyunda olabilse ancak 63. dakikada ilk şut girişiminde bulunduğumuz rakip kaleye, kaç adet şut atardık kestiremiyorum. Adana Demirspor’la özdeşleşen Selami Tekkazancı, bir dönemin literatürlere geçecek dek büyük bir oyuncu.

Beşiktaş’ın tarihi Adana Demirspor 10-0 galibiyetinde Demirspor’un teknik direktörü o idi. 1980’li yılların en başarılı çalıştırıcısı olmasına karşın, onun makûs talihi böylesine ağır bir yenilgi hazırlamıştı, bilgi donanımı yüksek çalıştırıcıya. Oysa ki bir dolu unvanların sahibiydi Ali Hoşfikirer.

Adana Demirspor’u tam iki kez Süper Lige çıkarmıştı. Ve araya bir başka başarı daha sıkıştırarak aynı kentin bir diğer takımı Adanasporu da dev takımlardan oluşan Türkiye Birinci Ligi’ne taşımıştı. Adanalı genç teknik direktör, lige en fazla takım çıkaran teknik direktörler listesinde yer almıştı. Alt yapıların Anadolu takımlarında oluşturulması mantığının temel atıcılarından biri olarak yıllarca

Ali Hoşfikirer

alkıştı ve övgüyü hak etmişti, Ali Hoşfikirer. Yaşlanmaya ve tozlanmaya başlayan futbolumuzun genç yapımcılarından biri olarak ve de gençlik yıllarının verimi bol günlerinde Hoşfikirer’in yaktığı ateşi de erken söndürdüler, kendini bilmezlerden oluşan ihanetçiler.

Küller eşelendikçe, daha kim bilir neler çıkacaktı. Sporumuzun geleceğe yönelik yatırım tasarımları olmadan, neon ışıkları altında ağdalı demeçlerle yaşatılabilmesi olanaksızdı, kuşkusuz. Her geçen gün santim santim çöken yapımızdan oluşan çatımızda ne yavaş ki; çatlaklar oluşmaya başladı.

Endişeliyiz. Asıl endişemiz, bir çok uluslararası spor kuruluşlarının, ülkemize yönelik, “Tamirat nedeniyle kapalıdır” şeklinde bir pankart asabilme isteklerinin yoğunluğundandır.

Acaba diyorum; onların bu denli istekleri, eşelendikçe gün yüzüne çıkan hatalarımızdan mı kaynaklıdır. Ya da, adliye, polis, yargı, tutuklu, gözaltı, kovuşturma gibi sporun içinde olması olanaksız sözcüklerin oyun alanlarına sızmasından mı?... •

metingoren@butundunya.com.tr

**Ne
nedir
Ne, ne
değildir**

ŞEY

Gönderi: NURULLAH AYDIN

İki şey insanı nitelikli yapar:

- 1- İradeye hâkim olmak
- 2- Uyumlu olmak.

İki şey bireyi milyonlarca insandan ayırır:

- 1- Sorunun değil, çözümün parçası olmak.
- 2- Hayata ve her şeye farklı bakış açısıyla yaklaşmak.

İki şey ulaşmaya değerdir:

- 1- Sevgi
- 2- Bilgi.

İki şey kalitesiz insanın özelliğidir:

- 1- Şikâyetçilik
- 2- Dedikodu.

İki şey çözümsüz görünen problemleri çözer:

- 1- Bakış açısını değiştirmek
- 2- Karşıdakinin yerine kendini koymak.

İki şey kâşif yapar:

- 1- Nitelikli çevre
- 2- Biraz delilik.

İki şey başarımın sırrıdır:

- 1- Ustalardan ustalığı öğrenmek.
- 2- Kendini güncelleştirmek.

İki şey özgürlüktür:

- 1- Vatan.
- 2- Bayrak.

İnsanı 2 şey öldürür:

- 1- Sevmediğin insanın silahından gelen kurşun.
- 2- Sevdüğün insandan gelmeyen ilgi.

İki şey kişiyi gözden düşürür:

- 1- Laf kalabalığı.
- 2- Kendini vazgeçilmez sanmak, kendini övmek.

İki şey çözüm getirir:

- 1- Gülümseme
- 2- Yerde susmak.

İki şey geri bırakır:

- 1- Kararsızlık
- 2- Cesaretsizlik.

İki şey geri alınmaz:

- 1- Geçen zaman
- 2- Söylenen söz.

İki şey yanlış yapmanı engeller:

- 1- Olayları akıl ve kalp süzgecinden geçirmek
- 2- Hak yememek.

İki şey hayatta önemli olan her şey içindir:

- 1- Nefes alabilmek
- 2- nefes verebilmek.

Bu Yazının Bir Başlığı Olmalı

Bugüne değin okuduğum tüm yazıların bir başlığı vardı. Öykü, deneme, makale vb; tümü de içeriklerine uygun birer başlık taşıyordu. Bu bağlamda, bir deneme sayılabilecek bu yazıya da bir başlık bulmak gerekiyor; içeriğine uygun bir başlık...

Eğer Atatürk'ün kurduğu Türk Dil Kurumu'nun 12 Eylül Yönetimi tarafından kapatılıp, yerine yalnızca adı aynı olan bir kurumun oluşturulduğu 1983'ten bu yana dilimize yüzlerce Amerikanca sözcüğün yerleşmesine "izleyici" kalındığını düşünürsek "Paslanmaya Bırakılan Dilimiz" uygun bir başlık olabilir.

Gazete, dergi, radyo ve televizyon dilinden, kurum, kuruluş ve marka adlarına değin gündelik konuşma dilimize egemen olan bu yabancı sözcüklerin nasıl bir başbozukluğa ve iletişim yıkımına yol

açtığını göz önüne getirirsek, başlığımız şöyle olabilir: "Paslanan Dilimizde Açılan Yaralar"

Aslında, bunun neredeyse bin yıllık (XI. Yüzyılda Kaşgarlı Mahmut'un *Divanü Lügati't Türk* adlı yapıtıyla başlayan, XIII. yüzyılda Karamanoğlu Mehmet Bey, XIV. yüzyılda Aşık Paşa, XVI. Yüzyılda Ali Şir Nevaî'nin çıkışları, Köroğlu, Sultan Abdal gibi halk ozanlarının diliyle süren; ancak Osmanlı devletinin bir imparatorluğa dönüşmesiyle sarsaklanan, Tanzimat döneminde Ali Suavi, Şemsettin Sami, Münif Paşa, Ömer Seyfettin gibi aydınlarımızın çabala-

Yalnızca, dilimizin geleceğinin belirleyicileri arasında başı çeken televizyon, radyo, gazete ve dergilerin dilini ele alacak olsaydık **“Kitle İletişim Araçlarında Dilin kullanımı”** yeterli bir başlık olabilirdi.

rıyla diri kalan ve Cumhuriyet Devrimi ile kökten, bilimsel ve kurumsal biçimde ele alınan) bir savaşım süreci olduğunu anımsarsak, belki başlığımızı şöyle oluşturmamız uygun olur:

“Paslanan Dilimizin Kanayan Yarısı”...

Bu başlık pek dramatik geldiyse, daha genel, yüzeysel bir başlığı düşünebiliriz:

“Günümüzde Türkçenin Görünümü”...

Yalnızca, dilimizin geleceğinin belirleyicileri arasında başı çeken televizyon, radyo, gazete ve dergilerin dilini ele alacak olsaydık “Kitle İletişim Araçlarında Dilin kullanımı” yeterli bir başlık olabilirdi.

Oysa bu sorun daha yaygın bir duruma gelmişse ve eğitimin ana kaynağı olan kitaplarda da şaşırtıcı, hatta

ürkütücü boyutlara ulaşmışsa, daha kapsamlı, daha kucaklayıcı bir başlık bulmak gerekir. “Çok Geç Olmadan” ya da “Daha Fazla Gecikmeden” gibi başlıklar ilgi uyandırabilir.

Son on yıla damgasını vuran “Devlet Eski Bakanı” saçmalığının, bu sorunun uyarıcı simgelerinden biri duruma gelmesini dehşet içinde izleyen ve bu denli sıradan bir yanlışın nasıl toplumun en eğitimli olması beklenen kesimlerince bile kolayca benimsenebildiğine şaşan biri tepkisini şöyle dile getirebilir:

“Yeter Artık”, “Yazıklar olsun”, “Bu Aymazlığa Kim Dur Diyecek”, “Ne zaman Uyanacağız” vb...

Çarpıcı ama tepkisel başlıklar elbette; birer savsöz (slogan) olarak kulağa hoş gelseler bile, bu sorunun çözümü anlık tepkiler değil; bilimsel yöntemlerle desteklenen bilgilerin çe-

Eğer kendi bilincimize güvenemiyorsak, gözümüzü dünyanın gelişmiş ülkelerine çevirelim; onların tümü de kendi dillerini koruma konusunda **yanılıyor olamaz ya!..**

kişiceği uzun soluklu bir süreci gerektiriyor. Dolayısıyla, başlığımız da bu süreci en iyi biçimde anlatabilmeli...

Evet, bu yazının bir başlığı olmalı! Gelin, bu başlığı el ele, birlikte oluşturalım!..

Eğer 83 yıl önce “Ulusal duygu ile dil arasındaki bağ çok güçlüdür. Dilin ulusal ve zengin olması ulusal duygunun gelişiminde başlıca etkindir. Türk dili, dillerin en zenginlerinden biridir; yeter ki bu dil bilinçle işlensin” diyerek yol gösteren Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Atatürk’e katılıyorsanız, gelin bu yazının başlığını birlikte oluşturalım...

Atatürk’ün görüşüne katılmayabilirsiniz. O zaman da gelin, birbirimizi

karşıt görüşlerimizle aydınlatalım. Ama, aydın sorumluluğunun başat özelliğini unutmayalım ve “tepkisiz” kalmayalım!..

Tepkisiz kalmayalım ki, Türkçemiz başıboşluğun karanlık serüvenlerinde yolunu yitmesin. Türkiye Türkçesinin geleceğini, onun köklerini bilimsel yöntemlerle araştıran, geçmişini yansız değerlendiren, onu bilinçli ve ustaca kullanan; ona, dolayısıyla kendine saygısı olan kişiler yönlendirsin...

Eğer kendi bilincimize güvenemiyorsak, gözümüzü dünyanın gelişmiş ülkelerine çevirelim; onların tümü de kendi dillerini koruma konusunda **yanılıyor olamaz ya!..**

rustuerata@butundunya.com.tr

UFAK TEFEK BİLGİLER

Derleyen: SABRİYE AŞIR

ATLARIN DÜNYASI

Vahşi at sürüleri, beşer altışarlık gruplar halinde yaşarlar. Gruplar ne kadar karışırsa karışsın lider kendi grubunu ayırıp toplayabilir. Bir doğum olduğunda lider, yavru güçlenene kadar grubu küçük bir alanda bir arada tutar. Tay bir-iki hafta geçip güçlendiğinde lider at grubun hareketlenmesine izin verir.

Dünyanın en yaşlı gül ağacı

Dünyadaki en yaşlı gül ağacı Almanya'da Hildesheim Katedrali'nde bulunmaktadır. 1000 seneden beri yaşayan bitki 2. Dünya Savaşı'nda atılan bombalar nedeniyle zarar görmüş ancak tekrar hayata dönmeyi başarmış.

En pahalı araba

Koleksiyoner Hans-Gunther Zach'a ait bu türünün tek örneği bu lüks Rolls-Royce 1934 yılında Rajkot mihracesi için yapılmıştı.

Araç "Hindistan'ın Yıldızı" olarak anılıyor ve açık artırmada yaklaşık 14 milyon dolara satılması bekleniyor.

Köpek Balığı

Kanser de dahil olmak üzere her hastalığa karşı bağışıklığı ile bilinir.

MAVİ ŞEHİR

Fas'ın en popüler turistik yerlerinden biri Chefchaouen

kentinin sokakları, evleri maviyle süslenmiş. Şehir eski Yahudi nüfusundan kalma geleneği bugün de sürdürüyor.

BÖCEK KAMERA

California Teknoloji Enstitüsünde geliştirilen bu kamera çok az bir enerjiyle çalışıyor. Ve 1 km uzaktan kumanda edilebiliyor.

ABD'de her yıl obeziteden 300 bin kişi ölmektedir. Bu sayı sigaraya bağlı ölümlerden sonra 2. sıradadır

Bu sallanan sandalye Mathias Koehler tarafından tasarlanmıştır. İlginç görünüşü dışında, tepedeki lambasıyla da kullanana okuma ışığı sunuyor.

John Nouanesing'in tasarladığı çok fonksiyonlu bu dev beyaz "masa-küp" küçük bir çift koltuk, bir kırmızı masa veya ayak iskemlesine dönüşebiliyor.. Gerektiğinde yer tasarrufu sağlayan bu mobilyanın dönüşümü için sadece 5 saniye yeterli.

Hız tutkunu Auer, hız treninin tahta rayları üzerinden kendi üretimi kayaklarıyla kaydı ve bir dakika içinde tren raylarını aştı. Auer, bir Porsche'un çektiği kayakla sürüklenerek bu konudaki satte 190 km'lik hız rekorunu da kırdı.

Cahit Külebi

Aralık doğumlu
ünlü şairimiz
(20 Aralık 1917
20 Haziran 1997)

Tokat'ta doğdu, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Ankara'da Devlet Konservatuvarı ve Gazi Lisesi'nde edebiyat öğretmenliği yaptı. Milli Eğitim müfettişi oldu. İsviçre'ye kültür ataşesi ve öğrenci müfettişi olarak atandı. Yurda dönünce Milli Eğitim Bakanlığı Başmüfettişliği ve Kültür müsteşar yardımcılığı görevlerinde bulundu. 1976-1983 yılları arasında Türk Dil Kurumu genel yazmanıydı. İlk şiirleri "Nazmi Cahit" takma ismiyle 1938'de Gençlik dergisinde yayınlandı. 1950-1954 arasında Sokak, İnsan, Türk Dili, Yaratış, Kültür Dünyası gibi dergilerde çıkan şiirleriyle ünlendi. İlk şiir kitabı Adanın Biri 1946'da yayınlandı. 1949 yılında çıkan ikinci kitabı "Rüzgâr" da Orhan Veli şiirine yaklaşması dikkat çekti. 1940 sonrasındaki şiirimizin yenileşmesi hareketinde kendine özgü bir yeri vardır; rahat anlatımı, içtenlik ve duyarlılığıyla ilgi çeken titiz bir şiir işçisidir. Kolay kavranan, geniş topluluklarca sevilen bir tarz gerçekleştirmiştir. Çocukluğunun ve gençliğinin geçtiği yörelerden izlenimler yansıtarak insan, yurt ve doğa sevgisini dile getirmiş, halkın yaşam zorluklarına tanıklık etmiş; halk şiirinden, türkülerden de yararlanarak çağdaş bir şiir oluşturmuştur.

Hazırlayan: BİRSEN ERKUTUN

1-Canlıların doğrudan kullandığı hücresel enerji molekülü hangisidir?
a-ATP b-ATM
c-UAE d-KWH

2-Klasik Fransız mutfağında et pişirmekle sorumlu olan aşçıya verilen ad nedir?
a-Turnan b-Ordövr
c-Potaje d- Rotisör

3-Kavalalı Mehmet Ali Paşa, Osmanlı İmparatorluğu'nun hangi eyaletinde valilik yapmıştır?
a-Edirne b-Şam
c-Mısır d-Yemen

4-Mısır mitolojisine göre Hippopotam tanrıça kimdir?
a-Anubis b-Ra
c-Amon d-Thoueris

5-Şikayetname, Leyla ile Mecnun, Su Kasidesi gibi eserleriyle tanıdığımız ünlü divan şairi kimdir?
a-Nef'i b-Fuzuli
c-Nesimi d-Latifi

6-Devlet harcamalarını denetleyen kuruluşun adı nedir?
a-Sayıştay b-Danıştay
c-Yargıtay d-Maliye

7-1934 FIFA Dünya Kupası (eski adıyla Jules Rimet kupası) hangi kıtada düzenlenmiştir?
a-Amerika b-Asya
c-Avrupa d-Afrika

8-Firdevsi'nin İran tarihini, İran kültür ve geleneklerini anlattığı 60 bin beyitten oluşan eserinin adı nedir?
a-Keygavus b-Şehname
c-Gülistan d-Gazavatname

9-1969 yılında Ay'a ayak basan ilk insan olan Neil Arsmtrong'u taşıyan uzay aracının adı nedir?
a-Apollo-11 b-Sputnik I
c-Atlantis d-Discovery

10-Süryaniliğin önemli merkezlerinden olan Mor Gabriel Manastırı hangi ilimizde bulunmaktadır?
a-Trabzon b-İstanbul
c-Malatya d-Mardin

11-Eskiden günümüz banka ve borsalarının işlevini gören, değerli eşya ve mücevherlerin alınıp satıldığı kapalı çarşılar ne denir?
a-Kervansaray b-Arasta
c-Bedesten d-Kapalıçarşı

12-Bolu Beyi'ne karşı savaşan ünlü destan kahramanı Köroğlu'nun gerçek adı nedir?
a-Koca Yusuf
b-Ruşen Ali
c-Mustafa Ali
d-Kiziroğlu Mustafa

13-Fizikte durağan olma hali ne ile ifade edilir?
a-Epik b-Entropi
c-Statik d-Dinamik

14-1959 yılında başlayan Türkiye 1. Futbol Ligi'nde bugüne kadar bir maçta en fazla gol atan takım hangisidir?
a-Beyliktaş b-Fenerbahçe
c-Galatasaray d-Göztepe

15-Denizaltılarda, tanklarda, siperlerde kullanılan, gözlemcinin gözünü çevirmeksizin çevreyi araştırmasını sağlayan optik araca ne denir?
a-Steteskop b-Periskop
c-Şnorkel d-Parakete

16-Fatih Sultan Mehmet'in davetiyle İstanbul'a gelen ve yüzlerce genç bilim adamı yetiştiren, Semerkantlı ünlü astronomi bilgini kimdir?
a-Sinaneddin Yusuf
b-Nasiruddin el-Tûsî
c-Ali Kuşçu
d-Mirim Çelebi

17-Falkland Savaşı hangi iki devlet arasında çıkmıştır?
a-İngiltere-Fransa
b-Arjantin-İngiltere
c-Arjantin-İspanya
d-Brezilya-Arjantin

18-Gölleri inceleyen bilim dalına ne ad verilir?
a-Etoloji b-Jeoloji
c-Teoloji d-Limnoloji

Sessiz ve Derinden

Kendi kendine konuşuyor gibiydi Oktay: “Karda, kışta bu kadarına da pes doğrusu...”

Geçici olarak kiraladığı iki göz evi bir başına iyi kötü yerleştirmiş, sokağa bakan geniş pencerenin gerisinde, yüzü asılmış, kıpırdamadan oturuyordu...

Sabırsızlığından birini beklediği anlaşılabilirdi. Sokağın bir ucundan bulunduğu yere doğru gelen taksiyi görünce, yüzü birden ışıdı. Giriş kapılarının önünde duran arabadan asker giysileri içinde Ali'nin inmesiyle neşesi yerine geldi. Hızla kapıya yöneldi. İki eski dost sarmaş dolaş oldular. Bir süre hoşbeşten sonra, sivil giysilerini üzerlerine geçirip sözleştikleri kahvehanenin yolunu tut-

tular. Hava pusluydu. Gökten çamur yağmıştı sanki. Her yer vıcık vıcıktı. Aldırmadılar. Elleri paltolarının ceplerinde, dillerinde biraz sonra buluşacakları arkadaşları Mete, yürüdüler, yürüdüler. Sözleştikleri kahvenin önüne geldiklerinde çevreyi kolaçan ediyorlardı ki:

“Hey, hey, hey!”

Mete'nin gür sesinin yankılandığını duyduklar. Bozkır'ın göbeğinden ko-

pup gelen üç kafadar hemşeri, sonuçta buluşmuşlardı işte. İçeri girip kâğıt oynayacaklar, gırgır geçecekler, haf-tanın yorgunluğunu gidereceklerdi.

“Okumuşun ekmeği koynunda,” deseler de askerlik aman, yaman din-lememiş, o yıl, ne kadar asker kaçacağı torpilli, hatırlı, kelli felli kişi varsa, hiçbirinin gözünün yaşına bakılmadan, toplanıp getirilmişti. Hemen her yaşta, bir yığın üniversite çıkışlı insanla, başvurusu olsun olmasın, koca bir

Ağzı var, dili yoktu
sanki. Kahveye
girerlerken, üç arkadaş
da sarmaş dolaştı. Vakit
erken olduğu için,
içeride boş masa
bulmak zor olmadı.
‘Tavla’ mı, ‘maça kızı’
mı derken, ‘prafa’
oynamaya karar
verdiler.

alay oluşturulmuştu. Bunlar arasında devlet yönetiminde görev almış nice üst düzey bürokrat da vardı. Hiçbirinin cebindeki kartvizit işe yaramamış, yüzündeki maske indirilivermişti. İçle-rinden biri kendini tutamamış, “Elli-sinden sonra padişah olacak şehzade-ler gibi, subay adaylığına soyundurdu-lar bizi,” demişti.

Yirmi yedi mayıs darbesinin hemen sonrasıydı. Yedek subay okulu talim-

gâha dönüştürülmüş, dersler -belki de ilk kez- arazide yapılmaktaydı. Kıştı. Ortalık beyaza ve ayaza kesmişti. Dağ taş üşümeye durmuş, hayvanlar bile kafalarını sokacak kuytu bir delik bul-mak için dört döner olmuştu. Çoğu, sıcağın kucağından kopup gelen bu çitkırıldım insanlar için dağda bayırda koşturmak, elde silah, palaskada ma-tara ve sırtta çantayla talime çıkmak, zorun da zoruydu. Bir genel müdür, Başkent’teki daire arkadaşına yazdı-ğı mektupta, “Burada hepimizin ana-sını ağlatıyorlar,” diye yazmıştı. Mete, bu durumu annesine aktardığında, “Vah yavrularım, ‘Çiğmişsiniz pişme-mişsiniz, asker ocağına düşmemişsi-niz,’ diye boş demiyorlarmış demek ki,” diye kahırlanmıştı.

O yıl, asker giysileri içinde kış geç-mek bilmemişti. Tuttukları iş ne olursa olsun, içlerinde en pespaye, en sallapa-ti, en dilenci kılıkklı görüneni Ali idi. Onun sergilediği saflığı ve temizli-ği gören biri, bu özelliğini doğasından getirdiğini düşünerek, “Bu nasıl mü-hendis olmuş?” diyebilirdi. Ağzı var, dili yoktu sanki.

Kahveye girerlerken, üç arkadaş da sarmaş dolaştı. Vakit erken olduğu için, içeride boş masa bulmak zor ol-madı. ‘Tavla’ mı, ‘maça kızı’ mı der-ken, ‘prafa’ oynamaya karar verdiler.

Ali, “Ben kapıklı oynamam. O, kumar olur. Çayına, kahvesine olursa diyeceğim yok,” diye tutturdu.

Oktay, “Canım, öğle yemeğimiz de içinde olsun bari. Ne var, şunun şurasında yiyip içeceğimiz birer porsiyon kebab, birer bardak ayran,” diye

dirense de, Ali'yi yumuşatamadılar.

Üç ahbap teğmen adayı arasında dili en sargın, yüzü en güleç, tavırları en rahat olan Mete'ydi. İşin kumara dökülmesine onun da gönlü yatkın gelmedi. Düşündüğünü içinde tutmadı, "Ali doğru söylüyor. 'Yemek, içki' deyip de işi büyütmeyelim. Herkes üşüdükçe sıcak çay, salep içip içini ısıtsın," diyerek Ali'nin yüreğine su serpti.

"Tamam," dedi Oktay. "Sürünüzdeki tavuklara 'hişt' dedimse, sözümü geri aldım. Her şey istediğiniz gibi olsun."

Gözleri atmaca, beyni plak, kulakları mikrofon gibi çalışsa da, eninde sonunda yanındakiler asker arkadaşlarıydı. Onları kırmaya, ürkütmeye gelmezdi.

Başladılar kağıtları dağıtmaya. Kimi elden koz yaptı, kimi yerden çekti. Kimi battı, kimi çıktı derken zaman aktı gitti, karınları acıktı.

"Ben, buraya yakın, iyi bir lokanta biliyorum. Oyuna biraz olsun ara verelim, midelerimizi bayram ettirelim. Sürekli karavanaya talim ede ede canımız çıktı," dedi Oktay.

Mete, cüzdanına güvenemiyordu.

"Bakın beyler," diye yüzünü ekşitti. "Bizim başkaları gibi dikili bağımız,

ekili tarlamız yok ki, har vurup harman savuralım. Öyle lüks lokantalara para saymak bize mi düştü?" diye yerindi. Onun bu karşı çıkışı Ali'nin canına minnet olmuştu belli ki. Kirlenmemiş bakışıyla arkadaşlarını süzdükten sonra, "Ben gidip sizlere birer tane simit alayım, geleyim. Onunla midemizi aldattırız," diye Mete'ye arka verdi.

"Al papazı, ver kızı," derken ortalığın iyiden karanlığa vurduğunu gö-

**Başladılar
kağıtları dağıtmaya.
Kimi elden koz yaptı,
kimi yerden çekti.**

rünce, oyunlarını bıraktılar. Sıra, hesapları ödemeye gelmişti. Yenilen hep Ali olduğu için eli cebine giden de zorunlu olarak o oldu. Oktay arkadaşına takıldı, "Şu kâğıtları cebine koy da, koğuştta nöbet tutarken biraz olsun alıştırmaya yaparsın."

Ona destek Mete'den geldi: "Yeteneği yok ki öğreysin. Dersine çalışsa ne yazar, çalışmasa ne çizer!"

Kahveden istemeyerek dışarı çık-

Yenilen pehlivan güreşe doymaz hesabı, Ali, “Bir el daha, bir el daha,” deyip durdu. Ama yengin çıktığı pek görülmedi.

tıklarında yüzlerine kömür kokulu bir ayaz vurdu. Dışarı soğuk, soğuk, soğuktu. Hep soğuk vardı. Kara, çamura bata çıka yürüdüler. Nizamîyeye geldiklerinde buz kesmişlerdi.

“Kışın ocağı batsın!” dedi Ali. Bir hafta sonra da, öğlenin eşiğinde aynı kahveye varıp düştüler. Dışarıda kar, içeride Ali, kudurdukça kudurdu. Yenilen pehlivan güreşe doymaz hesabı,

Ali, “Bir el daha, bir el daha,” deyip durdu. Ama yengin çıktığı pek görülmedi. Yandan belden onların oyunlarını seyredenler, “Bu kadar şansızlığa da pes doğrusu!” demeden edemediler. Öteki haftalardaki oyun günleri de birbirlerinin benzeri olmaktan öte geçemedi.

Öyle, böyle derken altı ayın, iki aya yakın bir zamanı geçmiş gitmişti. Ali’nin yanlarında olmadığı bir gün Mete, Oktay’a döndü, “Bu iş artık kabak tadı vermeye başladı,” dedi. “Her hafta yenilgi üzerine yenilgi alması hadi neyse ama, çay paralarını sürekli Ali’nin vermesine gönlüm razı gelmiyor. Fukaranın cebinde parası var mı yok mu sormuyor, ha bire üstüne yükleniyoruz. Bundan sonra ben, bilerek yenileceğim. Sen sesini çıkarma,” diye tembihledi arkadaşını.

“Sakın ha Mete!” diye karşı çıktı Oktay. “Ali, temiz çocuktur ama gururuna çok düşkündür. Böyle yaptığını sezerse, bir daha yüzümüze bakmaz.”

Mete, üstelemedi. Ali’nin bir saflığını düşündü, bir acınası giyim kuşamını anımsadı. İçten içe, “Onun parasal durumu benimkinden de kötü olmalı. Cebindeki sigara parasına el

koyup kahveciye aktarmasına neden oluyorsak, yazık oluyor garibime,” diye dertlendi. Kalıbının adamı olan böyle birine sürekli para ödetmek, hangi kitapta yazardı?

Omuzlarına demir takıp ordunun şerefli birer asteğmeni olarak değişik yerlere atandıklarında üç hemşeri sarılıp öpüştüler. Birbirlerine şans dile-diler. Oktay olsun, Mete olsun, Ali’ye dönüp “Hakkını helal et. Gidip de gelmemek, gelip de görüşmemek var,” diye eksiklendiler. Askerlik sonrası görüşebilmek umuduyla yurdun dört bir yanına dağıldılar. Ve uzunca süre birbirlerinden haber alamadılar.

Yurtsal görevlerini bitirince de değişen bir şey olmadı. Biri en büyük, biri ikinci büyük, öteki de ülkenin üçünü büyük kentine yerleşip kaldılar. Çoluk çocuğa karıştılar. Dertleri bir başladı bir bitti, özlemleri hiç bitmedi ki bir kez daha başlasın.

Yıllar sonraydı. Mete, annesinin ölümü nedeniyle doğup büyüdüğü kente gelmişti. Dertle yatıyor, acıyla kalkıyordu. Sık sık annesinin mezarını ziyaret ediyordu. Bir gün gömütlükten yeni dönmüştü ki, gördüğüne inanası gelmedi. Oktay, eski bir özleminden yeni can bulmuş biri gibi, gelip durmuştu önüne. Onu görünce, ağlamaya hazır gözlerinden yaşlar boşandı. Sarıldı ona kollarının bütün gücüyle. Annesinin ölüsüne sarılamamıştı ya...

İleri geri derken, laf dolaştı geldi Ali’yi buldu.

“Ne yapıyor Ali’miz gerçekten?

İçe sinecek bir iş bulabildi mi? Eskisi gibi ekonomik sıkıntı çekmiyor yine değil mi?” diye sordu.

Oktay, arkadaşı Mete’nin yas içinde olduğunu bilmese, “Benimle dalga mı geçiyor?” diye kuşkulana bilirdi. Kısa bir süre sesini çıkarmadı. Sonunda dayanamayıp “Ne sıkıntısı?” dedi tuhaf bir sesle. “Ali, fabrikatör. Üç ayrı yerde, üç ayrı fabrikası var.

“Nasıl olur?” deyip durakaldı Mete. “Öğle yemeği yerine bir simitle yetinen biri, aradan daha on beş yıl bile geçmeden onca işletmeyi nereden bulabilir?” diye sormadan edemedi.

“Nasıl olacak?” diye lafın ucunu

“Nasıl olur?” deyip durakaldı Mete. “Öğle yemeği yerine bir simitle yetinen biri, aradan daha on beş yıl bile geçmeden onca işletmeyi nereden bulabilir?”

bırakmadı Oktay. “Demek ki karlı dağları aşmış, azgın suları geçmiş, varmış ulaşmış paranın yatıp uyuduğu yere.”

“İyi de, seni de yanında götürseydi o zaman,” dileğini duyunca, “Şaka, şaka,” diyerek bir ayraç açtı. “O, ol-dum olası öyleydi. Belli etmezdi ama bizimle birlikteyken de varlıktıydı.”

“Bravo Ali’ye öyleyse,” diye kekeledi Mete. Kızarmış yüzüyle, “Fabrikatör olana kadar devlet tiyatrosunda

aktör olsa daha başarılı olurmuş,” demekten kendini alamadı.

Gel zaman, git zaman derken, Mete’nin işi Ali’ni kaldığı kente düştü. Buraya kadar gelmişken, Oktay’ın verdiği telefon numarasından, “Ali’yi arayayım hele,” dedi.

Yine soğuk bir gündü ama kar yoktu. Kulağı dışarıdaki poyrazın uğultusunda, gözü önündeki telefonun tuşlarında, çevirdi verilen numarayı. Kulağını bir bayan sesi doldurdu: “Buyurun burası Ali Bey’in ofisi. Kiminle konuşuyorum?”

“Ben, Ali Bey’le konuşmak istemiştim. Eski bir arkadaşıyım. Adımı vermesem iyi olacak. Kendisine bir sürpriz yapmak istiyorum da...”

Bir dakika geçmemişti ki, ikinci bir sekreter aynı incelelikle, “Ali Bey’i kim aramıştı efendim?” diye sorunca, Mete, sabrı tükense de işi oyunbozanlığa vurmaktan kaçındı. Ona da aynı sözleri yineledi.

Bu kez, karşısında Ali vardı. Daha, “Ali, sen misin?” demeye kalmadan, onun, “Oooo Mete! Bu kış kıyamette yılan bile deliğinden çıkmazken, seni hangi rüzgâr attı buraya. Neredesin, bana yerini söyle. Arabamı gönderip aldıracağım seni,” diyen sesi duyuldu.

Mete şaşkındı. “Pes doğrusu,” diye geçirdi içinden. “Adama bak yahu, benim ağzımdan çıkan iki üç sözcüğün tınısından kim olduğumu çıkarıverdi. Hem de bunca yıl aradan sonra. Demek ki bu adam bizimle birlikteyken

hep sessiz ve derinden gitmiş. Cin gibi adam, işi saflığa vurmuş.” Yine de bozuntuya vermedi.

“Hangi rüzgâr olacak,” dedi. “Elle-rim kaşınıyor kaç gündür. Şöyle bir karşılıklı otursak da, doya doya prafa oynasak. İçimiz ısınır diye düşündüm,” diye takılmadan edemedi.

Mete, bindiği son model Mercedes arabayla Ali’nin yanına gelirken, özel sürücü, ona Ali Bey’i nereden tanıdığını sordu. İşte o zaman Mete’nin belleği uyanıverdi. Dayanamayıp sordu: “Ali Bey’in arkadaşları çoğunlukla elleri çantalı, kelebek kravatlı ve gerdanlı adamlar, öyle değil mi?”

Sürücü, “Sizi incitecek bir şey söylediysem özür dilerim, efendim,” diyerek günah çıkarmaya çalıştı.

Mete’nin ağzından dökülen, “Sessizliğime, utangaçlığıma ve dökülen kılığıma, kıyafetime bakarak beni patronunun arkadaşlığına yakıştıramadı besbelli. Bu hataya yıllar önce ben de onun patronu için düşmüştüm,” sözlerinden bir şey anlayamadı.

O gün, her şeye karşın, “Keşke hiç bitmese!” denilen günlerden biri olup çıkacaktı. •

bekirozgen@butundunya.com.tr

YAZAR DEDE
VE TORUNLARI

Muzafer İzgü

Noel Anne

Babam bana Ren geyiği almış. Ama ben onun Ren geyiği olduğunu bilmiyordum. Yok canım, canlı Ren geyiği değil, oyuncak Ren geyiği, yumuşacık. Öyle güzel bakışları var ki, sanki canlı gibi.

Babama teşekkür ettim, hemen odama gittim, Ren geyiğini okşadım, sevdim.

“Senin adın ne olsun?” dedi. Bir baktım, ablam kapıda bana gülümsüyor.

“Duru’cuğum onun adı var zaten, Ren geyiği... Bundan güzel ad olur mu?”

“Hııı, olmaz.”

“Hem biliyor musun Noel Baba var

ya, o yılbaşı armağanlarını neyle dağıtır?”

“Hayır bilmiyorum ablacığım” dedim.

“Ren geyiğiyle. Ren geyiğinin arkasına koştuğu bir kızak vardır. Noel Baba kızığa biner, ‘Haydi bakalım Ren geyiği, yılbaşı armağanlarını dağıtmaya gidiyoruz’ der, ondan sonra dağıtmaya başlarlar...” Çok hoşuma gitti, ablama sordum:

“Niçin hayvanat bahçesinde Ren geyiği yok?”

“Ren geyiği kutuplarda yaşar. Eskimoların orada olur.” Ay ben Eskimoları biliyorum. Bir film izlemiştim. Böyle çekik gözlüydü Eskimolar. Annemin sesini duydum:

“Haydi kızlar, yemeğe”.

Ablam: “Ay anneme hiç yardım etmedim diyerek koştu. Ben de Ren geyiğimi elime aldım, koştum. Sofrada oturan babama bir öpücük kondurdum. “Babacığım bana Noel Baba’nın Ren geyiğini almış...”

Ren geyiğimi masanın üzerine koydum. Ablam güldü:

“Galiba ona yemek yedireceksin Duru” dedi, ben de güldüm... Yemekten sonra yine odama koştum. Ren geyiğim kucağımdaydı. Burnunu sevdim, kulaklarını sevdim.

“Kutuplar çok soğuk, değil mi Ren geyiği?” dedim.

“Biz üşümez ki” dedi.

“Kutupları özlemiyor musun?”

“Özlediğim zaman oraya gidiyorum... Ben uçuşmasını da bilirim.”

“Uçuşmasını... Ablam bunu söylemedi bana. Nasıl uçuyorsun?”

“İstersen bin sırtıma, uçup gidelim kutuplara, Eskimolara...”

“Ya beni annem çağırırsa?”

“O zamana dek geliriz canım... Hem benim canım biraz üşümek istiyor. Burası çok sıcak. Haydi, geliyor musun benimle?”

“Elbette geliyorum...”

“Bin sırtıma, ama ben ‘Aç gözlerini’ demeden gözlerini hiç açma...”

“Tamam...”

Ren geyiğinin sırtına bindim.

“Kapat gözlerini” dedi, kapadım.

“Aç gözlerini” dedi, açtım.

“Aaaa... Ne çabuk geldik?... Ama sen bana niçin söylemedin, üşümeye başladım. Söylesen kazağımı alırdım.”

“Şimdi alışırsın...”

Her yer bembeyazdı. Gökyüzü de bembeyazdı. Biraz ileride beyaz hayvancıklar oynuyorlardı.

“Onlar da ne?” diye Ren geyiğime sordum.

“Onlar kutup ayısı...” Ellerimi çırpıttım. “Ben onları görmedim, hayvanat bahçesinde de yok. Haydi yanlarına gidelim...”

Ren geyiğiyle kutup ayılarının yanına yaklaştık... Korktum. Ren geyiği, “Niçin durdun?” dedi.

“Korktum, bana birşey yapmazlar mı?”

“Yooo, burada hayvanlarla insanlar dostturlar. Çünkü burada herşeyi paylaşırlar. Haydi korkma, yanlarına yaklaşalım. Seni tanısinlar...”

Aaaaaa, onlar yanımıza gelmeye başladılar... Hemen de benim Eskimo olmadığımı anladılar. Çünkü art arda

Her yer bembeyazdı.
Gökyüzü de bembeyazdı.
Biraz ileride beyaz
hayvancıklar oynayıyorlardı.
“Onlar da ne?” diye Ren
geyiğime sordum...

bana, “Hoşgeldin, hoşgeldin” diyorlardı. Ben de başımı kaldırıp kaldırıp indiriyordum. Biri iyice yanıma yaklaştı, bana bir balık uzattı:

“Az önce yakaladım” dedi. “Bu suların en güzel balığıdır... Size sunuyorum...”

Çok güzel bir balıktı. Pulları altın rengindeydi, başı kırmızıydı, kuyruğu yeşildi. Hele gözleri o denli güzeldi ki... Canlıydı.

“Nasılsınız konuk, hoşgeldiniz” dedi. Balık konuşuyordu. Sesi incecikti. “Beni yemezseniz size arkadaş olurum” dedi.

“Ay, ay balıkçık, ben seni yemem, kimseye de yedirmem. Arkadaş olunuz. Seni arkadaşlarıma gösteririm...”

“Ben de onlara balık şarkıları söylerim...”

Kutup ayları yöremde yuvarlak oluşturdular. Sonra dansa başladılar. Ren geyiği: “Burada böyledir. Gelen konuğa dans gösterisi yaparlar...”

Aylar bembeyaz tüyleriyle o denli uyumlu dans ediyorlardı ki, hangisine bakacağımı bilemiyordum. İçlerinden biri ortada duruyor, onun söylediği şarkıya uygun olarak dans ediyorlardı.

Ren geyiği kulağıma fısıldadı: “Annen çağırmadan haydi bir de Eskimo kulübesine konuk olalım...”

Çok sevindim. Kutup aylarına teşekkür ettim. Güzel balığı saklayacağımı söyledim. Hepsini iki ayak üzerine durdular, beni uğurladılar. Çok heyecanlıydım. Şimdiye kadar hiç Eskimo kulübesi görmemiştim. Ren geyiğimle buzların üstünde yürüyorduk. Gerçek

soğuğa alışmıştım. Sanki yıllar önce burada doğmuş, burada büyümüştüm.

Aa-a-aa... Bu nasıl kulübe? Ben şöyle bir odalı ev sanıyordum. Veya bir çadır... Yooo... Buz bir kapının önünde bekliyoruz. Ren geyiğim sesleniyordu:

“Kimse yok mu, konuk geldik. Kimse yok mu, konuk geldik...”

Ufacık biri çıktı. Anne mi, baba mı, yoksa çocuk mu bilmiyoruz ki... Bizi başıyla selamladı.

“Buyurun” dedi.

İçeriye girdik. Aaaa, duvarlar buzdan, oturdukları yer buzdan, ay yoksa yatakları, yorganları da mı buzdan?

“Buyurun, buyurun, Eskimo çöreği yiyorduk. Biz çok severiz bu çöreği. Kulübemizden hiç eksik olmaz. Bununla şekerli sıcak su içeriz... Buyurun size de sunalım...”

Bizim çörekler gibiydi ama daha ufaktı. Üzerinde susamlar yoktu. Isırdım... Umh... Umh... Umh... Çok lezzetliydi... Belli ki uçup gelirken çok acıkmışım. Şekerli sudan içmeye başladım. Aaaa, salt su değil, içinde çok güzel bir koku vardı. Anneannemin ıhlamurunun tadına benziyordu...

“Ay bir tane daha alsam ayıp olur mu acaba?”

Ren geyiği: “En az üç tane yemeli-siniz. Sonra Eskimo çöreğini beğenmediğinizi sanırlar.”

Ay yemem mi?... Aaaa o da kim? Hiç görmemişim, oracıkta örtünün altında yatan bir Eskimo varmış. Gözleri de ne güzelmış. Dudakları da kıpkırmızıymış. Gülüşü de balmış bakışı

“**K**imse yok mu, konuk geldik. Kimse yok mu, konuk geldik...”

da şekermiş. Ay, ay, tıpış tıpış yanıma gelmiş, elimi tutmuş.

“Benim adım Karbeyaz, ya senin adın ne?” dedi.

“Benim adım da Duru” dedim. Çöşeğe uzanmadan bana birşey uzatıyor Karbeyaz... O da ne? Buz gibi saydam bir taş. Ama pırıl pırıl parlıyor. Bir ipe geçirilmiş...

“Alın size hediyem olsun. Yılbaşı geliyor ya, onun hediyesi. Boynunuza takarsınız...”

Ay şimdi ben Karbeyaz’a ne vereyim? Yanıma hiçbir eşya almamışım ki... Ceplerimi karıştırıyorum... Aaaa babaannemin bana aldığı şingır şingır öten kırmızı bilezik... Hemen onu Karbeyaz’ın koluna taktım. Karbeyaz bileziği çok sevdi. Elini kaldırırken çöşeğe değil, hep bileziğine bakıyordu.

“Bunu hep saklayacağım Duru...” dedi.

O sırada annem sesleniyordu: “Duruuuu, Duruuuu...”

Hıh, ben kutuplardayım ki, gelemem... Bir Eskimo evinde konuğum. Hem benim burada da arkadaşım var. Adı Karbeyaz. O bana kolye verdi yılbaşı armağanı olarak, ben de ona babaannemin aldığı bileziği verdim.

Ren geyiğim:

“Haydi gidelim, anneni üzmeye-
lim. Hem buradan giderken bir kızak alalım, sen bu yılbaşında Noel Baba ol...”

Gülmeye başladım...

“Niçin gülüyorsun Duru?”
“Ay Ren geyiği, kızdan Noel Baba olur mu?”

“Sen de Noel Anne olursun...”
“Ay çok güzel... Ben de Noel Anne olurum... Haydi kızağı alıp gide-
lim...”

Ren geyiğinin kızağı çok güzel. Altın rengine boyanmış, her yanında renk renk kurdeleler vardı, arkasında beyaz ve kırmızı balonlar sıra sıra dizilmişti.

“Sen şuraya oturacaksın Noel Anne...”

Aaaa, ne çabuk geldik. Eskimoların oradan evimizin önüne gelivermişiz. Bizim apartman kapısının önündeydik. Ay bu Noel Annelik de pek hoşuma gitti. İyi de, hediyeler nerede? Yooo, ben bacalardan giremem. Öyle ya, Noel Baba, şey yani Noel Anne bacadan girer, hediyeleri çocukların yastıklarının ucuna bırakırmış, çocuk sabahleyin uyanınca hediyesini görür, çok mutlu olurmuş...

“Ay Ren geyiğim, hediyeler nerede?”

“Önündeki sandığın içinde...”
Sandığın kapağını açtım... Aman aman ne hediyeler, ne hediyeler...

“Yoksulların evlerine gidiyoruz

değil mi Duru?”

“Elbette, o çocukların yanlarına gidiyoruz. Yalnız ben bacalardan giremem...”

“Ben girerim, siz kızakta oturun. Hediye verin bana, ben bacadan girer, hediye çocuğun başucuna koyar, dönerim...”

Ay bu denli güzel hediyelerden nasıl seçsem? Acaba o evde kaç çocuk var? Bu çocuklar kız mı yoksa erkek mi? Ren geyiği: “Ben torbama doldururum, evde kaç çocuk varsa ona göre hediyelerini dağıtırım...” dedi.

Babaannem yanağımdan öpüyor, yorganımı örtüyordu. Mırıldandım: “Ren geyiğim nerede babaanneciğim?”

“Yanında ya kızım...”
Yine mırıldandım: “Ben Noel anne oldum...” •

muzafferizgu@butundunya.com.tr

ZEKİ ÖĞRENCİ

Öğretmen, sınıfındaki zeki ama biraz da kıskanç olduğunu bildiği bir öğrencisine, “Niçin arkadaşlarının yaptıklarını bozup kavgaya ediyorsun?” diye sordu.

Öğrenci, “Onların beni geçmelerini istemiyorum” dedi, “En iyi ben olmalıyım.” Öğretmen, masasından kalktı, eline bir parça tebeşir aldı ve yere bir çizgi çekti. Öğrencisine dönerek, “Bu çizgiyi nasıl kısaltırsın?” diye sordu.

Öğrenci bir süre düşündü, içinde çizgiyi birçok parçaya bölmek de olan birkaç yanıt verdi. Öğretmen, başını iki yana sallayarak yanıtları kabul etmediğini belli etti. Sonra yere ilkinden daha uzun bir çizgi çekti.

Öğrencisine “Şimdi birinci çizgi nasıl görünüyor?” diye sordu.

Öğrenci utana sıkıla, “Daha kısa” diyerek başını öne eğdi.

Öğretmen gülümseyerek: “Bilgini ve yeteneklerini artırarak kendi çizgini uzatman, rakibinin çizgisini bölmeye çalışmaktan daha iyidir.” dedi.

Gönderi: SABRİYE AŞIR

Değer Biçilemez Tablo

Çok insanın hayal edemeyeceği kadar zengindi. Ülkenin en güzel kentlerinin en güzide semtlerindeki dairelerinin sayısını bilmiyordu bile. Ayrıca iyi bir antika meraklısıydı.

Sahip olduğu zengin koleksiyonun değeri de tahminleri zorluyordu. İşlettiği mağazalarda binlerce insan çalışıyordu. Herkesin “keşke onun yerinde ben olsam!” diye düşünebileceği imrenilecek biriydi.

Gelin görün ki o, bu özenilecek yaşama karşın mutlu değildi. Her şeye sahip olduğu doğruydum ama içinde bir yerde derin bir boşluk, doyurulamaz bir açlıkla kıvranıyordu. Kendisine “baba” diye sarılacak bir çocuğu yok-

tu. Bu yalnızlığı, bu eksikliği yıllardır sevgili eşiyle birlikte içten içe hissetmişlerdi. Ama umutla dua etmeye, sabırla beklemeye devam ediyorlardı.

Eşi, Güzel Sanatlar Akademisi'nin resim bölümünden mezundu; yani eğitilmiş bir ressamdı. Kadıncağız, hayal ettiği bebeklerin, çocukların yağlıboya resimlerini yapıyor, sergiliyordu. Tablolarını çocukları gibi seviyordu. Bu nedenle de onları parayla başkalarına satmak aklinin ucundan bile geçmezdi.

Yıllar bu şekilde akıp gitti. Sonunda ihtiyarlık günleri gelip çattı. Artık çocuk sahibi olma hayalleri bitmişti. Kadın, resimleriyle, adam ise işiyle içlerindeki boşluğu doldurmaya ça-

Yıllar bu şekilde akıp gitti. Sonunda ihtiyarlık günleri gelip çattı. Artık çocuk sahibi olma hayalleri bitmişti. **Kadın, resimleriyle, adam ise işiyle içlerindeki boşluğu doldurmaya çalışıyorlardı.**

lışıyorlardı. Beklenmedik bir kaza, yaşamlarını altüst etti; ağır bir trafik kazası geçirdiler. Adam hafif yaralı olarak kurtuldu. Karısı ciddi bir beyin zedelenmesi ile yoğun bakımda yattığı aylarca...

Adam, karısının sağlığını tekrar kazanabilmesi için servetinin önemli bir bölümünü harcadı. Derken bir gün doktorlar, karısının kısmen iyileştiğini ve artık evine dönebileceğini, bundan sonraki tedavilerin evde de sürdürülebileceğini müjdelediler.

Kadın eve döndü ama artık eskisi gibi değildi. Adeta bir çocuk gibi yaşıyordu. Sadece ona hizmet etmesi, yardımcı olması için bir bayan çalışmaya başlamıştı yanlarında. Kocasını savaşta kaybetmiş iyi yürekli, sevecen genç hanımı, ikisi de evlatları gibi sevdiler. Eve biraz olsun çocuk cıvıltısı getiren iki küçük çocuğunu da torunları gibi bağırıklarına bastılar.

Zamana dur demek mümkün mü? Günler, aylar hızla geçti. Bu arada evin hanımı, eskiden olduğu gibi resim yapmaya başladı. Tabloları eskisi gibi başarılı değildi ama yine de kadıncağı-

Salonun sessizliğini bakıcı kadının sesi bozdu. Annesi gibi sevdiği bir kadının, çocukları gibi sevdiği tablosuna, müzayede salonlarında pek alışık olunmayan bir teklif verdi: “Beş dolar!” diye bağırdı acemice...

zın eski günlerdeki gibi mutlu olmasını yardımcı oluyordu.

Yıllar birbirini kovaladı; kadın bir gün öldü. Adam, bakıcı kadını ve iki yetimini, değerli hediyeler verip gönderdi. Çok geçmeden, adam da bir kalp krizi sonucu yaşama veda etti. Böylece, hayalleri süsleyen o koca servet sahipsiz kaldı. Yaşadıkları ülkenin kanunlarına göre bir süre geçtikten sonra eşyalar satılığa çıkarıldı. İlk olarak “paha biçilemez antikalar”, büyük bir açık arttırmada satışa sunuldu.

İl parça adamın eşinin beyin özür-lüyken yaptığı bir tabloydu. Bir özür-lünün umutlarını döktüğü, ruhunu ortaya koyduğu bu mütevazı tabloya kimse dönüp bakmadı bile. Herkes, az sonra önlerine gelecek paha biçilmez antikaları bekliyordu. Bu nedenle de müzayede yöneticisinin “Arttıran var mı?” diye bağırışına salondan tek yanıt gelmiyordu.

Salonun sessizliğini bakıcı kadının sesi bozdu. Annesi gibi sevdiği bir

kadının, çocukları gibi sevdiği tablosuna, müzayede salonlarında pek alışık olunmayan bir teklif verdi: “Beş dolar!” diye bağırdı acemice... Daha fazlası yoktu ki cebinde. Umutla, bir başkasının kendi teklifini arttırmasını bekledi. Emek bu denli hor görülmemeliydi. Kadının tablosu hiç olmazsa biraz daha yüksek bir fiyatla satılmalıydı. Ama salondaki sessizliği yalnızca müzayede yöneticisinin ara sıra söylediği “Var mı arttıran?”, “Yok mu arttıran?” sözcükleri bozuyordu.

Nihayet, “Satıyorum... Satıyorum... Saaat...tım” sözcüklerinin ardından bir tokmak sesiyle, tablo sadece beş dolara bakıcı kadının oldu.

Müzayede yöneticisi, kimsenin almayacağı lâyık görmediği bu tabloyu eline aldı, arka yüzünü çevirip, herkesin görebileceği şekilde yukarı kaldırdı. Tablonun arkasında, katlanmış küçük bir kâğıt parçası vardı. Yine herkesin gözü önünde kâğıdı aldı ve açtı. Özenerek yazılmış notlara bir göz gezdirdikten

sonra kalabalığa döndü: “Bayanlar baylar, müzayede sona ermiştir!” dedi.

Salondakiler neler olup bittiğini anlayamamanın şaşkınlığı içindeyken, kâğıtta yazılı olanlar yüksek sesle okumaya başladı:

“Kim, sevgili eşimin bu mütevazı emeğine değer vererek bu tabloyu satın almışsa, eşime verdiğim değerden çok daha az olan servetim onundur.”

Dünya belki de bir müzayede salonudur. Gördüğümüz her şeye birileri bir değer biçer. Sırf başkalarının biç-

tiği değerler üzerine yeni değerler eklemek için, bizim için en değerli olanları unutarak, hatta bazen da kıırarak, ömrümüzü tüketiyor olabiliriz.

Sevimli bir çocuğun annesi ya da babası olmanın değeri borsalarda ölçülemiyor. Fedakâr ve sadık bir eşin bizler için yaptıklarını, hiçbir muhasebe programı hesaplayamıyor. Oysa hepsi, kimsenin göremediği, fark edemediği kadar özel ve güzel değerlerdir.

Müzayede bitmeden birbirimize fazlasıyla değer verelim, olur mu?•

yucelaksoy@butundunya.com.tr

Paulo Coelho... Simyacı'dan.

Ninesini bir mektup yazarken izleyen çocuk sordu:

"Yaşadıklarımız için bir hikâye mi yazıyorsunuz? Yoksa benim hakkımda mı?"

Ninesi yazmayı kesti ve torununa şöyle dedi:

"Aslında, senin hakkında yazıyorum. Fakat kelimelerden daha önemlisi, kullandığım Kurşun Kalem. Umarım büyüdüğünde sen de bu kurşun kalem gibi olursun."

Çocuk merakla kurşun kaleme baktı. Özel bir kalem gibi görünmüyordu.

"Fakat daha önce gördüğüm diğer kurşun kalemler ile aynı!"

"Bu, senin nasıl baktığın ile ilgili. Kurşun Kalem 5 önemli özelliği vardır ki sen onlara sıkıca tutunduğunda ömrün huzur içinde geçecektir."

Birinci özellik: Harika şeyler yapabilirsin ama attığın adımları yönlendiren bir el olduğunu asla unutma. Bizim için bu el, Tanrıdır ve her zaman kendi kudretiyle bizi O yönlendirir.

İkinci özellik: Zaman zaman her ne yazıyorsam durmam ve kalemin ucunu

açmam gerekir. Bu kaleme biraz acı çektiyse de sonuçta daha sivri olmasını sağlar. Bu yüzden bazı acılara göğüs germeyi öğrenmelisin, bu acılar seni daha iyi bir insan yapar.

Üçüncü özellik: Kurşun kalem, yanlış bir şey yazdığında bunu bir silgiyle silmene her zaman olanak tanır. Yaptığımız bir şeyi sonradan düzeltmenin kötü bir şey olmadığını anlamalısın, aksine bu bizi adalet yolunda tutmaya yarayan en önemli şeylerden biridir.

Dördüncü özellik: Kurşun kalemin en önemli kısmı, kalemin yapıldığı ahşabı ya da dışarı yansıyan şekli değil, içerisinde yer alan kurşunudur. O yüzden her zaman kendi içine bakmalı, en çok onu korumalısın.

Beşinci özellik: İse her zaman bir iz bırakmasıdır...

Aynı şekilde sen de hayatta yaptığın her şeyin bir iz bırakacağını bilmeli ve her hareketinin farkında olmalısın. •

Gönderi: MEHMET MUHSİNOĞLU

Kavanoz ve Kahve

Gönderi: YİĞİT EREN GÜNEY

Bir felsefe profesörü, bazı malzemelerle derse gelir. Bir şey söylemeden, önüne büyükçe kavanozunu alır ve ağzına kadar tenis topları ile doldurur. Ardından öğrencilerine kavanozun dolup dolmadığını sorar... Öğrenciler hep bir ağızdan olduğunu söylerler.

Bunun üzerine; profesör önündeki kutulardan birinden aldığı çakıl taşlarını, kavanoza döker. Taşlar, topların aralarındaki boşlukları doldurmaya başlar.

Profesör yeniden kavanozun dolup dolmadığını sorar. Öğrenciler yine hep birlikte; 'evet doldu' derler.

Profesör bu kez de, masanın üzerindeki diğer kutunun içindeki kumu yavaşça kavanoza döker ve kumlar da taşların aralarındaki boşlukları doldurur.

Profesör yine aynı soruyu sorar. Öğrenciler tereddütle ama yine 'doldu' derler.

Profesör bu kez ise masanın altında hazır bekleyen iki fincan kahveyi alır ve kavanozun içine dökmeye başlar.

Bu kez de kahve de kumların arasındaki boşlukları doldurur.

Profesör 'Bu kavanoz sizin hayatınızdır' der.

Tenis topları; hayatınızdaki önemli şeylerdir. Aileniz, çocuklarınız, sağlığınız, işiniz, dostlarınız gibi.

Çakıl taşları; sizin için daha "az" önemli olan diğer şeylerdir. Yani eviniz, arabanız, arkadaşlarınız gibi..

Kum ise diğer ufak tefek şeylerdir. Kavanoza önce kum doldursanız; taşlara ve özellikle tenis topları-

na yeterli yer kalmaz...

Aynı şey hayatımız için de geçerlidir. Vaktinizi; ufak şeyler için israf ederseniz; önemli şeyler için vakit kalmayacaktır.

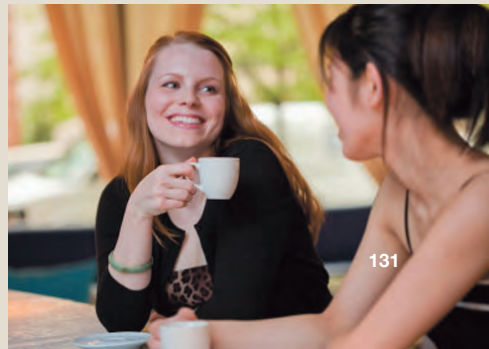
Dikkatinizi mutluluğunuz için önemli olan şeylere çevirin...

Çocuklarınızla oynayın... Sağlığınıza dikkat edin... Sevdiklerinizle yemeğe çıkın. Evinizin ihtiyaçlarını karşılayın.

Öncelikle tenis toplarını kavanoza yerleştirin. Öncelikleri, sıralamayı iyi bilin. Gerisi hep kumdur...

İki fincan kahveye gelince...

Hayatınız ne kadar dolu olursa olsun; her zaman sevdiklerinizle bir fincan kahve içecek kadar yer ve zaman vardır... •

İNSANLAR YAŞADIKÇA

Mehmet Ünver

Onları Unutmayalım

Hüzünler, düş kırıklıkları ve yalnızlıklar içinde geçen kısacık ömürlerinde dünyamıza girmiş, buruk gülümseyişleriyle bizleri yürekten etkilemiş insanlar vardır. Günü gelip de titrek bir mum alevi gibi sönüp, sonsuz suskunluklara karıştıklarında gönlümüz onların da unutulanlar kervanına katılmalarını istemez.

Hep anımsanmalarını umarız. Bir hüznün bulutu gibi bu dünyadan gelip geçmiş, buna karşın benim için unutulmaz olan üç karakteri satırlarımda sizlerle paylaşmak istiyorum.

► **NİL GÖNCÜ** (*Başlamadan Biten Hüzünlü Bir Film*)

Onu ilk kez mahallemizdeki yazlık sinemanın perdesinde, zorba âşığı rolündeki Hayati Hamzaoğlu'ndan feci bir dayak yerken görmüştüm. Marazi duygularla hareket eden erkeğin ezici gücü karşısında, gözlerinde yansıyan çaresizliği hiç unutamam. İnsanın içini ürpertiordu. Hemen ardındansa çok daha ürpertici bir sah-

Nil Gönçü ve Hayati Hamzaoğlu.
Kuyu adlı filminden bir sahne

neye geçiliyor ve o zamanlar sert Anadolu erkeğinin beyaz perdedeki en güçlü yüzlerinden biri olan aktörün hunharca tecavüzüne uğruyordu. Beyhude çırpınışları ve gözlerinde alev alev yanan nefret ifadesi hâlâ bel-
leğimdedir. Her şey bittikten sonra, zorba aşığın, gü-
rül gürlül akan bir derenin sularında zafer kazanmış
bir komutan edasıyla yıkış ve adeta nispet yapar
gibi: “Hadi sen de gel, su, bütün günahları temizler”
diye kahkahalar atışı filmin en çarpıcı sahnelerindendi.

O ise bu felaketin neden başına geldiğini sorgu-
larcasına isyankâr gözlerle bakıyordu.

Nil Gönçü ve Aliye
Rona, Kuyu filminde

Gencecik yaşına
karşın bellekleri-
mizde önemli bir
iz bırakan bu oyuncuyu
günümüzde hâlâ anımsa-
yanların sayısının çok az
olduğunu düşünüyorum.
Elde kalmış bir kaç soluk
fotoğrafı ve eski film afi-
şi de tozlu raflarda çürü-
meyi bekliyordur herhal-
de. Ne yazık ki, sanal
âlemde bile çok az gö-

rüntüsü kalmış.

Yaşamı çok kısaydı. Açtığı gibi solan bir çiçek misali çabucak biten ömründe çevirdiği filmlerin kopyaları da bir süre sonra silinip gidecekler. Umarım fotoğrafları uzun ömürlü olur.

Yukarıda anlattığım sahnelerin geçtiği 'Kuyu' filmi, Türk Sinema'sının bol ödüllü bir eseridir. Metin Erksan'ın yönettiği filmin Yeşilçam müzesinde bir kopyası kalmıştır umarım. Ayrıca Nil Göncü, Hayati Hamzaoğlu, Aliye Rona ve Demir Karahan'ın oyunculukları muhteşemdi. Bu yazıma konu olan genç kıza, yani Nil Göncü'ye gelince:

O filminden sonra sadece bir sene yaşadı. 1968 de girdiği sinema dünyasında, 'Kuyu' filmi de dâhil olmak üzere toplam beş film çevirdikten sonra henüz 19 yaşındayken geçirdiği ani bir rahatsızlık sonucu aramızdan ayrıldı. Kardeşi Bülent Göncü'nün de belirttiği gibi; gencecik yaşına karşın işini hep ciddiye alan, çok zor şartlar altında çalışabilen büyük bir yetenekti Nil Göncü. Tiyatro eğitimi almış, Metin Erksan tarafından keşfedilmişti. Kısmet olsaydı, 'İnce Memet' filminde Yılmaz Güney'le birlikte oynayacaktı. Ne yazık ki olmadı.

Yıllar önce, yazlık sinemamızın tahta sandalyelerinde tedirgin kıpırdanışlarla izlediğimiz 'Kuyu' filminin konusu gerçek bir olaydan alınmıştır. Seyredenleri derinden etkileyen bu filmin finalindeki çarpıcı sahnenin yer aldığı kör kuyununsa Afyonkarahisar taraflarında bir arazide olduğunu öğrendim. Yönetmen Metin Erksan,

1968 yılında çektiği filmin açılışını Kuran'dan bir ayetle yapıyordu:

"Kadınlara İyi Davranın"

Aradan tam 42 sene geçmiş. Bu başarılı yapımın oyuncularından Nil Göncü'yü, Hayati Hamzaoğlu'nu, Aliye Rona'yı rahmetle anmak istiyorum. Kadrodaki bir diğer karakter oyuncusu, Demir Karahan'a ise uzun ömürler diliyorum.

Not: Nil Göncü, rolü gereği, filmin neredeyse başından sonuna kadar zorba aşığı rolündeki Hayati Hamzaoğlu'nun beline bağladığı bir iple çekilerek, dağ bayır dolaştırılmıştı. Günümüzde çok az oyuncu sanırım böyle bir çileye katlanır.

TUGAY TOKSÖZ

(Talihsiz İstanbul Efesi)

Bu kadar çabuk unutulacağımı hiç beklemezdim. Az evvel sanal alemi taramdım. Onunla ilgili bir şeyler bulurum diye. Çok yazık: Hüzünlü yaşamıyla

ilgili birkaç satırlık sözümona biyografiden başka bir şey yoktu. Aslında o yazılanlardan çok daha fazlasını biliyordum:

Yaşamının son zamanlarında, bizim sokakta oturan ve "içkici" diye tanınan bir komşumuzla dost olmuştu. Onun evinde bir kaç arkadaş toplanır içerlerdi. Bir komşumuz bu haberi verdiğinde inanamamış, "gerçek mi acaba"

diye sokağın girişinde nöbet tutmuş-
tum. Evet, gerçektir. Sokağa giren o
uzun gölge oydu. Bir anda, hüznün
çok yakıştığı gözleriyle karşılaşınca
tanımıştım. "Kanlı Şafak" filmindeki
gibi dimdikti. Öte yandan içine düştü-
ğü alkol bağımlılığının karanlık izleri
yüzüne yerleşmeye başlamıştı.

İlginçtir: İstanbul doğumlu olduğu
halde tıpkı filmlerinde canlandırı-
dığı yüreği yanık taşra delikanlıları
gibi Anadoluluğa yakıştırdım onu.
Nedense "Anadolu Delikanlısı" deni-
lince aklıma o ve her an boşalacakmış
gibi dolu dolu görünen gözleri gelirdi.
Çoğunluk bu kavramı bıçkınlıkla, ma-
çolukla özdeşleştirse de benim için
'Anadolu Delikanlısı' yeri geldiğinde
ağlamaktan korkmayan kişidir. Ve o,
yılların acılarla doldurduğu gözlerin-
den hiç korkmadan anlatıyordu yaşı-
mıyla ilgili olarak çok az insanın bil-
diklerini: İsmi bende saklı olan, çok

Tugay Toksöz ve
Nazan Şoray
Yedi Köyün Zeynebi
filminde

ünlü bir aktörün onu asker kaçağı diye
ihbar edip, tam zirveye yerleştiği yıl-
larda Yeşilçam'dan uzaklaşmasına
neden olduğunu iddia ediyordu. Nere-
deyse tüm kaderini değiştiren bu olayı
naklederken bile haksızlık etmemeye
çalışıyordu:

"Biliyorum o yaptı. Sırf benim
ayağımı kaydırmak ve ön plan çıkmak
için yaptı bunu. Yine de Allah'ından
bulsun. Kötü söz söyleyemem"

Okış sık, sık geldi, iki kapı öte-
mizdeki eve. O küçük bodrum
katında unutmak istedikleri
pek çok şey adına içtiler. Hep talihsiz
bir insan olduğuna inandım. Tıpkı bir
yığın film teklifi alırken neye uğradı-
ğını anlayamadan tüm işleri bir anda
bıçak gibi kesilen Sal Mineo gibi.
Onun da hüznün dolu gözleri vardı.
Kaderleri de benzemiş. Beklenmedik
bir anda askerlik hizmeti için iki sene-
liğine Yeşilçam'dan uzaklaşması, dön-

düğünde başka aktörlerin ondan boşalan yeri almış olmaları, o da yetmemiş gibi yaşadığı sağlık sorunları, parasızlık, ailelerin sinemadan kaçmasına neden olan erotik filmler furyası...

Tüm bunlar kötü kaderinin başlangıcıydı.

Olmadı işte. Ne yapsa da bir zamanların zirvedeki Tugay Toksöz'ü olamadı bir daha. O da alkolde buldu teselli. Başka roller teklif edilmeyince aç kalmamak için saçma sapan erotik filmlerde oynadı.

Sonuç olarak Türk sinemasından hüznü dolu gözlerle bir Tugay Toksöz, bir "İstanbullu Efe" geçti. Ve o efe çok genç yaşta kötü kaderinin tetiklediği akciğer kanserine yenilip kara toprağa girdi.

Çekimler esnasında çoğunlukla sarhoş olduğu ve ne yaptığını bilmediği söylendi. Bunların ne kadarı doğrudur bilemiyorum. Sonuç olarak Türk sinemasından hüznü dolu gözlerle bir Tugay Toksöz, bir "İstanbullu Efe" geçti. Ve o efe çok genç yaşta kötü kaderinin tetiklediği akciğer kanserine yenilip kara toprağa girdi.

Asıl üzücü olansa bundan sonra yaşandı: Çabucak unutuldu. En acı olan da buydu. Oysa ben onu hiç unut-

madım. Son günlerinde anneciğiyle yaşadığı evle ilgili sorunları vardı. Onları oradan çıkartmak istiyorlardı. Yanlış anımsamıyorsa o, bu dünyadan gittikten sonra annesini de oradan çıkartmışlar. O da hastaydı. Hâlâ yaşıyor mu? Bilmiyorum. Günü geldiğinde anneciğiyle buluşur inşallah. Onu unutmamış olanlar da umarım bu yazımı okuyup, bir anlığına da olsa bu hüznü İstanbul Efe'sini anımsarlar..

► HİPPİLER KRALİÇESİ
PERİHAN (*Mezar Taşında Böyle Yazıyor*)

Hippilerin eski püskü otobüslere doluşup İstanbul'a gelerek Sultanahmet'e yerleştikleri yıllardı. Onları ilk kez rengârenk kıyafetleri ve uzun saçlarıyla meydanı çevreleyen kafelerde otururlarken gördüğümde içimde sıcak bir duygu uyanmıştı. Neden bilmiyorum, fakat çok kişiye tuhaf gelen dış görünüşleri bende art niyetsiz, insancıl kişiler oldukları izlenimi uyandırmıştı. Henüz on iki yaşındaydım ve ne yalan söyleyeyim; rahatlıklarına ve dış dünyayla samimi yaklaşımlarına gıpta etmiştim.

Sultanahmet bölgesi o yıllarda adeta bir karnaval yeri gibiydi. Meydana yakın bir yerde küçük bir kafesi olan Yener onlara kucak açmıştı. İşlettiği küçük kafe dünyada 68 kuşağının en iyi bildiği adreslerdendi. Derken çiçek çocuklarının arasına yerli hippiler de katıldı. "Hippiler Kraliçesi" diye bilinen Perihan Y. de onlardan biriydi. 1968 yılında henüz on altı yaşındayken İzmir'den kaçıp İstanbul'a gelmişti. O da yeni bir dünya, dile-

diğince özgürlük ve elinde olandan çok daha renkli bir hayat istiyordu. Çiçek çocuklarının yaşam tarzı ve felsefeleri kafasına uymuştu. Çabuk kaynaştılar. Yener'in de hazır bulunduğu bir toplantıda parktan toplanmış çiçeklerden yapılmış bir taçla onurlandırılarak "Hippiler Kraliçesi" seçildi. Artık hep Sultanahmet'te takılıyordu.

Zamanla bazı olaylara da karıştı. Hippilere savaş açan zihniyete karşı çıktı. Yüreğinde hep bir isyan hep bir karşı koyma arzusu vardı ve bir türlü durulamıyordu.

Bir olayda kendisine kaba davranan güvenlik görevlisine: "Ben Hippiler Kraliçeyim. Bana bu şekilde davranamazsın" şeklinde bir çıkış yaparak kendisinden özür dilediği söylenir.

Ne yazık ki çok genç öldü Perihan. Cansız bedeni Sirkeci'de bir otelde bulunduğu hayatının baharında idi. Annesi cenazesine sahip çıktı. Hippi dostları cenaze töreninde İncil, Tevrat ve Kuran'dan bölümlerle Halil Cibran'ın şiirlerinden pasajlar okudular. Mezar taşında "Hippiler Kraliçesi" yazmaktadır. O yıllarda çocukluğunu sürdüren bizler için Sultanahmet uzak ve çok ender gidilen bir yerdi. Kim bilir, belki de, o gün, meydanı çevreleyen kafelerde ve parkta ilk kez karşı karşıya geldiğim çiçek çocukları arasında Hippiler Kraliçesi Perihan da vardı. Bilemiyorum. Sadece şunu söyleyebilirim:

Şimdilerde çok az kişi onu anımsasa da, bu dünyadan bir Hippi Perihan geçti. Ben de bugün onu anmak

Bir dönem
Hipiler Kraliçesi
olarak anılan
Perihan Yücel

istedim. Mekânı cennet olsun. •

mehmetunver@butundunya.com.tr

NOT: Batı kültürü ve tüketim toplumunu reddeden çiçek çocuklarının amacı; dünyayı daha sevebilir ve yaşanabilir bir hale getirmektir. Onlara okulda medeniyetin Roma ve Yunan uygarlıklarından geliştiğini ezberletmişlerdi. Sonraları dünya medeniyetinin aslında doğudan yükseldiğini öğrenip güneşin doğduğu yerlere uzanan mistik yolculuklarında İstanbul'u en önemli duraklarından biri haline getirdiler. Budizm'i, İslam'ı ve Doğu felsefelerini öğrendiler. Bu da barışı isteyen, savaşı reddeden bir kitle olmalarını sağladı.

Daha Mutlu Bir Yaşam İçin...

♥
Tutkuyla ve
derinden sev. Sonra-
dan yara alabilirsin
belki, ama hayatı
komple yaşamamanın
tek yolu budur.

insanlara beklediklerinden daha çok şey ver ve bunu zevk alarak yap.

● İlk bakışta aşka inan.

● İnsanlara beklediklerinden daha çok şey ver ve bunu zevk alarak yap.

● Dinlediğin her şeye inanma, sahip olduğun her şeyi harcama ve istediğin kadar uyuma.

● 'Seni seviyorum' dediğinde, cidden söyle.

● Kepekli pirinçten çok ye.

● En sevdiğin şiiiri ezberle.

● Üzgünüm dediğinde, o kişinin gözlerinin içine bak.

● Evlenmeden önce en az 6 ay nişanlı kal.

● Başkalarının düşleriyle asla alay etme.

● Anlaşmazlık halinde, dürüst ol.

● Biri sana, yanıt vermek istemediğin bir soru yöneltirse, gülümse ve en büyük aşkın ve en büyük başarıların daha büyük riskleri olduğunu hatırla.

● Kimseyi kırma, hakaret etme.

● İnsanları akrabalarına göre yargılama.

● Yavaş konuş, ama hızlı düşün.

- Anneni ve babanı ara.
- Biri hışşırdığında 'çok yaşa' de.
- Kaybettiğinde, ders al.
- 3 'S'yi unutma: Kendine Saygı; başkalarına Saygı; herşeyde Sorumluluk.

- Küçük bir anlaşmazlığın büyük bir arkadaşlığı bozmasına izin verme.
- Hata yaptığını farketğinde, onu hemen düzelt.
- Telefona cevap verirken gülümse. Seni arayan kişi bunu sesinden anlayacaktır.
- Biraz yalnız kal.
- Değişikliklere kucak aç, ama değerlerini yitirme.
- Suskunluğun, bazen, en iyi yanıt olduğunu unutma.
- Daha çok kitap oku, daha az televizyon seyret.
- Evde sevgi dolu bir atmosfer önemlidir. Huzurlu ve uyumlu bir ortam yaratmak için elinden geleni yap.
- Sevdiklerinle anlaşmazlığa düştüğünde, o anki duruma önem ver.

Konuşmaktan, sohbetten hoşlanan bir kadın/erkekle evlen. Yaşlandığınızda, konuşma yeteneğiniz her şeyden daha önemli olacak.

İyi ve saygın bir hayat sür. İleride, yaşlandığında ve geçmiş hatırladığında, bir kez daha nasıl zevk aldığını göreceksin.

Bildiklerini paylaş. Ölümsüzlüğü elde etmenin bir yoludur.

- Geçmişte çok yaşama.
- Satırlar arasını oku.
- Sana sevgi gösterisinde bulunan birini engelleme.
- Gezegemimize karşı nazik ol.
- Öperken gözlemini kapatmayan bir kadın/erkeğe güvenme.
- Yılda bir kez hiç gitmediğin bir yere git.
- Bütün kuralları öğren, sonra bazılarına uyma.
- Çok para kazanıyorsan eğer, hayattayken, başkalarına yardım et. Bu, şansın sana verebileceği en büyük tatmindir. Unutma, istediklerini elde edememek, bazen büyük bir şanstır.
- İki insan arasındaki aşkın birbirine duydukları gereksinimden daha büyük olduğu ilişki, en iyi ilişkidir. Bunu unutma.
- Başarını, onu elde etmek için vazgeçmek zorunda kaldığın şeylere bağlantılı olarak değerlendir.

İki Öğrencisi ve **Bayan Frost**

Bayan Frost bizi büyük bir meşe masanın karşısına
götürdü: "İkiniz de gözlerinizi kapayın" dedi.
"Çünkü şimdi hiç de hoş şeyler olmayacak."

Yazan: LANIE J. McMULLIN
Reader's Digest

Hani hep küçük kasaba okullarında görev yapan öğretmenlerin o kasabanın halkından saygı göreceklerini düşünürüz ya; her zaman da böyle olmaz aslında. Söz konusu Jane Frost'sa, bakarsınız insanlar değişivermişler birdenbire. O yoldan geçerken kasabanın bir kenarda çene çalan kadınları hemen toparlanıverirler ve sanki bir işleri varmış da onunla ilgileniyormuş gibi yaparlardı. Ama annelerimiz o ve sopasıyla ilgili kasabada dilden dile değiştirilerek anlatılan olayların

aslını bilselerdi, eminim bu saptırılmış hikayelerin kahramanı olan Bayan Frost'a en az bizim kadar saygı duyarlardı. Tek başına bir kadının tüm kasaba halkının davranışlarını biçimlendirebileceğine inanıyorsanız bayan Frost'un bunu başardığına da inanabilirsiniz. Öyle ki onun sınıfındaki hiçbir çocuk matematik dersini üstünkörü çalışmaya ya da sınıfta özensiz cümleler kurmaya cesaret edemezdi.

Derslerde bize öğrettikleri sayesinde kafamızda dürüstlük, namus ve benzeri yanlış yorumlamaya eğilimli olduğumuz kavramlar hakkında hiçbir yanıtsız soru kalmazdı. Bize anlattıklarını pazartesi gününden cumaya dek hâlâ öğrenememiş olduğumuzu görürse hiç yılmadan aynı şeyleri pazar derslerinde de tekrarlardı.

Bir gün benim için de işlediğim suçun hesabını verme günü gelip çatmıştı işte. Ne mi olmuştu?

Okul yalnızca birkaç gün önce açılmıştı. Bayan Frost çam ağacından yapılmış sopasını eline alıp duvara vurmaya başladığında sopanın üstündeki yazdan kalma tozlar da yeni yeni temizleniyordu. Sopanın duvarda çıkardığı seslere bayan Frost'un sözcükleri karışıyordu:

"Hepiniz onurlu birer birey olarak yetiştirilmek üzere buradasınız. Kopya çekerek eğitiminizi de mahvetmenize göz yummayacağımı biliyorsunuz. Kopya çekerseniz dürüst bir birey

Derslerde bize öğrettikleri sayesinde kafamızda dürüstlük, namus ve benzeri yanlış yorumlamaya eğilimli olduğumuz kavramlar hakkında hiçbir yanıtsız soru kalmazdı.

olma idealinden uzaklaşırsınız. Üstelik yalan söyleyerek hem benim vaktimi hem de kendi vaktinizi çalarsınız. Ben artık vaktimi boşa harcamayacak denli yaşıyım. Şimdi bu söylediklerimi aklınızda tutarak sınava başlayın, tamam mı?"

Bu küçük sınav öncesi "öğüt" konuşmasından sonra Bayan Frost büyük meşe masanın arkasında duran sandalyeye oturdu. Biz önümüzde sınav kağıtlarla ter dökerken o da elindeki şiir kitabına dalmıştı bile. Arada sırada nedenini bilmesem de birşeylere gülüyor ve her gülüşünde ön dişleri arasındaki boşluk daha çok meydana çıkıyordu.

Birinci sayfayı ağır aksak henüz yarılamıştım ki arkadaşım Elizabeth elime içinde ne olduğunu bilmediğim bir kağıt parçası tutuşturuverdi. İçimden "Önemli birşey olsa iyi olur!" diye geçirdim çünkü o kağıdı almak Bayan Frost'a meydan okumak demekti benim için. Meşe masaya doğru şöyle bir baktım. Görülen o ki Elizabeth ile aramızdaki bu "alışveriş" fark edilmemişti. Bayan Frost'un yüzünde hâlâ aynı gülümseme vardı. Kağıdı

yavaşça açtım. Bu arada gülümsemenin hâlâ sabit olup olmadığını da denetledim. Evet... Hâlâ gülümsüyordu.

Kağıttaki kargacık burgacık yazıları çözmeyi başardığımda birden kanımın donduğunu hissettim. Elimdeki kağıtta soruların yanıtları vardı. Kalbim göğüs kafesimden fırlayacakmış gibi çarpıyordu; yine de soruların yanıtlarını teker teker kağıdıma yazmaktan geri kalmadım. Sınıfta yalnız Elizabeth ve ben sınavı erken bitirmiş ve arkamıza yaslanıp zilin çalmasını beklemiştik. Bayan Frost gülümseyerek kitabını kapamış ve zille birlikte bizim de sınıftan çıkmamıza izin vermişti.

O haftasonu bitmek bilmedi. Ya-

şamımın en uzun haftasonuydu diyebilirim. Cuma gecesi korkunç bir düşünerek yataktan fırladım. Rüyamda odamdaki içi doldurulmuş hayvanların yüzleri bayan Frost'un yüzüne dönüşmüştü. Ayrıca düşümde aynaya bakıyor ve ön dişlerim arasında büyük bir boşluk olduğunu görüyordum. Tüm bu olanlardan sonra suç işleyen birisi için en iyi şeyin uyanık kalmak olduğuna karar verdim. Tek başıma acı çekmek istemediğimden yatak odamın camından atlayıp hemen yakınımızda oturan Elizabeth'in evine gittim. Penceresinden kafamı uzattığımda onun da yüzünde hemen hemen benimle aynı ifade vardı. Korkmuştu. Bana "Bayan Frost'un beni alıp götürmeye geldiğini sandım" derken hâlâ titriyordu. Ertesi gün her şey daha da kötüye

Elimdeki kağıtta soruların yanıtları vardı. Kalbim göğüs kafesimden fırlayacakmış gibi çarpıyordu...

gitti. Bayan Frost bizi arayarak benden pazar dersi için yardımcı olmamı istedi. İlkinde dilim tutulup yanıt veremediğimden bu soruyu iki kez sormak zorunda kaldı. Telefonu kaparken sanki gülümsüyormuş gibi bir hisse kapılmışım. Ama yaptıklarımızı biliyor olamazdı ki. Benden yalnızca bir okuma parçasını sınıfa açıklamamı istiyordu o kadar. Korkacak birşey yoktu. O sırada telefon bir daha çaldı. Ama bu kez arayan Elizabeth'ti. O da aynı görevi almıştı. Her ne hikmetse okuyacağımız parçalar dürüstlük konusunu ele alıyorlardı.

Pazar günü derse gitmeme planımız da böylece işlediğimiz suç yüzünden suya düşmüş oluyordu. Yüzümüzdeki suçlu ifadeyle öylece oturduk bir süre. Neyse ki Bayan Frost pazar derslerinde daha yumuşak davranıyordu öğrencilere. Yine aynı coşku ile ders anlatıyordu ama bu sefer bize bakışında başka bir şey vardı. Şefkat gibi... Hatta bir ara dokunsak ağlayacakmış gibi bakmıştı yüzümüze. Ders boyunca Elizabeth'le Bayan Frost'un yüzümüze kaç kez baktığını saydık. Bana üç, arkadaşıma da beş kez bakmıştı. Daha ders bitmeden kapıya ulaşmıştık bile. Tam çıkmak üzereyken Bayan Frost kapıya doğru döndü ve o günü yardımlarımız için bize teşekkür etti. "Sizi arada sırada yardıma çağırabilirim" demeyi de ihmal etmedi.

Pazartesi olmuştu işte. Zil sesiyle birlikte herkes neşe içinde dışarı çıktı. Zil, öğrenciler için özgürlük demekti ne de olsa ama Elizabeth'le ben içinde bulunduğumuz dehşetli durumdan zil sesiyle de kurtulamamıştık. Herkes dışarı çıktığında içeride yalnız kaldık. Bayan Frost ve suçlular... Orada öylece dikiliyorduk. Elizabeth kendisi konuşmayı yapacaktı çünkü korktuğum zaman elimin ayağıma dolaştığını; başımıza daha kötü işler açabilecek birşeyler söyleyebileceğimi biliyordu.

"Cuma günü sınavda kopya çektik" diye sözle giriverdim birden. Ben "Kendimizi çok kötü hissediyoruz ve yaşamımızın geri kalan bölümünde bir daha

asla böyle birşey yapmayacağız. Tabii eğer yaşamımızın geri kalanını görme şansımız olursa..." derken Elizabeth ayağıma sıkıca bastı ve "Üzgünüz lütfen bizi affedin" diyerek sözümü tamamladı.

Bayan Frost yanıt vermeden önce bir süre durdu. Sonra pazar derslerinden alışık olduğumuz ses tonunu kullanarak "Bana gelip bunları söylemenize çok memnun oldum çocuklar. Cesaretinizi kanıtlamış oldunuz. Ama ne yazık ki bu yaptığınız hatanın cezasını çekmek zorundasınız" dedi..

Hemen ardından öteki sınav kağıtlarına zimbalanmış olan kağıtlarımızı alarak çöpe attı. "Yalnızca aldığınız notları kaybetmeyeceksiniz aynı zamanda bu sınıfta kopya çekmenin cezasını da çekeceksiniz" diye ekledi yüzümüze bakarak.

Yavaşça çam ağacından yapılmış sopasına doğru yürüdü. Yaşamımız boyunca izlediğimiz korku filmlerinin dehşet dolu sahneleri gözümüzün önünden geçiyordu o sopaya doğru yürürken. Bayan Frost bizi büyük meşe masanın öbür yanına götürdü.

Elizabeth'e baktığımda benim hissettiklerimi onun yüzünde de görebiliyordum. İçimdeki korkuyu aynaya bakarmışçasına Elizabeth'in yüzünde izleyebiliyordum. Bayan Frost, "İkiniz de gözlerinizi kapayın ve sakın açmayın" dedi. "Çünkü şimdi hiç de hoş şeyler olmayacak."

Masaya doğru eğilmemizi istedi sonra bizden. Biz de söyleneni yaptık. O sırada arkadaşımın dizleri de benim-

kiler gibi titriyor muydu; merak ediyordum. Dennis hep vücudunuzu kastığınızda sopanın daha çok acıttığını söylerdi. Acaba önce bana mı Elizabeth'e mi vuracaktı?

Şak! Elizabeth'e vurmuştu. Biraz geç de olsa çıkardığı ağırlıklı ses beni de ağlatacak gibi olmuştu. Gözlerimi açmak istedim ama cesaret edemedim.

Şak! Yine Elizabeth'e vurmuştu. Bu seferki daha sertti üstelik. Zaten o da hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamıştı. Ben de ona katıldım. Korkudan mı yoksa onun için üzüldüğümünden mi bilmiyordum. Yalnızca hıçkıra hıçkıra ağlıyordum.

Şak! Bir kez daha Elizabeth! Bu kadarı da acımasızlıktı. İkimiz de ferat figan ağlıyorduk. Daha fazla dayanamayacaktım. "Lütfen yapmayın bayan Frost! Elizabeth, sen iyi misin?" diye haykırdım.

Aynı anda büyük meşe masanın iki ayrı ucundan birbirimize baktık. Elizabeth kıpkırmızı kesilmişti. Bana "Ne demek istiyorsun? Ben zaten iyiyim. Sana vurmuyor muydu?" dedi. Şaşkın şaşkın birbirimizin yüzüne bakarken bir Şak! daha duyuldu. Bayan Frost elinde sopayla bir sandalyeye oturmuş kendi dizlerine vuruyordu.

Otuz yıllık öğretmenlik yaşamı boyunca kaç öğrenciye daha böyle bir ders vermişti acaba? Hiçbir zaman bu sorunun yanıtını bulamayacaktık ama artık biz de Bayan Frost'un sırrını saklayan; bir yandan da ona hayranlık duyan sessiz çoğunluğun bir parçası olduk.

Çeviri: SELİN SÜER

Mankafa Poldi

– Postaneden onbeş kuruşluk pul alıyoruz. Mektuba onbeş kuruşluk pul yapıştırıyoruz. Posta ne kazanıyor?

– Dışarısı o kadar karanlık ki insan parmağının ucunu göremiyor.
– Peki madem ki karanlık, insan parmağının ucunu nasıl gözünün önüne getirebiliyor?

– Otelinizde boş bir oda var mı?
– Bir tane mi?. Yirmi tane boş oda var.
– Yazık... Bir tane olsaydı iyiydi. Yirmi tane çok fazla.

– Beni tanımadın mı Poldi?
– Tanımadım.
– İlkokulda ikimiz aynı sırada oturuyorduk?
– Benim ilkokulda sakallı bir arkadaşım yoktu.

BRİÇ

Konvansiyon, savunma, yer oyunlarına ve briç dünyasından haberlere geçmeden önce bazı genel bilgiler daha vermek istiyorum.

BütünDünya'dan
Briç severlere
Özel

(2)

Yazan: YILMAZ DAĞDEVİREN

Bricin Goren, Acol, Precion, 5'li Majör, Standart Amerikan, Bire İki (bir açış üzerine 2 seviyesinde yanıt. İng. two over one, 2/1) gibi birbirine benzeyen 5-6 dili/sistemi vardır.

Bricin sistemleşmesi 1930'larda Ely Culbertson ve 1940'larda C. Goren'le (*) başlar. Fransızlar açışta majör okunursa mutlaka en az 5'lidir gibi bir kaç önemli kural koyarak "5'li majör" sistemini geliştirip evrenselleştirdiler. Amerikalılar da (Bobby Goldman) bazı önemli eklentiler yaparak (forcing sanzatu, zayıf ellerle atlara deklerle...) 'Aces Scientific, Standart Amerikan Beşli Majör' sistemini sundular.

Zaman zaman precision, blue club gibi değişik sistemler de kullanılmış ise de yandaşları çok olmamıştır. Anı-

lan sistemler değişmeyen tam bir standarda sahip değildir. Zamanla yeni bir deklere bu sistemlere girebiliyor. Turnuvalarda prensip olarak evrenselleşmemiş konvansiyonlar kullanılmaz. Ancak önceden yazılı olarak rakiplere bildirmek koşulu ile yeni konvansiyonlar önemli ulusal ve uluslararası turnuvalarda kullanılabilir.

Şimdilik, 21. yüzyılın yaygın sistemi, Goren, Beşli Majör, Standart Amerikan sistemlerinde kullanılan çeşitli konvansiyonları içeren, bir açışa 2 seviyesinde yanıt 12/13+ onör puandır kuralını getiren "bire 2 = 2/1 = two over one" sistemidir.

Briçe en önemli şey aynı dili konuşmaktır. Bu gün ortaklıklar sistem adından çok oyuna başlamadan önce hangi dili kullanacak-

larını, uygulamak istedikleri konvansiyonları/deklerleleri, çıkışları, apelleri, sayıları, dönüşleri konuşarak anlaşıyorlar; kendi ortak dillerini oluşturuyorlar. Doğrusu da budur.

BRIÇTE TEMEL EYLEMLER

1. Deklere / konvansiyonlar / konuşmalar.
2. Savunma (Arapça müdafaa, Fr / İng. defans).
3. Yer oyunu.

İyi briççilerin katıldığı turnuvalarda başarı % 50-55'i deklerasyon, %30-35'i savunma, %10-15'i de yer oyunundan kaynaklanır. Rakibin doğru oynadığı / oynayacağı var sayılır. Rakibin yanlışından aldığınız puanlar sizin inisiyatifiniz dışında olduğu için başarı tanımı içinde yeri yoktur. Briççiler buna 'şans' diyorlar ve briç düzeyinin yüksek olmadığı turnuvalarda şans faktörü önemli bir yer tutar.

Turnuva bitmeden oyun içinde elleri konuşmak, ortağı eleştirmek, ortağa kızmak hem kural olarak hem de etik açıdan yanlıştır. Ne yazık ki (başta ben olmak üzere) insanlarımızın bu etiğe / kurala pek

uyduğu söylenemez. Bu yanlış sadece kendimizi kötü duruma düşürmek, ortağımızı rahatsız etmekle kalmıyor rakipleri, diğer masadakileri de rahatsız ediyor ve turnuva sonuçlarını olumsuz etkiliyor.

BRIÇTE TÜRKÇE

”Bilimsel ve önemli bir konu”ya daha değinmek istiyorum.

Ne yazık ki ülkemizde dil bilinci çok zayıf. Bir ulus hem vatani hem diliyle ulustur. Bir ulusun ulus olarak kalması; ekonomi, eğitim, kültür ve bilimde güçlenmesi, zengin bir anadile sahip olmaları ile doğru orantılıdır. Anadilin güçlenmesi, zenginleşmesi de dilimizi yabancı dillerin saldırısından / boyunduruğundan korumak, gelişmelere uygun yeni sözcük ve deyimlerin türetilmesiyle olasıdır. Anadilde öğrenme, öğretme, anlama, anlatma, derinlik, üretkenlik çok daha kolaydır ve bir zümreyi değil tüm halkı kapsar.

Osmanlının batış nedenlerinin birincisi bilimi dışlayan dinsel yobazlık ise ikincisi diline, Türkçeye sahip çıkmamasıdır.

Bir kural daha anımsatmak istiyorum

rum. Her şeye karşın her dile yabancı sözcükler girer, ancak girdiği dilin dilbilgisi kurallarına uyar. Türkçeye giren yabancı sözcükler de Türkçenin temel kuralı olan 'söylenildiği gibi yazılır, yazıldığı gibi okunur' kuralına uyar. Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi bilinçli aydınları dilimize giren Kültür (Fr. culture), radyo (Fr. radio), futbol (İng. football), briç (İng. bridge), majör (Fr. majeure), kör (Fr. coeur), karo (Fr. carreau), onör (Fr. honneur), tur (Fr., İng. tour), turnuva (Fr. tournoi), kulüp (Fr. club) gibi binlerce sözcükte bu kurallara uymuşlardır. Bir başka küçük örnek, deklerin Fransızcası 'deklare' olmasına karşın Türk dilbilgisi kurallarına uyarak bilinçli, bilinçsiz hepimiz 'deklere' diyoruz. Doğrusu da budur.

Dile saygı ve özen olmadığından briç dünyasında da, özellikle yazımlar konusunda kargaşa vardır. Ben de bu kargaşa içindiyim. Varsa; Türkçesini, yoksa İngi-

lizce veya Fransızcasını kullanacağım. Ancak chek back'i çekbek, over call'u ovirkol veya üste konuşma, Michaels cue bid'i maykıl kübid veya iki renkli el, reverse'ü rivörs yazarak dilimizin "söylenildiği gibi yazılır, yazıldığı gibi

okunur" kuralına uymaya çalışacağım.

Yukarıda değindiğim gibi bir ülkenin gelişmesi, güçlülüğü tüm halkın katılımı ile olasıdır.

Halkın anladığı dille konuşulursa briç de kahvelere, okullara yayılır ve Türk brici de güçlenir. •

(*)Briçte eğitimi, konuşmaları kolaylaştırmak için C. Goren 'puan' sistemini geliştirmiştir.

1. A = 4, R = 3, D = 2, V = 1 puan olmak üzere 'onör puanlar',

2. 2 Dam yerine 1 AS, 2 AS 8 puan yerine 8+1=9 puan, özellikle yapışık 10'lu 9'lular gibi 'değerli puanlar',

3. Beşinci kart 1, 6. kart 2 puan, şikan 3, tek 2, iki boş 1; ortakla renk tutuşmasından sonra şikan 5, tek 3, 2 boş 2 gibi 'dağılım puanları'.

Briçte herkes onör puan, puan konuşur; doğrudur da. Ancak konuşmalar geliştikçe salt puan hesapları değişir. O kadar ki uzunluk, çift renklilik, ortakla uyum /uyumsuzluk, rakiplerin konuşmaları gibi durumlarda onör puanlar önemsizleşir hatta devre dışı kalır.

1		3		4		6		5
	5			3			2	
2		4				1		8
			5		2			
8	9			1			6	3
			3		9			
4		5				3		9
	8			7			4	
7		6		9		8		1

Sudoku Yapamayanlar İçin

						1	7	4
				8	7			2
	1	2			5			6
1	3					2		
4			6	3		8		
			9			4		
		8					1	9
			5	6				
	2	9						

Sudokusuz Yapamayanlar İçin

YARININ BÜYÜKLERİ

Gönderi adresi:

Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok, Kat: 3,

Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul

e-posta: butundunya@butundunya.com.tr

(e-posta ile göndereceğiniz fotoğrafların 150 KB'den fazla olmamasına lütfen özen gösteriniz.)

Berdan Umut Şahbaz,
İstanbul

Dilara Herdem, Tokat

Seyda Nur Özbey, İzmir

Karen Yağyemez, Ankara

İlay Karagenc, İstanbul

Fulden Bozok, İstanbul

Hicran Gülce, Adana

İdil Nur Çalış, Tekirdağ

İrem Akgül, Denizli

Zeynep Kaya, *İstanbul*

Kayra Kalender, *İstanbul*

Özgür Serra Gölbaşı,
İstanbul

Seyfullah Eymen Atıcı,
Sakarya

Azra Ağargün, *Ankara*

Zeynep Davutoğlu, *İstanbul*

Gizem Güner, *Denizli*

Melih Alp İnatçı, *Eskişehir*

Batuhan İlhan, *Muğla*

Berkay Kılıç, *Gaziantep*

Okay Uğur, *Uşak*

İlke Hızal, *Tekirdağ*

ARALIK AYI ÇÖZÜMLER SAYFASI

“Sudokunun Yanıtları”

1	7	3	2	4	8	6	9	5
9	5	8	6	3	1	4	2	7
2	6	4	9	5	7	1	3	8
6	3	7	5	8	2	9	1	4
8	9	2	7	1	4	5	6	3
5	4	1	3	6	9	7	8	2
4	1	5	8	2	6	3	7	9
3	8	9	1	7	5	2	4	6
7	2	6	4	9	3	8	5	1

Sudoku yapamayanlar için

8	5	3	2	9	6	1	7	4
9	6	4	1	8	7	5	3	2
7	1	2	3	4	5	9	8	6
1	3	6	8	5	4	2	9	7
4	9	7	6	3	2	8	5	1
2	8	5	9	7	1	4	6	3
5	7	8	4	2	3	6	1	9
3	4	1	5	6	9	7	2	8
6	2	9	7	1	8	3	4	5

Sudokusuz yapamayanlar için

“Bilginizi Denetleyin”

1-(a) ATP	10-(d) Mardin
2-(d) Rotisör	11-(c) Bedesten
3-(c) Mısır	12-(b) Ruşen Ali
4-(d) Thoueris	13-(c) Statik
5-(b) Fuzuli	14-(a) Beşiktaş
6-(a) Sayıştay	15-(b) Periskop
7-(c) Avrupa	16-(c) Ali Kuşçu
8-(b) Şehname	17-(b) Arjantin-İngiltere
9-(a) Apollo-II	18-(d) Limnoloji

Satranç Çözümleri

OYUN SONU : Birinci-Ülker, İstanbul 2011
 1...Fxc2 2. Şxc2 Şc4 3.Şc1 Şxd4 4.Şd2 Şe4
 5.Şe2 d4 6.Şd2 d3 7.b3 Şd4 8.Şd1 Şc3 0-1

PROBLEM: Mansfield, 1953

1.Ac6! Şxf7 2.g8V+#! (1...Şxd5 2.Va2+#!,
 1...Kdxd5 2.Ke7+#!, 1...Kfxd5 2.Kf6+#!,
 1...Kdxf7 2.Kd6+#!, 1...Kfxf7 2.Ke5+#!)

Kareler ve Rakamlar

$$\begin{array}{r} 938 - 617 = 321 \\ 342 - 199 = 143 \\ \hline 596 - 418 = 178 \end{array}$$

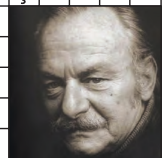
$$\begin{array}{r} 514 + 307 = 821 \\ 326 - 198 = 128 \\ \hline 840 + 109 = 949 \end{array}$$

İlk dersimiz Türkçe

1-(a) 2-(b) 3-(d) 4-(c) 5-(d) 6-(c)- 7-(b) 8-(a)
 9-(b) 10-(d) 11-(d) 12-(a) 13-(d) 14-(a) 15-(c)

Kare Bulmaca

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	M	E	L	İ	H	C	E	V	D	E	T		M	U	T
2	U	K	A	L	A		K	A	İ	N	A	T		S	A
3	S	O	K	A		K	İ	R	A	L	A	M	A		T
4	T		A	M	Y	A	N	T		E	M		S	A	V
5	A	R	P		A	T		O	H	M		F	İ	L	A
6	F	E		A	S	A	R		E		A	L	T	A	N
7	A	Y	N		A	R	A	K	L	A	M	A		N	
8	S		T	İ	M		M	A	İ		A	M	A		İ
9	E	K		S	A	P	A		K	O	N	A	C	İ	K
10	Y	A	B	A		A	N	A		D	O	N		R	İ
11	R	T		B	A	L		K	L	A	S		F	A	L
12	A	R	İ	E	L			A	L	A	K		T	E	K
13	N	A	R	T		A	L	İ	M		L	A	V		M
14		N	A		O	B	A		E	N	E		R	E	
15	A		N	E	V	A		E	L	E	Ş	K	İ	R	T
16	D	A		L	A		İ	M		V					
17	A	K	İ	T		A	S	İ	D	E					
18	L	A	M	İ	N	A	T		O	S					
19	A	L	A		E	R	İ	T	R	E					
20	R	A	L	İ		E	M		E	R					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

KARELER VE RAKAMLAR

Cahit Batum

- Sıfırdan, dokuza kadar olan rakamları kullanarak aşağıdaki işlemleri çözünüz.
- Her farklı şekil bir rakamı göstermektedir.
- 0-9 arasındaki rakamlar her iki grupta farklı şekillerle simgelenmektedir.

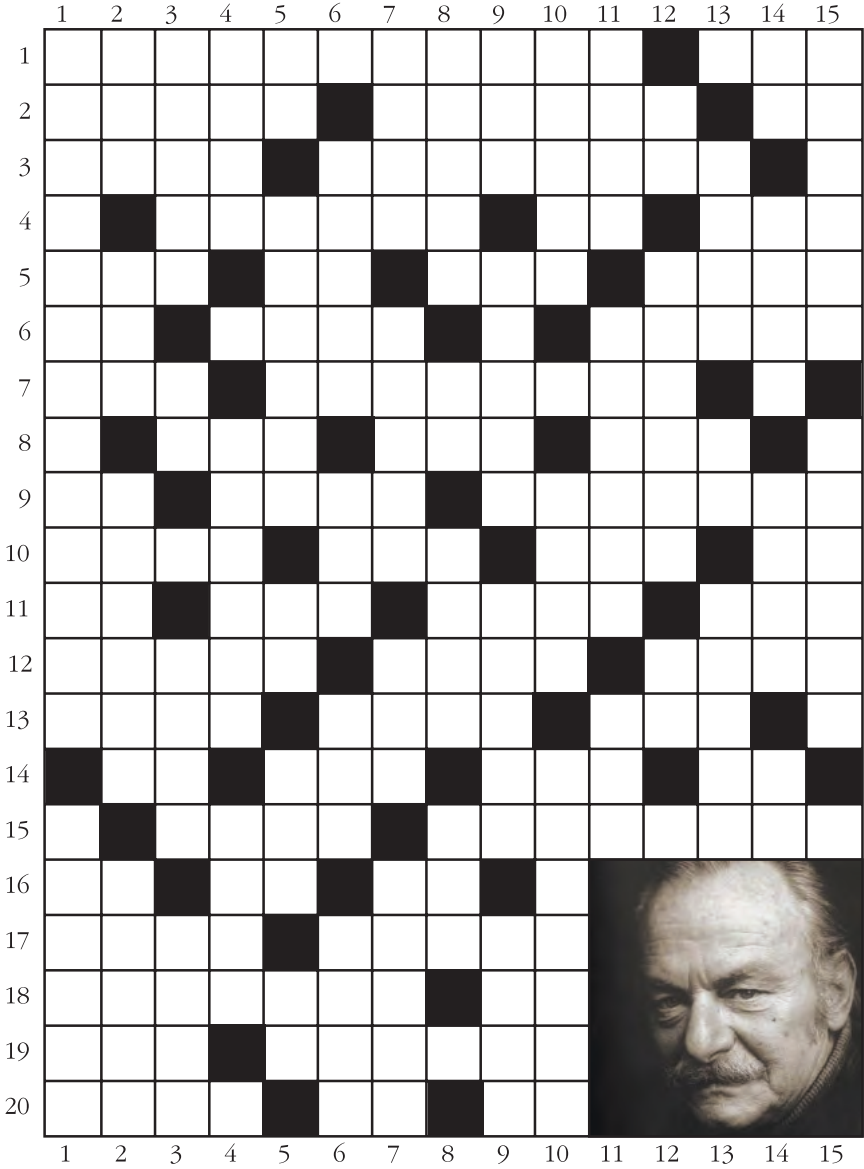
1

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{ccc} \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} \end{array} \\
 \begin{array}{ccc} \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} \end{array} \\
 \begin{array}{ccc} \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} & \text{[Yellow/Blue Diagonal]} \end{array}
 \end{array}$$

2

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} \end{array} + \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} \end{array} \\
 \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} \end{array} \\
 \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} \end{array} + \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} & \text{[Red/Yellow Diagonal]} \end{array}
 \end{array}$$

Çözümler 152. sayfadadır.

Bulmacanın çözümü 152. sayfadadır.

SOLDAN SAĞA: 1- 'Garip' akımının öncülerinden olan fotoğrafta görülen şairimiz.- İcel'in bir ilçesi. 2- Bilgiçlik taslayan.-Evren.- Nazi hücum kıtası. 3- Dolmalık biber ve süt ile yapılan bir Boşnak yemeği.-Bir taşınır veya taşınmazın kullanım hakkına belli bir süre için, belli bir ücret karşılığında sahip olunması. 4- . Kolayca bükülen ve ateşe dayanan liflerden oluşmuş, bir tür asbest.- İlaç.- Eski Türklerde atasözü. 5- Telli bir çalgı.- Satrançta bir taş.- Fizikte direnç birimi.- Uluslararası güreş federasyonunu simgeleyen harfler. 6- Demirin simgesi.- Yüzyıllık zaman birimi.- '... Erbulak' (Merhum karikatüristimiz). 7- Eski dilde göz.- Argoda hırsızlık eylemi.- 8- Ekip.- Eski dilde mavi. – Gözleri görmeyen. 9- İlave.- Gidilen yol üzerinde olmayan.- Muğla'nın Bodrum ilçesine bağlı bir belde. 10- Bir çiftçi aleti.- Valide.-'Ve Durgun Akardı ...' (Mihail Şolohov'un bir yapıtı).- Endonezya'nın plaka işareti. 11- Togo'nun plaka işareti.-Semih Kaplanoğlu'nun bir filmi. – Üstün yetenekli.- Baki. 12- Uranüsün bir uydusu.- Kur'anda bir sure. – Erkek keçi. 13- Çerkezlerin ünlü destanı.- Bilgin.- Yanardağ püskürtüsü. 14- Sodyumun simgesi.- Bölmeli göçebe çadırı.- Araçpada ben.- Bir nota. 15- Türk musikisinde basit bir makam. – Ağrı'nın bir ilçesi. 16- Rusçada evet.-Lantanın simgesi.- İşaret. 17- Sözleşme. Un, et ve bamy ile yapılan bir Arap yemeği. 18-Sıkıştırılmış talaştan yapılan ve yer döşemesinde kullanılan bir tür parke.- Yeryüzü kıvrımı.- 19- Karışık renkli.- Afrika'da bir ülke. 20-Yarışmacıların otomobille belli yolları izleyerek, özel kurallara uymalarına dayanan otomobil yarışı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1- 'Elbet bir gün buluşacağız,' Bak yeşil yeşil' gibi yapıtlarından da tanıdığımız bestekarımız.- İstanbul'un bir ilçesi. 2- Yankı - Oy.- Toroslarda yetişen bir sedir ağacı türü.- Bir pamuk cinsi. 3- Takma isim.- Briçte sanzatunun kısa yazılışı.- Asya'da bir ülke.- Üretim. 4- Mahkeme kararı.- Hedefi tutturma.-İki erkek kardeşin hanımlarının birbirine göre durumu. 5-Kabaca evet.-Kanun çıkarma.- Bir renk.- Çevresine göre alçakta kalan düzlük yer.- Bir soru sözü. 6- Bir yük hayvanı.- Bir cins güvercin.- Kalın ve kaba bir kumaş cinsi.- İsviçre'de bir kanton. 7- Kültür.- Güneydoğu Anadolu'da bir dağ.- İyi, güzel.- Buhar. 8- Muş'un bir ilçesi.- Kiloamperin kısa yazılışı.- Akıl ile ilgili.- Bir tembih sözü. 9- Slayt.- Duvar örülürken büyük taşların arasına konulan ufak taşlar.- Mikroskop camı.- 'Gustave' (Ünlü Fransız ressam). 10- Yer yuvarlağı üzerinde herhangi bir noktadan geçen paralel ile Ekvator arasındaki yay parçasının açıl değer.- Bir ışık veya ısı kaynağından yayılan ışınların toplandığı yer.- '.... Kökteş' (Türk müziği bestekarımız). 11- Eski dilde tat.-Torosların Hatay'daki uzantısı olan dağlar.- Hayvan ölüsü. 12- Türk malını simgeleyen harfler.- Kuzey Avrupa'da yaşayan bir halk. Uzaklık işareti. 13- Birleşimindeki hidrojenin yerine maden alarak tuz oluşturan hidrojenli bileşik.- Aktinyumun simgesi.- Düşünmeden, birdenbire yapılan davranış. 14- Akıl.- '.... Parker ('Ölümlü yaşam arasında', ' Angela'nın külleri gibi filmleri ile de tanınan ABD'li yönetmen.- Asya'da bir ülke.- Rütbesiz asker. 15- Bitlis'in bir ilçesi.- Çelişki.

SATRAŇ

Mustafa Yıldız

İSTANBUL KÜÇÜKLER BİRİNCİLİĞİ'NDEN İLGİNÇ KONUMLAR

Şampiyon öğrencilerim, 18 Yaş Genel kategorisinde 1. olan Kuleli Askeri Lisesi öğrencisi Kılıç Ethem Ünlütürk'ü ve 7 Yaş Genel kategorisinde 1. olan Pendik Orhan Sinan Hamzaoglu İ.O. öğrencisi Oğuz Kağan Aydın'ı kutluyorum başarılarının sürekli olmasını diliyorum.

Uğur Barkın Tahaoğlu-Kılıç Ethem Ünlütürk, İstanbul Küçükler Birinciliği, 2011, 18 G,3.1.

Yandaki konumda sıra siyahlarda. 22...b4 oynamak mümkün ama Ünlütürk, b5 karesindeki piyonu bırakarak kalite kazanan bir kombinasyon başlatıyor. Şöyle: 22...Kfc8! 23.Axb5 Ac2! İki beyaz kale de ateş altında. 24.d5 Fxc1 Fili oyunda tutan 24...Axa1 daha şık ama kazanç için bu da yeterli.

25.Kxc1 Aa3! Bir zarif hamle daha.

Beyaz şah ve filin 1. yataydan kale saldırısına karşı zayıf konumu şu devam yolunu yasaklıyor:

26.Kxc8+ Kxc8 27.Axa3 Kc1+28. Fe1 Kxe1 siyah üstün.

26.Ac3 b5 27.e5 b4 28.Ae2 Kxc1+ 29.Axc1 Ka5 sıra piyonlara geldi. 30.d6 exd6 31.exd6 Kd5 32.Fe1 Kxd6 32...Kd1 daha kısa yol idi. 33.Fxb4 Kd1+ 34.Şf2 Ac2! 35.Şe2 Kxc1 36.Şd2 Axb4 Birkaç hamle sonra beyaz terk etti. 0-1

Hüseyin Bora Çıbık-Metehan Göker, İstanbul Küçükler Birinciliği, 2011, 11 G, 5.1.

Şimdi de 11 Yaş Birincisi Pendik Atatürk İ.O. öğrencisi Metehan Göker'den oyun sonu gösterisi: Yorumsuz veriyorum çünkü siyahın hamleleri kusursuz ve kale oyun sonunda üstün konumun nasıl kazanılacağını gösteriyor. 54...Kg8+ 55.Şf2 Şxh3 56.Kxd5 Şg4 57.Kd4 h4 58.Şg2 h3+ 59.Şh2 Ke8 60.Kd2 Ke3 61.Kf2 Kg3 62.Şh1 Kf3 63. Kxf3 Şxf3 64.Şh2 Şxf4 65.Şxh3 Şf3 Siyah şah 3. yatayda piyonun vezire yükselişi önlenemez. 0-1

İYİ FİL - KÖTÜ AT

Satranç tahtasında sık sık öyle pozisyonlar oluşur ki taraflardan birinin üstünlüğü, ata karşı kuvvetli filden kaynaklanır. Tahtada diğer taşların konumu eş değerde ve açık çaprazlar varsa fil çok aktiftir. File sahip olan taraf, piyonlarının konumunu belirlerken Capablanca'nın ikinci prensibini - Piyonlarınızı filinizle aynı renk karelerde bulundurmayınız. - dikkate almalıdır.

Zaitsev-Spassky, Rostov na Don, 1960

Bu diyagramdakine benzer konumlarda fil büyük ve önemli bir güçtür.

1.h5 b4 Filin kuvvetli çaprazda alanını daraltma girişimi, ama başarısız. 1...c4 daha dirençli.

2.hxg6 hxg6 2...bxc3 3.gxf7++ ve iki hamlede mat.

3.Kd6 Şh7 g6 piyonunun alınmasından çekiniyor.

4.Vc4! Siyah terk etti. 1-0

PROBLEM

Mansfield, 1953

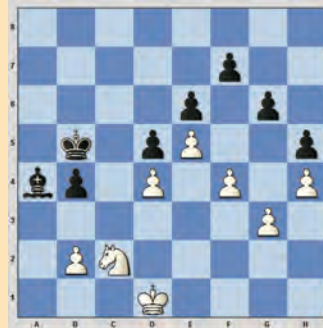

2#

mustafayildiz@butundunya.com.tr

OYUN SONU

Birinci-Ülker İstanbul, 2011

Siyah Kazanır

Çözümler 152. sayfadadır.

BİZE GÖNDERİLEN KİTAPLARDAN

Ethica Spinoza

Latince'den
Çeviren:

Çiğdem
Dürüşken

Kabalcı Yayınevi

Prof. Dr. Çiğdem Dürüşken yaşamını uygarlığın temel taşı olan ve insanlığa yön veren Latince yapıtları bir biri ardınca Latince ve Türkçesi bir arada, kazandırmaya devam ediyor. Spinoza ve baş yapıtı Ethica Batılılaşma rüzgarlarının esmeye başladığı günden beri Türkiye'de hep gündemde oldu. Başka dillerden çeviriler araya bir mesafe koydu. 334 yıl önce yazılan ve Aydınlanma Çağı'nın öncülerinden Spinoza'nın ölümünden sonra yayımlanabilen ünlü yapıtı Ethica, Dürüşken'in özeni ile sanki dilimizde yazılmışçasına okuruyla ile buluşabilirdi. Dürüşken yazdığı önsöz'de: "Spinoza'yla karşılıklı oturup konuşarak, tartışarak, dura dura, sindire sindire okunacak bir felsefe kitabıdır, Ethica(...) Spinoza şöyle der: "yaşadıklarımın öğrendim ki, günlük yaşamımızda biteviye olan olaylar,

aslında boş ve anlamsız şeyler. Anladım ki zihnimi ele geçirmelerine izin vermediğim sürece, korkularımın neden olan durumların hiç biri kendi başlarına ne iyiler, ne kötüler. Bu yüzden ben de en sonunda kararımı verdim ve salt zihne hitap edebilecek nitelikte bir şey varsa, yani keşfettiğimde ve kendisine vakıf olduğumda gerçekten bana sürekli, üstün ve sonsuz mutluluğu yaşatabilecek nitelikte hakiki iyi diyebileceğim bir şey varsa, işte o iyi şeyi araştırmaya koyuldum" (...) Sevinç ve keder Spinoza'ya göre iki temel duygu durumudur(...) Sevgi insanı gerçek anlamda insan kılan bir duyguyken, nefret insanı insanlıktan çıkaran bir duygudur. İnsanın sevgi ya da nefreti seçmesi kendi elindedir." Yapıttaki sözlük de kavram kargaşası yaşatmıyor.

Barbar- ların Avrupa'sı

Karol
Modzelewski

Türkiye
İş Bankası
Kültür Yayınları

Ender Ortaçağ tarihçisi, Polonya'nın demokratikleşmesi için yıllarca hapis yatan önde gelen bir aydın olan yazar çuvaldızı ülkesine,

iğneyi Avrupa'ya batırıyor: "Ne-redeyse hep bir ağızdan ve aynı anda "Biz zaten her zaman Avrupa'nın bir parçasıydık" diyoruz; böyle söyleyince de sanki bir dönüş falan söz konusu değilmiş gibi oluyor. Yani zaten Avrupalıyız. Görünüşe göre bu sloganlar arasında bir çelişki yok. Sloganlar tekrarlar tekrarlar bir noktadan sonra artık kimsenin sorgulamadığı açık gerçeklere dönüşüyor. Yazık! Politik sloganlar da, tıpkı reklam spotları gibi üzerinde düşünmeyi hak etmektedir; üstelik salt bir şeyi kasıtlı olarak yaymaları nedeniyle değil, aynı zamanda farkında olmadan daha başka şeyleri de akla getiriyor olmaları nedeniyle bu yapılmalıdır." Sorgulayan ve perdenin arkasındakileri ortaya döken bir kitap.

Sarışın Bir Kurt

İstanbul
Ticaret Odası
Yayınları

Atatürk'ü Türkçe, İngilizce, Almanca ve Fransızca bütün yönleriyle ele alan, Prof. Dr. Halil İnancık'ın

Atatürk ve Atatürkçülük çalışmasına, dünyanın önde gelen kişilerinin ona ilişkin düşüncelerine; Atatürk'ün önemli sözlerine ve Atatürk'ün bugüne kadar hiç yayınlanmamış fotoğraflarına yer veren seçkin bir yapıt. İTO Başkanı Dr. Murat Yalçıntaş: "Bu kitap Türkiye'nin en köklü meslek örgütü olan İTO'nun 125. kuruluş yıldönümü münasebetiyle hazırladığımız aynı isimli sergiden yola çıkılarak hazırlandı. Biz İTO olarak, Atatürk'ün Türk milletinin zihnindeki imajının diri ve kalıcı olması için Türk okurunun dikkatine sunduk. Aradan geçen 6 ay gibi kısa bir sürede kitabın mevcudu bitti, ama kitaba olan ilgi bitmedi, bilakis artarak devam etti. Bunun üzerine Atatürk'ü hafızalarda canlı tutacak bu kitabı yeniden basmayı bir görev kabul ettik. Bu bizim için bir görevdir, çünkü bugün Türkiye'de gelişkin bir ekonomi ve ticareten, Türk işadamlarından bahsedebiliyorsak, bunu Cumhuriyet'e hayat veren ilkelerine ve çalışmalarına borçluyuz(...) İTO'nun ilgi alanı sadece ticaret ve ekonomiyle sınırlı olmamıştır. Topluluğumuzu ilgilendiren kültür ve sanat faaliyetleri başta olmak üzere bir çok sosyal sorumluluk projesini hayata geçirmek de bizim asıl vazifelerimiz arasında yer almıştır. Şimdi de böylesi bir vazifeyi yerine getirmenin onurunu taşıyoruz."

BİR FOTOĞRAF BİN SÖZCÜĞE BEDELDİR

Gönderi: ELİS AYAZ, İSTANBUL

MİLLÎ EGEMENLİK ÖYLE BİR NURDUR Kİ, ONUN
KARŞISINDA ZİNCİRLER ERİR, TAÇ VE TAHTLAR BATAR,
MAHVOLUR. MİLLETLERİN ESİRLİĞİ ÜZERİNE
KURULMUŞ MÜESSESELER HER TARAFTA YIKILMAYA
MAHKÛMDURLAR.

M. KEMAL ATATÜRK

SONSUZLUK VE SONRASILIK

Ankara'da doğdu. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, şimdiki adıyla Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinden mezun oldu. MSGSÜ. Resim Heykel Müzeleri Derneğinin düzenlediği kurslarda beş yıl boyunca her yaş grubuna verilen yaygın sanat eğitimi resim ve sanat tarihi kurslarının organizasyonunu üstlendi.

Ders verdi. Halen Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesinde Öğretim Üyesi olan sanatçı çalışmalarını İstanbul'da sürdürüyor. Bu sergi birçok ulusal ve uluslararası karma sergide yer alan sanatçının üçüncü kişisel sergisidir.

